Γέφυρα Ηλία Ζαχαρή
Ραχούλα, 1998

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ Χρονικά

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑ — ΕΛΛΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 29ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 122 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΣΕΛ. 1-7

Η μάστιγα της κλοπής

Γράφει ο ***Λάμπρος Γριβέλλας***
lampgriv@gmail.com

Η κλοπή στην Ελλάδα αποτελεί μέρος της ιστορίας της και το άσχημο είναι ότι απασχολεί σοβαρά και το παρόν μας! Μόνο που στον καιρό μας η κλοπή "μεταδημότευσε" και από τα όρη κατέβηκε στις πόλεις και μάλιστα στις μεγαλουπόλεις. Τα αίτια που την προκαλούν είναι πολλά και διάφορα. Βασική αιτία είναι η ανθρώπινη διαστροφή. Ο άνθρωπος έχει ροπή προς την τάση να αποκτά ξένα αγαθά, χωρίς να καταβάλει τον ανάλογο κόπο. Και αυτό κυρίως επιτυγχάνεται με τη διαρπαγή, με βία ή με δόλο, των κινητών και ακίνητων περιουσιακών στοιχείων των συνανθρώπων. Η κλοπή διακρίνεται σε ατομική και ομαδική και ασφαλώς, πιο επικίνδυνη είναι η ομαδική, και ως προς το εύρος των ζημιών που προκαλεί και ως προς τη δυσκολία αντιμετώπισής της.

Ομαδική κλοπή

Ομαδική κλοπή συνιστούν οι διάφοροι, ανά τους αιώνες, κατακτητικοί πόλεμοι, οι επιδρομές πάσης φύσεως, και γενικώς η βίαιη εισβολή σε ξένη χώρα με στόχο τη λεηλασία της περιουσίας των ηττημένων από τους νικητές. Τρανό παράδειγμα η λεηλασία της Κωνσταντινούπολης (1453). Ο Μωάμεθ επέτρεψε την τριήμερη λεηλασία της πόλης από το στρατό του, αμέσως μετά την άλωση. Υπάρχουν και πάμπολλα άλλα παραδείγματα. Στις περιπτώσεις αυτές η λεηλασία είχε κυρίως στρατηγική σημασία· να τονώνει την επιθετική ορμή του στρατεύματος με κίνητρο τα λάφυρα της λεηλασίας. Ήταν και μια λύση για τους νικητές, όταν αδυνατούσαν να καταβάλουν τους μισθούς των μισθοφορικών στρατευμάτων. Λέγεται μάλιστα ότι το μεγαλύτερο μέρος του στρατού του Μωάμεθ

Συνέχεια στην 3η σελ.

Σ' αυτό το φύλλο θα διαβάσετε...

1. **Λάμπρος Γριβέλλας:** "Η μάστιγα της κλοπής".σελ. 1-3
2. **Γιώργος Κατσιούλας:** "Νέα του χωριού" 1-7
3. **Βασίλης Καραγιάννης:** "Δύο εκλογικές αναμετρήσεις".....1-5
4. **Μάρκος Παππάς:** "Ο Γιαννέλης και τα κουβάρια"...1-8
5. **Παναγιώτης Κατσιούλας:** "Οι Νεράιδες και το αλάτι".....1-3
6. **Άγγελος Ζαχαρόπουλος:** "Ο Μάρξ και ο Αρχαίος Ελλην. Πολιτισμός".....1-4
7. **Γιώργος Κλήμος:** "Οι νεκροί Καταφυγιώτες στον πόλεμο της Μ.Ασίας".....1-8
8. **Ηλίας Προβόπουλος:** " Το καλωσόρισμα της χελώνας στο χωράφι".....1-9
9. **Μάρκος Παππάς:** "Τα παιγνίδια του παππού" (ποίημα).....2
10. Συνδρομές- Κοινωνικά - Ανέκδοτο κ. ά. 2
11. Κυκλοφόρησε σε ανατύπωση το βιβλίο "Γ' ΑΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ".....4
12. Ιστορικές σελίδες: 1)Επανάσταση για Σύνταγμα, 2) Ομιλία Κολοκοτρώνη στην Πνύκα 6-7
13. Πάσχα στο χωριό (φωτογραφίες) 7
14. **Σούλα Τόσκα- Κάμπα:** "Λαϊκοί στιχουργοί και περιπαιχτικά τραγούδια".....9
15. Συνταγές που επηρεάζουν την πρόσληψη της τροφής 9
16. Για να γελάσει "ο πάσα πικραμένος!" 10
17. Τριάντα οχτώ χρόνια από την ίδρυση της Ε.Α.Χ. ...10
18. **Λάμπρος Γριβέλλας:** "Τα μαθητικά μας χρόνια (1940-1950)".....11
19. Οι παραδόσεις του ελληνικού λαού 11
20. "Η γιαγιά μας η καλή (παλιά και μοντέρνα)" 11
21. "Ο πύργος της Βαβέλ" (χρονογράφημα) 12
22. Εκδήλωση για τον Φλωράκη 12
23. Φωτια, φωτιαά! 12
24. Το Λεύκωμα "Άγραφα".....12
25. ΤΑΪ - ΤΑΪ 12

Νέα του χωριού

Γράφει ο ***Γιώργος Δ. Κατσιούλας***

Δυσοίωνα τα νέα του χωριού μας. Τον ερχόμενο Σεπτέμβρη κλείνουν τρία χρόνια από το φυσικό φαινόμενο του "Ιανού" και ενώ το δημόσιο χρήμα έρρευσε άφθονο για την αποκατάσταση των καταστροφών από τη θεομηνεία, 153.000.000 διατέθηκαν για τα θεσσαλικά Άγραφα, ποσό δυσθεώρητο για τα καρδιτσιώτικα δεδομένα, ο τ. Δήμος Ιτάμου, και ιδιαίτερα η περιοχή Ραχούλας που επλήγη περισσότερο, εξαιρέθηκε. Τώρα γίνονται μπαλώματα, που με την πρώτη δυνατή βροχή καταρρέουν.

Προσωρινή αποκατάσταση της διάβασης προς Ίταμο

Μετά από έντονες ενοχλήσεις προς την Δημοτική αρχή και την

Συνέχεια στην 7η σελ.

ΔΥΟ ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Όπως έχουν καταγραφεί στην παιδική μου μνήμη

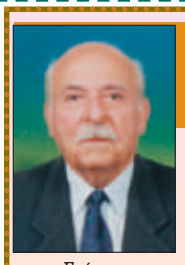

Γράφει ο ***Βασίλης Χρ. Καραγιάννης***

Στο τέλος του μεσοπολέμου, δηλαδή της χρονικής διάρκειας που μεσολάβησε ανάμεσα στον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στην Ελλάδα έγιναν δυο σκληρές και καθοριστικές αναμετρήσεις, οι οποίες καθόρισαν, για δεκαετίες, την τύχη του Έθνους μας. Η μια με τη μορφή του δημοψηφίσματος και η άλλη για την εκλογή βουλευτών.

Εγώ τότε ήμουν μαθητής στην Α΄ Δημοτικού και εμάς τα παιδιά οι εκλογικές αναμετρήσεις δεν μας συγκινούσαν, δεν μας

Κάλπη με σφαιρίδια

Συνέχεια στην 5η σελ.

Ο ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΒΑΡΙΑ

Γράφει ο ***Μαρκος Παππάς***

Ο συμπαθέστατος μπαρμπα -Γιάννης, γνωστός στο χωριό ως Γιαννέλης, ένα υποκοριστικό λίγο παράξενο και σπάνιο, καθότι η κατάληξή του (-έλης) ξεφεύγει από τις γνωστές καταλήξεις των υποκοριστικών (-άκος, -άκης, -ούλης), και στο χωριό σε κανέναν άλλο Γιάννη δεν είχε αποδοθεί. Ο συγκεκριμένος είχε ταυτιστεί απόλυτα με αυτό το όνομα από τους συγχωριανούς, τόσο που αν κάποιος ζητούσε τον μπαρμπα-Γιάννη με το πραγματικό του ονοματεπώνυμο, θα τους μπέρδευε άσχημα και θα τους έφερνε, για αρκετή ώρα, σε αμηχανία.

Ο Γιαννέλης λοιπόν ήταν ένας κοινός τύπος ανθρώπου του χωριού, εργατικός, τίμιος, ολιγαρκής, ολιγόλογος, καλοσυνάτος και πάντα καλοπροαίρετος. Ήταν ένας καλός και οργανωμένος οικογενειάρχης με ένα δίπατο σπίτι, με το κοπάδι τα γίδια του, με τις τρεις αγελάδες του και με τον ακούραστο βοηθό του, το μουλάρι του. Είχε τα χωράφια του και τους κήπους του, άλλα στο χωριό

Συνέχεια στην 8η σελ.

Παραδόσεις των κτηνοτρόφων μας
Οι Νεράιδες και το αλάτι

Γράφει ο ***Παναγιώτης Αγαμν. Κατσιούλας***

Το αλάτι τη δεκαετία του '30 και μεταγενέστερα πωλούνταν από το Μονοπώλιο, χονδρικώς και άτριφτο. Ήταν σαν το χονδρό χαλίκι που κάνουν τα μπετά. Ο πατέρας μου που ήταν γεωργοκτηνοτρόφος, πήγαινε στο Μονοπώλιο και έπαιρνε πολύ αλάτι, γιατί εκτός από την οικιακή χρήση, δίναμε και στα γιδοπρόβατα.

Ένα καλοκαίρι που ήμασταν στου Γιώτη Ιτάμου με τα γιδοπρόβατα- εγώ τότε ήμουν ένδεκα χρονών- ένα πρωί μου είπε η μάνα μου να τρίψω αλάτι, επειδή εκείνη θα χτυπούσε το γάλα για να βγάλει βούτυρο. Το

Συνέχεια στην 3η σελ.

Ο ΜΑΡΞ ΚΑΙ Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Γράφει ο ***Άγγελος Ζαχαρόπουλος, Επίτιμος Διευθυντής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πρ. Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Γεωργίας, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ.***

Κατοχή στην Καρδίτσα. Πρώτα με τους Ιταλούς μέχρι το Σεπτέμβριο του 1943, όταν η Ιταλία συνθηκολόγησε. Στη συνέχεια με τους Γερμανούς μέχρι το Σεπτέμβριο του 1944, όταν η Καρδίτσα απελευθερώθηκε. Πρώτοι αντάρτες στα Αγραφιώτικα χωριά το Φθινόπωρο του 1942. Φουντώνει η αντίσταση το 1943 και κορυφώνεται το 1944. Συγκρούσεις ανταρτών με τους κατακτητές, εκτελέσεις πατριωτών, πυρπόληση πολλών Αγραφιώτικων χωριών. Χρόνια συγκλονιστικά, χρόνια εφηβικά

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΤΕΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Γράφει ο ***Γεώργιος Αθ. Κλήμος***

Α΄: Η αντιμετώπιση της αγγελίας ενός θανάτου

Η γενιά του 1912-1922 ήταν μια γενιά που έζησε τα πιο συνταρακτικά γεγονότα της νεότερης Ελλάδας. Στιγμές εθνικής υπερηφάνειας αλλά και ανείπωτης καταστροφής.

Ο Καταφυγιώτης εύζωνος Λάμπρος Παππάς

Εθνικής υπερηφάνειας με τους πολέμους του 1912 -13 και την απόβαση στη Σμύρνη, αλλά και την

Συνέχεια στην 8η σελ.

Το καλωσόρισμα της χελώνας στο χωράφι

Γράφει ο Ηλίας Προβόπουλος*

Είπαμε ότι μένουμε σπίτι στο χωριό, αλλά σπίτι είναι και τα κήπια και τα χωράφια και όλα όσα έχουν σχέση με την οικονομία του, έστω και εικονικά, γιατί αμφιβάλλω αν υπάρχει πλέον σπίτι σε χωριό που να στηρίζεται αποκλειστικά στην αγροτοκτηνοτροφική παραγωγή. Οι περισσότεροι που ζουν όλο το χρόνο σε αυτά τα χωριά είναι συνταξιούχοι, του ΟΓΑ κυρίως και η πιο σπουδαία ημέρα του μήνα είναι όταν ακούνε ότι μπαίνει η σύνταξη στο λογαριασμό τους και εκείνη που θα έρθει ο ταχυδρόμος να τους δώσει τα χρήματα...

Συνέχεια στην 9η σελ.

Για τους μικρούς μας φίλους

Τα παιχνίδια του παππού

Μ' ένα δίμετρο καλάμι
που είχα κόψει απ' το ποτάμι
και το έκανα άλογο,
έπαιζα παιδί στ' αλώνι
μ' ένα τρύπιο παντελόνι
και μπλουζάκι ανάλογο.

Άλλοτε μες στο ποτάμι
μ' ένα ξύλο από σφεντάμι
που το είχα βάρκα μου,
τράβαγα κουπί και ίσια
σε μια άπλα πελαγίσια
έκανα την τσάρκα μου.

Μια φορά σε δέντρο επάνω
με το φίλο μου τον Πάνο
μακριά αγναντεύαμε,
τρέχαμε σε μονοπάτια
με το νου και με τα μάτια
κι όλο ταξιδεύαμε.

Κάποτε με άλλον φίλο,
φτάσαμε κάτω στο μύλο
και τον τριγυρίσαμε.
Είδαμε νερά καθάρια
και του μύλου τα λιθάρια
και ξαναγυρίσαμε.

Ύστερα από τόσα χρόνια
στην κουβέντα με τα εγγόνια
πόσα δε θυμήθηκα!
Θα τους έλεγα άλλα τόσα,
μα μου δέθηκε η γλώσσα,
μάλλον συγκινήθηκα.

Μάρκος Παππάς

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ. (24/2/2022 - 27/5/2022)

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΟΡΚΟΝΤΖΕΛΟΣ (723)	50	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Φ. ΡΑΠΤΗΣ (742)	20
ΧΡΗΣΤΟΣ Α. ΒΡΕΚΟΣ (724)	20	ΜΑΡΙΑ Δ. ΡΑΠΤΗ (743)	20
ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΓΚΟΡΤΣΑΣ (726)	20	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ(744)	20
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ (727)	10	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΙΟΥΚΗΣ (745)	20
ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ ΝΑΣΙΑΚΟΥ-ΜΠΑΚΡΑΤΣΑ (728)	20	ΡΙΖΟΥ ΠΟΠΗ (746)	20
ΒΑΪΟΣ ΘΕΑΚΟΣ (730)	20	ΑΓΓΕΛΟΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (747)	100
ΦΑΝΗ ΤΣΙΟΥΚΗ (731)	30	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (748)	50
ΣΟΦΙΑ ΖΟΓΛΟΠΙΤΟΥ - ΚΑΠΟΥΡΑΛΗ (732)	50	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΔΕΡΜΑΤΑΣ (749)	20
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΙΚΑΣ (733)	20	ΒΟΥΛΑ ΔΕΚΟΥΛΟΥ (750)	50
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΝΑΚΟΣ (734)	40	ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΡΚΟΝΤΖΕΛΟΥ-ΠΑΓΩΝΗ (752)	20
ΠΑΥΛΟΣ ΤΖΩΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (735)	50	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΚΟΤΙΔΑΣ (753)	15
ΑΛΙΚΗ ΓΡΥΜΠΟΓΙΑΝΝΗ (737)	30	ΕΙΡΗΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ (754)	20
ΠΑΥΛΟΣ ΤΣΟΥΤΣΟΥΡΑΣ (738)	20	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ (755)	20
ΜΑΡΙΑ ΚΩΣΤΑΜΗ (739)	40	ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ (756)	20
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΝΑΚΑΣ (740)	50	ΛΑΜΠΡΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ (757)	50
ΙΣΜΗΝΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ (741)	30		

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

• Ο **Ιωάννης Ντόλκερας** πρόσφερε στον Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη της αδελφής του **Βασιλικής (Κούλας) του Αναστασίου** και της **Στυλιανής χήρα Θωμά Καλλιά** η οποία απεβίωσε στις 5/3/2022 ετών 89.(725)

• Η **Ειρήνη Βρέκου - Κατσούλα** πρόσφερε στον Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη του αδελφού της **Απόστολου Βρέκου**. (736)

• Η **Έλπη Καλαμάρα** πρόσφερε στον Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του συζύγου της **Ευάγγελου Καλαμάρα**.

• Ο **Κώστας Νάκας** (Σουηδία), μας έστειλε το παρακάτω μήνυμα:

Σας ευχόμαστε "Χρόνια πολλά, Υγεία, Ευτυχία, χαρά, και δύναμη", για όλα αυτά που μας στέλνετε στο ταχυδρομείο μας, με τα Ζωγλωπίτικα Χρονικά. Σας έχουμε στείλει <50> ευρώ για την συνδρομή μας, καθώς και την μνημόνευση δύο προσώπων: τον αείμνηστο δάσκαλο **Γεώργιο Ντόλκερα**, καθώς και τον θείο μας, **Σωτήρη Γριβέλλα**. Ας είναι ελαφρά τα χώματα που τους σκεπάζουν. Αιωνία η μνήμη. Σας ευχαριστούμε θερμά.

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ
ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ: **4171**

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Γεώργιος Κατσιούλας τηλ. 6976777462
Λάμπρος Α. Γριβέλλας τηλ. 2441020480
Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
Μ. Αλεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Εδώ γελάμε

Ανέκδοτο

Το κόμμα, ο Δάσκαλος και ο Επιθεωρητής

Δάσκαλος και Επιθεωρητής ανήκαν σε αντίπαλα κόμματα, με αποτέλεσμα ο Δάσκαλος να πέσει στη δυσμένεια του Επιθεωρητή. Του καθυστερούσε τη μετάθεση και ούτε λόγος για προαγωγή.

Όταν ο επιθεωρητής πήγε στο σχολείο να επιθεωρήσει το Δάσκαλο, ό δεύτερος βγήκε την ευκαιρία να πάρει την εκδίκησή του. Σήκωσε στον πίνακα έναν μαθητή και του υπαγόρευσε, να γράψει: "Ο Επιθεωρητής είπε, ο δάσκαλος είναι άσχετος". Ρώτησε τότε τους μαθητές του:

-Ποιος είναι ο άσχετος, παιδιά;

-Ο δάσκαλος! είπαν οι μαθητές.

-Μετακίνησε τώρα το κόμμα, είπε στον μαθητή, και εκείνος έγραψε: "Ο επιθεωρητής, είπε ο δάσκαλος, είναι άσχετος".

-Τώρα, ποιος είναι ο άσχετος, παιδιά;

-Ο Επιθεωρητής! είπαν οι μαθητές.

Απευθυνόμενος τότε στον Επιθεωρητή, είπε:

-Βλέπετε κ. Επιθεωρητά, τι κάνουν τα κόμματα;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχίες

• Ο **Λάμπρος Χρήστου Ευθυμιόπουλος** (εγγονός του Λάμπρου Γριβέλλα) έλαβε το πτυχίο του Μαθηματικού από το Παν/μιο Πατρών.

• Ο **Θωμάς Αριστ. Κατσιούλας** έλαβε το πτυχίο του μαθηματικού από το Παν/μιο Αθηνών.

Βάπτιση

• Ο **Δημήτρης Μήτρας του Κων/νου και η Μαριάννα Αμούντζια** στις 29-5-2022 βάπτισαν τα δίδυμα αγοράκια τους και τους έδωσαν τα ονόματα: Κωνσταντίνος και Σεραφείμ.
Να τους ζήσουν

Θάνατοι

• **Λεωνίδας Παπαδημητρίου.** Απεβίωσε ο Λεωνίδας Ευαγγέλου Παπαδημητρίου, σε ηλικία 89 ετών. Ο Λεωνίδας ήταν, εν ζωή, συνταξιούχος υγειονομικός υπάλληλος και ζούσε στην Καρδίτσα, όπου δημιούργησε οικογένεια. Δεν έχασε ποτέ την επαφή με το χωριό, αφού έχτισε δίπατο σπίτι στο Παλιοζωγλόπι, στη θέση του πατρογονικού Παπαδημητραίικου. Καλός χαρακτήρας, ευγενής και προσηνής προς όλους.

• **Θωμάς Ράπτης.** Απεβίωσε ο Θωμάς Βασιλείου Ράπτης, σε ηλικία 86 ετών. Συνταξιούχος αστυνομικός με πολυμελή οικογένεια, μετά τη συνταξιοδότησή του εγκατέλειψε την Αθήνα και εγκαταστάθηκε στο πατρικό του σπίτι, στο συνοικισμό Ραφτέικα. Ανήσυχος και δραστήριος άνθρωπος, ως συνταξιούχος, ασχολήθηκε με την αμπελουργία, ίδρυσε αποστακτήριο, στο οποίο όλοι οι Ραχουλιώτες βγάζαμε το τσιπουράκι μας και στη συνέχεια άνοιξε και καφενείο στη συνοικισμό. Η παρουσία του στα Ραφτέικα έδωσε ζωντάνια στον τόπο και στο καφενείο του εύρισκε ο διαβάτης έναν καφέ και απολάμβανε την ανθρώπινη παρουσία.

• **Αναστάσιος Φέτσιος.** Απεβίωσε στις 6 Μαρτίου, σε ηλικία 75 ετών, ο Αναστάσιος Αποστόλου Φέτσιος. Ο Τάσιος, εν ζωή, ήταν προκομμένος κτηνοτρόφος και ζούσε οικογενειακώς στο Ζωγρί. Ανάθρεψε τρία καλά παιδιά και ευτύχησε να χαρεί πολλά εγγόνια.

• **Δημήτριος Κίσσας.** Απεβίωσε στις 17 Μαρτίου, σε ηλικία 89 ετών ο Δημήτριος (Μήτσιος) Ευαγγέλου Κίσσας και κηδεύτηκε στην Παιανία Αττικής, όπου διέμενε οικογενειακώς. Ο Μήτσιος ήταν, εν ζωή, συνταξιούχος τραπεζικός υπάλληλος, δεν διέκοψε ποτέ τους δεσμούς του με το γενέθλιο τόπο και τα τελευταία χρόνια επισκεπτόταν τα καλοκαίρια για μεγάλα χρονικά διαστήματα τη Ραχούλα με την εξαίρετη σύζυγό του Παναγιώτα. Ευθύς χαρακτήρας, άνθρωπος χαμηλών τόνων, αγαπούσε το χωριό και όλους τους συγχωριανούς και άφησε μνήμη αγαθή. Αξιώθηκε να αναθρέψει δυο προκομμένα αγόρια και να χαρεί εγγόνια.

• **Αναστάσιος Δερματάς.** Απεβίωσε στις 30 Μαρτίου, σε ηλικία 85 ετών ο Αναστάσιος Αθανασίου Δερματάς και κηδεύτηκε στη Ραχούλα. Ο Τάσιος, μετά το θάνατο της συζύγου του, ζούσε μόνος στο σπίτι του στο Ζωγρί και καθημερινά έκανε το δρομολόγιο Ζωγρί-Ραφτέικα, ως το καφενείο του Θωμά Ράπτη. Μέσα στο μήνα χάθηκαν και οι δυο και ρήμαξε ο τόπος. Κτηνοτρόφος ολοζωής, ήταν καλός νοικοκύρης, άνθρωπος κοινωνικός, έντιμος και άφησε μνήμη αγαθή.

• **Φρειδερίκη Φραγκάκη.** Απεβίωσε, ύστερα από επώδυνη νόσηση, στις 24 Απριλίου, σε ηλικία 68 ετών , η Φρειδερίκη χα Τάσιου Φραγκάκη, το γένος Κελεπούρη. Η Φρειδερίκη στη ζωή υπήρξε εξαίρετη μητέρα και σύζυγος και ανάθρεψε τα δυο παιδιά της, το Μιχάλη και την Αριστέα, με ηθικές και υγιείς αρχές.

• **Πηνελόπη Κατσίκα.** Απεβίωσε στις 28 Μαρτίου, σε ηλικία 70 ετών, η Πηνελόπη Ηλία Κατσίκα. Τα τελευταία χρόνια η Πηνελόπη ζούσε εκτός Ραχούλας, φιλοξενούμενη από την αδελφή της.

• **Μαρία Αλογογιάννη-Κίσσα.** Απεβίωσε στις 26 Απριλίου, σε ηλικία 86 ετών, η συνταξιούχος δασκάλα Μαρία Αλογογιάννη, χα του συγχωριανού μας Βασίλη Κίσσα. Η Μαρία καταγόταν από το Καμάρι Κορινθίας. Ως δασκάλα υπηρέτησε στην Καστανιά και στη συνέχεια σε σχολεία της Αθήνας, όπου μετακόμισε η οικογένειά της. Υπήρξε καλή μητέρα, ανάθρεψε με σωστές αρχές τα δυο παιδιά της, το Γιώργο και τον Ηλία και χάρηκε εγγόνια. Συμπαραστάθηκε επίσης με συζυγική στοργή τον μακαρίτη Βασίλη κατά τη μακροχρόνια ασθένειά του.

• **Γεώργιος Καραγιώργος.** Απεβίωσε σε ηλικία 75 ετών ο Γεώργιος Χρήστου Καραγιώργος, συνταξιούχος χωροφύλακας.

Επί του πιεστηρίου

• **Δημήτριος Κωστάκος.** Απεβίωσε στις 31 Μαΐου, σε ηλικία 84 ετών ο Δημήτριος Ευαγγέλου Κωστάκος, συνταξιούχος φύλακας αρχαιοτήτων, έναν χρόνο περίπου μετά το θάνατος της συζύγου του Αγγελικής. Ο Δημήτριος (Μήτσιος) διακρίθηκε στη ζωή, ως καλός οικογενειάρχης, βοήθησε και αποκατάστησε τα παιδιά του και στην κοινωνία του χωριού επέδειξε εντιμότητα και καλοσύνη. Ήταν ο τελευταίος από τα αγόρια του Βαγγέλη Κωστάκου (Θωμάς, Φώτης, Μήτσιος).-

ΣΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΥΣ ΤΩΝ "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ"

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι του χωριού μας,

Τα μοναδικά έσοδα του Συλλόγου είναι οι εισφορές των μελών μας και των συνδρομητών της εφημερίδας.

Για την απρόσκοπτη έκδοση της εφημερίδας και τη λειτουργία του Μορφωτικού Συλλόγου παρακαλούμε να μη ξεχνάτε την οικονομική συνδρομή σας ή ενίσχυση.

Χρήματα μπορείτε να δίνετε στα μέλη του Δ.Σ. και της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερίδας ή να καταθέτετε στο **IBAN GR5701103680000036855873364** της **Εθνικής Τράπεζας** αφού δηλώσετε το όνομά σας.

Η μάστιγα της κλοπής

Συνέχεια από τη σελ. 1

αποτελούνταν από μισθοφόρους -ακόμα και χριστιανούς- που ακολούθησαν την εκστρατεία με μοναδικό κίνητρο τη λαφυραγωγία. Υπήρξαν όμως και περιπτώσεις συγκαλυμμένης ληλασίας, όχι από το σύνολο του στρατού αλλά από υψηλόβαθμους αξιωματούχους, όπως συνέβη κατά τη ναζιστική κατοχή, όπου κλάπηκαν αμύθητης αξίας καλλιτεχνικοί θησαυροί και άλλα αντικείμενα αξίας από όλη την κατακτημένη Ευρώπη, μηδέ της Ελλάδας εξαιρουμένης.

Τα νεότερα χρόνια, στους κόλπους ευνομούμενων και πολιτισμένων κρατών αναπτύχθηκε νέα μορφή συλλογικής εγκληματικότητας, οι λεγόμενες "συμμορίες". Η παρεξηγημένη λέξη που προέρχεται από τις εμπορικές συμπράξεις του παρελθόντος, συν+ μοίρα (μερίδιο, μοιρασιά), κατέληξε να σημαίνει οργανωμένη ομάδα κακοποιών με σκοπό την απόκτηση πλούτου με παράνομα μέσα. Στα νιάτα μου, ρώτησα έναν καθηγητή μου, που σπούδασε στις ΗΠΑ και μιλούσε συνεχώς για τα θαυμαστά επιτεύγματα των Αμερικανών: "Αν έτσι έχουν τα πράγματα, κ. καθηγητά, τότε γιατί οι μεγαλύτερες συμμορίες του κόσμου υπάρχουν και δρουν ανενόχλητα στις ΗΠΑ;"

Και η σοφή απάντησή του: "Τα μεγάλα τσιμπούρια κολλούν στις παχιές αγελάδες!".

Φτωχοί και πλούσιοι κλέφτες

Ασφαλώς, υπάρχουν φτωχοί και πλούσιοι κλέφτες. Οι φτωχοί κλέβουν από ανάγκη και οι πλούσιοι από πλεονεξία. Με ποιητικό τρόπο χαρακτηρίζει τις δυο αυτές κατηγορίες κλεπτών ο Πολύβιος Δημητρακόπουλος: "*Οι φτωχοί κλέβουν τη νύχτα και οι πλούσιοι την ημέρα*", υπονοώντας ότι οι φτωχοί, στον καιρό του έκλεβαν κανένα πορτοφόλι, τίποτα ασημικά, κάποια μπουγάδα από το σκοινί κλπ. Αυτοί ήταν οι λεγόμενοι "ριφιφίδες", που κυκλοφορούσαν άοπλοι και μπαινόβγαιναν στις φυλακές, σαν στο σπίτι τους. Δυστυχώς, στις μέρες μας, η χώρα μας κατακλύστηκε από ντόπιους και εισαγόμενους αδίστακτους ληστές που εισβάλλουν πάνοπλοι σε τράπεζες, κατοικίες και καταστήματα και δεν διστάζουν να σκοτώνουν, μέρα μεσημέρι, ακόμα και για λίγα ευρώ. Οι παλιοί "ριφιφίδες" μπροστά τους φαντάζουν γραφικοί και συμπαθητικοί...

Πώς όμως "*οι πλούσιοι κλέβουν την ημέρα*"; Το γράφει πιο αναλυτικά ο Γερμανός ποιητής Σίλερ (1759-1805): "*Είναι εγκληματικό να κλέψεις ένα πορτοφόλι, τολμηρό να κλέψεις μια περιουσία και μεγαλειώδες να κλέψεις ένα στέμμα*". Η κατηγορία μειώνεται, όσο η ενοχή μεγαλώνει.

Ο νόμος καταδιώκει τη μικροκλοπή με περισσή αυστηρότητα, για μεγαλύτερα εγκλήματα υπάρχουν παραθυράκια(νομιμοφάνεια) ενώ για τα πολύ μεγάλα τα παραθυράκια διευρύνονται. Ισχύει δηλαδή αυτό που λέει η λαϊκή θυμοσοφία για το νόμο: "*Ο νόμος είναι ιστός αράχνης· τα μικρά έντομα τα πιάνει και τα συγκρατεί, ενώ τα μεγάλα τον τρυπούν και φεύγουν*". Αυτά τα μεγάλα έντομα είναι που "κλέβουν την ημέρα", και δεν πρόκειται για πορτοφολάδες ή κατσικοκλέφτες αλλά για κλοπή πολλών εκατομμυρίων ευρώ (φορολογικοί παράδεισοι, φοροκλοπές, τοκογλυφία, απάτες κ.ά.). Εκείνοι δεν είναι οι συνηθισμένοι καθημερινοί κλέφτες, αλλά εκείνοι που προσφυώς λέγονται "*κλέφτες με γραβάτα*".

Η ιστορία της κλοπής στην περιοχή μας

Πολύ ορθά τοποθέτησε το θέμα ο καθηγητής που αναφέρθηκε σε προηγούμενη παράγραφο στις παχιές αγελάδες και τα μεγάλα τσιμπούρια, αρκεί να τοποθετήσουμε στη θέση των παχιών αγελάδων τις πλούσιες χώρες και στη θέση των μεγάλων τσιμπουριών τις μεγάλες εγκληματικές συμμορίες.

Στον τόπο μας, επειδή οι "παχιές αγελάδες" ήταν πάντα λιγοστές, τα "τσιμπούρια" δεν διστάζουν να επιτίθενται και στις "φτωχιές αγελάδες". Φτωχά τα χωριά μας, μικροκλέφτες, και συνήθως ανοργάνωτοι, και οι κλέφτες που λυμαίνονταν την περιοχή και επιδίδονταν σε μικροκλοπές γεωργικών εργαλείων, ειδών οικοσκευής και οι συνηθέστεροι και πολυπληθέστεροι ήταν οι αποκαλούμενοι κατσικοκλέφτες. Εξ ου και το παροιμιώδες "Τον έπιασαν με τη γίδα στην πλάτη". Σε κάθε χωριό υπήρχαν μια ή δυο ολιγομελείς ομάδες τέτοιων κλεπτών, τα μέλη των οποίων ήταν συγγενείς και φίλοι, και λυμαίνονταν όχι μόνο τους υπόλοιπους συγχωριανούς τους, αλλά και τα πλησιόχωρα μέρη.

Η κλοπή, κατάλοιπο της σκλαβιάς, διατηρήθηκε και κατά την περίοδο του ελεύθερου βίου, επί βασιλείας του Όθωνα δε, έφτασε να υποκαθιστά και τη δημόσια διοίκηση! Οι μεγάλες συμμορίες δρούσαν στα περίχωρα της Αθήνας, ενώ οι αρχηγοί τους έπαιρναν τον καφέ τους στην πλατεία Συντάγματος. Δραστηριοποιούνταν κυρίως στη απαγωγή σημαντικών προσώπων με σκοπό την είσπραξη λύτρων.

Η μάστιγα της ζωοκλοπής

Όταν το κράτος κατόρθωσε ν' απαλλαχτεί από τις συμμορίες αυτής της μορφής, απόμεινε η μάστιγα της ζωοκλοπής.

Η ζωοκλοπή στην Ελλάδα είχε λάβει τη μορφή εθίμου· θεωρούνταν πράξη ανδρισμού και παλικαριάς και, σε καμιά περίπτωση, ατιμωτική πράξη. Σε ορισμένες περιοχές η κλοπή είχε λάβει τη μορφή μάστιγας. Η κατάσταση αυτή διατηρήθηκε μέχρι την πρώτη κυβέρνηση Βενιζέλου (1910). Η κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου έλαβε αυστηρότατα μέτρα κατά της ζωοκλοπής: καταδίωξη και σύλληψη των ζωοκλεπτών και των ληστοτρόφων, φυλάκιση και εξορία σε μακρινές αποστάσεις από τον τόπο κατοικίας τους, π.χ. από τη Θεσσαλία στην Κρήτη και αντιστρόφως. Τα μέτρα υπήρξαν αποτελεσματικά και η ζωοκλοπή εξαφανίστηκε, ως δια μαγείας!

Χαρακτηριστικό είναι το χρονογράφημα που έγραψε για την περίσταση ο γνωστός λογοτέχνης και ακαδημαϊκός Σπύρος Μελάς, το οποίο παραθέτω:

Χαιρετίσματα στο Μπενιζέλο ... απ'την Αριστοτέλαινα!

"*Σε εκδρομή από τη Ζαχλωρού-Μέγα Σπήλαιο- στα Καλάβρυτα, κατά μήκος του Βουραϊκού, είχαμε σταματήσει σ' ένα χάνι-περίφημο την εποχή εκείνη- το λεγόμενο "της Αριστοτέλαινας". Ο Αριστοτέλης ήτανε μακαρίτης, η δε χήρα, μια γυναικάρα μνημειώδης, διατηρούσε αυτό το χάνι σ' ένα γραφικό γύρισμα της ακροποταμιάς, όπου ο οδοιπόρος, κάτω από τον ίσκιο των πλατάνων κι ανάμεσα σε όρνιθες, γουρούνια κι ένα σκύλο, μπορούσε να καθίσει και να πάρει ένα λιτό πρόγευμα με αυγά, τυρί, μαύρο σταρένιο ψωμί και κρασάκι. Όταν καθίσαμε, η Αριστοτέλαινα ήρθε κοντά μας, ανασκουμπωμένη, κατακόκκινη και ιδρωκοπημένη για να μας ρωτήσει:*

-Αθηναίοι είσαστε;

-Μάλιστα.

-Άμα γυρίσετε με το καλό στην Αθήνα, θα τον δείτε το Μπενιζέλο;

(Δεν ήξερε ούτε το όνομά του να πει).

-Θα τον δούμε...

-Να του πείτε χαιρετίσματα από μένα την Αριστοτέλαινα. Και πως ούλος ο Μωριάς δοξάζει τ' όνομά του... και θα του κάνουμε εικόνισμα, που λέει ο λόγος... και θα του ανάβουμε καντήλι... αυτό να του πείτε...

-Θα του το πούμε... Αλλά τι το καλό σούκανε εσένα, κυρά Αριστοτέλαινα;

-Τι καλό μούκανε; Αμολάω το μαρτίνι μου (μανάρι) στο λιβάδι να βοσκήσει... και τ' ακούω να βελάζει μέχρι το βράδυ... Αυτό μούκανε.

-Γιατί, πριν δε βέλαζε, δηλαδή;

-Πού να βελάξει; τ' άφηναν οι κλέφτες;"

Η ζωοκλοπή στο Δήμο Ιτάμου

Όπως αναφέρουμε προηγουμένως, η ζωοκλοπή στα ορεινά είχε εθιμική μορφή. Όταν κάποιος έβλεπε ένα ζώο που του άρεσε, θεωρούσε ...καθήκον του να το κλέψει! Κάθε κτηνοτρόφος έτρωγε κλεμμένο από το διπλανό του και εκείνος με τη σειρά του από τον πρώτο και αλίμονο σ'εκείνον που δεν ήθελε ή δεν μπορούσε να κλέψει!

Αυτή η κατάσταση, όπως προείπαμε, εξέλειπε με το νόμο Βενιζέλου, ωστόσο παρέμειναν κάποιες εστίες κατσικοκλεπτών που λυμαίνονταν την περιοχή και εκείνες αφέθηκαν στην αρμοδιότητα της Χωροφυλακής και των αποσπασμάτων της για να τις εξαλείψουν. Είναι γνωστά στους παλαιότερους τα σκληρά μέτρα με τα οποία αντιμετώπιζε τους κατσικοκλέφτες ο Αστυνομικός Σταθμός Ραχούλας και ιδίως επί αστυνόμου Χολέβα, ο οποίος είχε γίνει φόβος και τρόμος των κατσικοκλεπτών, κυρίως για τα πρωτότυπα "σωφρονιστικά μέτρα" που εφάρμοζε εναντίον τους και ιδίως τον δημόσιο εξευτελισμό: δέσιμο των ζωοκλεπτών πισθάγκωνα, στα πλατάνια της πλατείας και περιέλιξή τους με τα εντόσθια των κλαπέντων ζώων, στα οποία συγκεντρώνονταν όλες οι σφήκες και τα άλλα έντομα του χωριού ή σε άλλη περίπτωση, "παρέλαση" των ζωοκλεπτών με κρεμασμένα στο λαιμό, δίκην παρασήμου, τα κομμένα κεφάλια των ζώων!

Όλα εκείνα, όπως ομολογούσε ο ίδιος αστυνόμος, σε μεγάλη ηλικία, απέβλεπαν στον παραδειγματισμό. Εντούτοις, ο ίδιος αισθανόταν τύψεις και, στα γεράματά του, εξέφραζε τη μεταμέλειά του για τα σκληρά μέτρα που έπαιρνε κατά των ζωοκλεπτών, την εποχή της αλήστου μνήμης εθιμικής ζωοκλοπής στα χωριά μας.

Τα ...κατορθώματα των προγόνων μας!

Ενδεικτικό δεν είναι μόνο το είδος του κλοπιμαίου, αλλά και η αξία του. Οι κλέφτες του χωριού μας, ως και τα μέσα του περασμένου αιώνα, έκλεβαν κανένα κατσίκι, μερικές κυψέλες μελισσών ή διάφορα γεωργικά εργαλεία, συνήθως ασήμαντης αξίας. Ιδού μια σταχυολόγηση από τις εφημερίδες της εποχής. Τα ονόματα των δραστών και των θυμάτων τους έχουν διαγραφεί από το κείμενο για ευνόητους λόγους, για να μην τους κάμουμε, δηλαδή, ένα ...πρωτότυπο μνημόσυνο!

Οι 1)@@@ και 2)@@@, κάτοικοι Ζωγλόπης, κατηγγέλθησαν επί ζωοκτονία μιας αιγός του @@@, κατοίκου επίσης Ζωγλόπης, πράξη λαβούση χώραν εν τη θέσει Λεπτοκαρυά της περιφερείας Ζωγλόπης την 2αν Οκτωβρίου 1925.

Ο @@@, κάτοικος Ζωγλόπης, κατηγγέλθη επί ζωοκλοπή μιας αιγός του @@@ και ετέρας του@@@, γενομένη την νύκτα της 28-29 Ιουνίου 1927 εν τη θέσει "Λαπατά" της περιφερείας Ζωγλόπης.

Ο @@@ κάτοικος Ραχούλας, κατηγγέλθη επί κοπή μελισσιών αξίας 4000 δραχμών, πράξει λαβούση χώραν εν τη θέσει "Φτελιές" της περιφερείας Ραχούλας τη νύκτα της 12ης του μηνός Νοεμβρίου 1931. Μηνυτής ο @@@, κάτοικος Ραχούλας.

Οι 1) @@@και 2) @@@, κάτοικοι Ζωγλόπης εδιώχθησαν αυτεπαγγέλτως επί εμπρησμώ δάσους εξ αμελείας, λαβούση χώραν τη 2-9-1930 εν τη θέσει "Γαλανέικα" της περιφερείας Ζωγλόπης.

Οι 1)@@@ και 2)@@@, κάτοικοι Ζωγλόπης, κατηγγέλθησαν επί κλοπή διαφόρων πραγμάτων ιδιοκτησίας @@@, κατοίκου Καστανιάς, αξίας πλέον των 1000 και ελάσσονος των 4000 δραχμών, πράξει λαβούση χώραν εν τη θέσει "Μαραθιά" της περιφερείας Καστανιάς την 21 Απριλίου 1930.

Οι 1)@@@ και 2)@@@ κάτοικοι Ζωγλόπης, κατηγγέλθησαν επί κλοπή κυψελών μελισσών του @@@, αξίας πλέον των 1000 και ελάσσονος των 4000 δραχμών, πράξη λαβούση χώραν εν τη θέσει "Προσήλια" της περιφερείας Ζωγλόπης την 27ην Νοεμβρίου 1934.

Ο @@@ κάτοικος Ραχούλας, κατηγγέλθη επί κλοπή δύο λοστών, μιας βαριάς, ενός κασμά και μιας αλυσίδας 6 μέτρων, πράξει λαβούση χώραν εν τη θέσει "Τσιότρα μαντριά" της περιφερείας Ραχούλας, από 19-12-1935 μέχρι 6-1-1937, μηνυθείς υπό του @@@ κατοίκου Ραχούλας.-

Παραδόσεις των κτηνοτρόφων μας

Οι Νεράιδες και το αλάτι

Συνέχεια από τη σελ. 1

τριμμένο αλάτι θα το δίναμε στα γιδοπρόβατα και μου έφερε έναν τρουβά ως δέκα οκάδες αλάτι. Κάτω από το έλατο είχαμε μια μεγάλη πλάκα από γρανίτη. Εκείνη την πλάκα την είχαμε για τραπέζι και για πολλές άλλες εργασίες. Εκτός από τη μεγάλη πλάκα, είχαμε και μια μικρή σε σχήμα καρβελιού και με εκείνη γινόταν το τρίψιμο του αλατιού.

Προτού τελειώσω το τρίψιμο του αλατιού, ήρθε και ο πατέρας από το κάτω χωριό με φορτωμένο το άλογο με τρόφιμα. Δίπλα από εμένα καθόταν ο παππούς μου Ευάγγελος και απολάμβανε το κάπνισμα με μια μεγάλη τσιμπούκα. Για μια στιγμή σηκώθηκε, πήρε τρία σπυριά αλάτι, πήγε στο άλογο του πατέρα μου, ενώ εγώ τον παρακολουθούσα να ιδώ τι ήθελε να κάμει. Πιάνει το άλογο από τη χαίτη και άρχισε να τυλίγει τους κόκκους του αλατιού στη χαίτη του αλόγου και να δένει τις τρίχες κόμπους. Περίεργος εγώ, ρώτησα τον παππού γιατί το κάνει αυτό και γέλασα. Μη γελάς, μου είπε ο παππούς και θα σου ειπώ γιατί το κάνω.

"Ένα καλοκαίρι, μου λέει, εγώ τότε ήμουν πιο μικρός από εσένα, βρισκόμασταν εδώ στου Γιώτη με τα γιδοπρόβατα. Ο πατέρας μου είχε τρία άλογα και όταν δεν τα χρειαζόμασταν, τα πηγαίναμε στη λάκκα του Κούκου, που είναι πάνω από του Γιώτη, για να βοσκήσουν. Ήταν μήνας Αύγουστος και τα γιδοπρόβατα ήταν ακόμα στο στάλο. Κάποια στιγμή, ακούμε μια δυνατή βοή που σειόνταν τα έλατα, τα γιδοπρόβατα προγκίσανε, τα δε σκυλιά πετάχτηκαν γαυγίζοντας και τα άλογα είχαν αφηνιάσει και δεν σταμάτησαν στη στάνη, αλλά έφτασαν στη λαγκαδιά της Τούρλας, πολύ μακριά.

Μετά το γεγονός αυτό, ο πατέρας μου είχε φτιάξει σε κάθε άλογο από ένα χαϊμαλί και, εκτός από το λιβάνι και άλλα, έβαλε μέσα και τρία κομμάτια αλάτι για να μην τα πλησιάζουν οι Νεράιδες".

Εν συνεχεία, ο παππούς μου ζήτησε το μαντήλι που είχα στην τσέπη του σακακιού μου. Το πήρε και έδεσε σε μια άκρη του τρία κομμάτια αλάτι."Οι Νεράιδες, μου λέει, κυνηγούν τους άνδρες και τα άλογα. Αν όμως έχουν απάνου τους αλάτι, δεν τους πλησιάζουν".

Οι προγονοί μας είχαν εμμονή με τις Νεράιδες και τις ανάφεραν σε πολλές διηγήσεις. Τις φαντάζονταν πανέμορφες κοπέλες, γι' αυτό και τα όμορφα κορίτσια τα αποκαλούσαν Νεράιδες! Και τα ψηλώματα που υποτίθεται ότι εκείνες έστηναν χορό, τους έδιναν την ονομασία "Νεράιδα". Λένε ακόμα πως αν μια Νεράιδα παρουσιαστεί σ' έναν νεαρό κουνώντας το μαντήλι της και εκείνος κατορθώσει να της το πάρει, τότε εκείνη θα γίνει γυναίκα του! Οι τσοπάνηδες πάντως, όταν ανέβαιναν το καλοκαίρι στα βουνά, είχαν πάντα στην τσέπη τους αλάτι, κι έτσι ήταν ασφαλείς!

Στη μεσοράχη, στα Κόθρια, που είναι κάτω από του Γιώτη, στη κορυφή της λάκκας, υπάρχει ένα σημείο που μοιάζει με μεγάλη σκάφη. Άλλοι λένε ότι εκεί ψήνανε τα αρνιά οι κλέφτες και άλλοι ότι εκεί χορεύαν οι Νεράιδες και κανείς τσοπάνης δεν πατούσε επάνω. Μια φορά ένας τσοπάνης που βρέθηκε εκεί, επειδή έκανε πολύ κρύο και φυσούσε δυνατός βοριάς, στο σημείο εκείνο βρήκε απάγκειο, κουλουριάστηκε με την κάπα του και κοιμήθηκε. Το πρωί που ξύπνησε, αλλού βρέθηκε εκείνος και αλλού η κάπα του!

Γλυκόπικρες αναμνήσεις

Μπάρμπα, θέλουμε ψωμί...

Γράφει ο
Βαγγέλης Αποστολός

Ήταν Οκτώβριος του 1941. Η χρονιά της πείνας που ακολούθησε τον πόλεμο του 1940. Ο πατέρας μου Σταύρος, η μάνα μου Σπυριδούλα, τα αδέρφια μου Κωνστάντω, Χρήστος, Τάσιος, Γιαννούλα, Σοφία, Γεωργίτσα, Βασίλης και εγώ μέναμε μόνιμα τότε στη Γρίδοβα, στο διώροφο πατρικό μας σπίτι.

Εκείνο το φθινόπωρο τα αμπάρια μας ήταν γεμάτα σιτάρι, γιατί ο πατέρας μου, λόγω της ανώμαλης κατάστασης, δεν είχε δώσει το τριτάρικο (το ενοίκιο), όπως το έλεγαν, στον Μπούμπουλη, από τον οποίο νοίκιαζε τα χωράφια και τα καλλιεργούσε, βοηθούμενος πάντοτε από όλη την οικογένεια.

Ένα βράδυ, κατά τις τρεις μετά τα μεσάνυχτα, δυνατά χτυπήματα στην κλειδαμπαρωμένη πόρτα, μας ξύπνησαν όλους. Το σπίτι ήταν απομονωμένο, έξω στην ερημιά. Όλοι παγώσαμε, καθώς είχαμε ακούσει πολλές τέτοιες ιστορίες για ληστείες, ομηρίες και άλλα τέτοια γεγονότα.

-Μπάρμπα, θέλουμε ψωμί, ακούστηκε μια ανδρική φωνή. Ήταν, όπως μάθαμε αργότερα, επτά άνθρωποι από το Θραψίμι, που, ξέροντας προφανώς, ότι είχαμε γεμάτα αμπάρια, ήρθαν με κακό σκοπό. Ο πατέρας μου, καταλαβαίνοντας τον κίνδυνο, τους απάντησε:

Συσσίτια στην πείνα

-Όσο ψωμί έχει ζυμωμένο η γριά μου, θα σας το ρίξω από το μπαλκόνι, και θα φύγετε. Για μερικά λεπτά κοιταχτήκαμε όλοι αμήχανοι και σιωπηλοί. Αγωνιούσαμε και για τον αδερφό μας, τον Τάσιο, ο οποίος ήταν μόνος στο μαντρί, όπου κοιμόταν τα βράδια για να προστατεύει τα λιγοστά ζωντανά μας. Ο αδερφός μου ο Χρήστος, άρπαξε έναν παλιό "γκρά" που είχαμε και ετοιμάστηκε να επέμβει, αν γινόταν κάποια κίνηση εναντίον του πατέρα μας. Ευτυχώς, οι άγνωστοι, αφού πήραν το ψωμί, έφυγαν. Ο Χρήστος με το όπλο τους ακολούθησε μέχρι το ρέμα.

-Χρήστο, είπε η μάνα μας, όταν ο αδελφός μου ξεκίνησε πίσω τους, πρόσεξε μη σκοτώσεις κανέναν άνθρωπο. Οι άνθρωποι δεν φαίνονται να είναι κλέφτες, πεινασμένοι είναι.

Όπως διαδόθηκε αργότερα, οι άνθρωποι εκείνοι είχαν κακό τέλος. Σε κάποια απόπειρα ληστείας στο Σαραντάπορο, σκοτώθηκαν και οι επτά.

Την περιπέτεια εκείνη, εγώ -οκτώ χρονών τότε- την έζησα, τρέμοντας από φόβο και κουκουλωμένος με ένα τσιόλι σε μια γωνιά!

Κυκλοφορεί σε επανέκδοση το βιβλίο του Σερ. Κ. Τσιτσά "Τ' ΑΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ" Από την Ένωση Αγραφιώτικων Χωριών Καρδίτσας και Ευρυτανίας

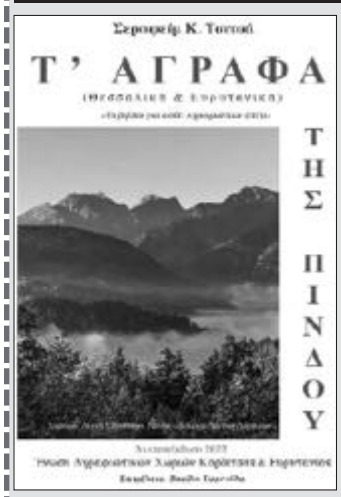

Στις προθήκες βιβλιοπωλείων βρίσκεται το βιβλίο "Τ' ΑΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ" που συνέγραψε ο πρωτοπόρος Δασολόγος Σεραφείμ Κ. Τσιτσάς, το 1967, συμπατριώτης από το Μοσχάτο (Μπλάσδο) Θεσσαλικών Αγράφων.

Είναι η τρίτη επανέκδοση, που έγινε από την Ένωση Αγραφιώτικων Χωριών Καρδίτσας και Ευρυτανίας σε επιμέλεια του Βασίλη Τσαντήλα, ο οποίος χαρακτηρίζει το βιβλίο "ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ" για κάθε Αγραφιώτη και όχι αδίκως: Είναι το πρώτο βιβλίο που αντιμετωπίζει και προβάλλει συνολικά τον Ιστορικό - Γεωγραφικό χώρο των Αγράφων (Θεσσαλικά και Ευρυτανικά).

Ενώ είναι μόλις 100 σελίδων, αναδεικνύει επιγραμματικά και περιεκτικά τα στοιχεία των Αγράφων: Ιστορία - Γεωγραφία - Λαογραφία - Οικονομία - Απασχόληση - Γεωργία - Κτηνοτροφία - Δάση - Πληθυσμό - Ανάπτυξη. Το βιβλίο περιέχει πίνακες στοιχείων για πληθυσμό, ορεινή οικονομία, σπάνιο φωτογραφικό υλικό του 1943 και 44 του Σπ. Μελετζή και είναι μια φωνή προειδοποίησης προς την πολιτεία για την ορεινή Ελλάδα. Η επίσημη παρουσίαση θα γίνει την Πέμπτη 9 Ιουνίου και ώρα 7 μ.μ. στον αίθουσα του Επιμελητηρίου.

Η τιμή που διατίθεται είναι συμβολική στο ύψος των επτά (7) ευρώ. Είναι το βιβλίο για κάθε αγραφιώτικο σπίτι, δηλώνει ο Πρόεδρος της Ε.Α.Χ. Βασ. Τσαντήλα

Ο ΜΑΡΞ ΚΑΙ Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

και αξέχαστα.

Τα σχολεία λειτουργούσαν με μεγάλες και απρόβλεπτες διακοπές. Αποτέλεσμα: το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου τον περνούσα στη γενέτειρά μου Καστανιά Αγράφων. Επειδή σχολικό διάβασμα δεν υπήρχε, διάβαζα ό,τι άλλο έπεφτε στα χέρια μου. Η περιοχή των Αγράφων υπήρξε το πανελλήνιο κέντρο των εαμικών οργανώσεων. Στην Καστανιά λειτουργούσε, μεταξύ άλλων, το κέντρο διεκπεραίωσης εντύπου υλικού, το οποίο παρήγαν οι οργανώσεις αυτές. Το τυπογραφείο λειτουργούσε στον γειτονικό οικισμό Παλιοζογλώπι του χωριού Ραχούλας, όπου, σύμφωνα με εκπεφρασμένη επιθυμία του, είχε ταφεί ο Χαρίλαος Φλωράκης. Ήθελε, όπως είχε πει, να αγναντεύει από εκεί την απεραντοσύνη του θεσσαλικού κάμπου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το τυπογραφείο λειτουργούσε με ηλεκτρική ενέργεια που παρήγετο από υδροηλεκτρική εγκατάσταση κατασκευασθείσα μερίμνη της τοπικής οργάνωσης, αξιοποιώντας κάποια υδατόπτωση. Στο κέντρο διεκπεραίωσης της Καστανιάς έβρισκε κανείς πλήθος φυλλάδια, μπροσούρες όπως τα έλεγαν, καθώς και την εφημερίδα "Η φωνή του ΕΑΜ". Είχαν, βέβαια, σχεδόν όλα τα δημοσιεύματα προπαγανδιστικό χαρακτήρα. Χρήσιμα πάντως αν τα αξιολογούσες και τα έκρινες. Διαχειριστής του εντύπου υλικού ήταν ένας νεαρός Εβραίος από τα Γιάννενα που είχε καταφύγει στην Καστανιά για να γλυτώσει από τους Γερμανούς. Έπιασα φιλία μαζί του και μου επέτρεπε να παίρνω ό,τι ήθελα. Μια μέρα έπεσε στα χέρια μου ένα φυλλάδιο αφιερωμένο στην Αρχαία Ελλάδα. Το διάβασα με ενδιαφέρον και διαπίστωσα ότι ήταν επικεντρωμένο στη δουλεία που επικρατούσε σε όλες τις πόλεις-κράτη της Αρχαίας Ελλάδας. Θυμάμαι ότι άρχιζε με την φράση: "Η Αρχαία Ελλάδα ήταν μια χώρα δουλοχτητική". Μάταια έψαξα για Μαραθώνα, Σαλαμίνα, Πλαταιές και Θερμοπύλες. Τίποτα για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό που έλαμψε και φώτισε την οικουμένη. Φαίνεται ότι οι συντάκτες του φυλλαδίου αγνοούσαν ή ήθελαν να αγνοούν τί αισθανόταν, τί πίστευε και τί είχε πει για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό ο εμπνευστής της κομμουνιστικής ιδεολογίας ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ. Όσο περίεργο κι'αν φαίνεται, οι ιδεολογικοί απόγονοι του Μαρξ αγνοούν ή ηθελημένα αποφεύγουν να αναφερθούν στη λατρεία που εξέφραζε σε όλη του τη ζωή για τον αρχαίο πολιτισμό μας ο μεγάλος κοινωνικός και οικονομικός αναλυτής. Αγνοούν την εξαιρετικά ενδιαφέρουσα διατριβή του ΜΑΡΞ πάνω στην αρχαία φιλοσοφία. Αναφέρονται μόνο σε ορισμένα βιβλία του όπως το "Κεφάλαιο", το "Μανιφέστο", η "Υπεραξία", κλπ. Ο τίτλος αυτής της διατριβής είναι "Διαφορά μεταξύ της Δημοκρίτειας και της Επικούρειας Φυσικής Φιλοσοφίας". Με τη διατριβή αυτή, ο ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ ανακηρύχθηκε Διδάκτωρ της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Ιένας το 1841. Ο φιλόπονος ΜΑΡΞ εργάστηκε σκληρά για να μελετήσει σε βάθος την φιλοσοφία του Δημοκρίτου και του Επίκουρου ώστε να προσδιορίσει τις διαφορές τους. Δεν περιορίστηκε όμως μόνο σ'αυτούς. Μελέτησε και πλήθος άλλων αρχαίων συγγραφέων και φιλοσόφων τους οποίους αναφέρει και στη διατριβή του. Η εκτίμηση και ο θαυμασμός του προς το αρχαίο ελληνικό πνεύμα εκφράζεται ενθουσιωδώς με την εξής εντυπωσιακή φράση, με την οποία καταλήγει στην διατριβή του: "Οι Έλληνες θα μείνουν αιώνια οι δάσκαλοί μας χάριν αυτής της μεγαλειώδους αντικειμενικής αφέλειας που αφήνει κάθε πράγμα να λάμψει δίχως ντύματα".

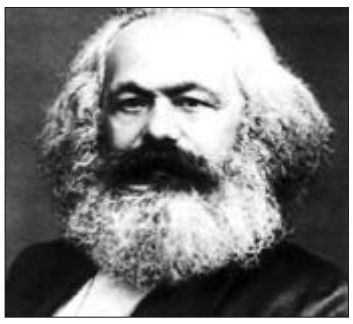

Καρλ Μαρξ

Αντίθετα προς τον ΜΑΡΞ, υπήρχε μια αποστροφή του κατοχικού ΚΚΕ προς την Αρχαία Ελλάδα και τις αρχαιοελληνικές μας ρίζες. Φαίνεται δε ότι εξακολουθεί να υπάρχει αυτή η αποστροφή σε πολλούς ιδεολογικούς απογόνους τους. Η αποστροφή αυτή εκδηλώνεται συχνά ως αντίθεση στη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στα σχολεία.

Οι σημερινοί πολέμιοι της αρχαίας ελληνικής γλώσσας προβάλλουν κυρίως το επιχείρημα ότι η γλώσσα αυτή είναι νεκρή. Αυτή που μιλάμε είναι άλλη γλώσσα.

Πόσο όμως νεκρή γλώσσα είναι τα Αρχαία;

Μία επιγραφή χαραγμένη πάνω σ'ένα κρασοπότηρο που βρέθηκε στην ελληνική αποικία Πιθηκούσες της Αδριατικής τον 8ο αιώνα π.χ. και που θεωρείται η αρχαιότερη με την ισχύουσα γραφή, αναφέρει: "Νέστορος ειμί εύποτον ποτήριον". Τι άλλαξε μετά 2800 χρόνια ; Μόνο το ειμί που έγινε είμαι.

Δεν μπορεί να θεωρηθεί νεκρή γλώσσα η Αρχαία Ελληνική αφού, μιλώντας τη Νέα, την βρίσκουμε συνεχώς μπροστά μας. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πλήθος παραδειγμάτων. Περιορίζομαι σε ένα: Κανένας δεν αναφέρει τη λέξη ύδωρ στην ομιλία του αλλά το νερό. Όλοι όμως μιλάμε σε καθημερινή βάση για υδραυλικούς, υδραγωγεία, υδροπλάνα, υδροληψίες, υδατοπτώσεις και πλήθος άλλων λέξεων με πρώτο συνθετικό το ύδωρ. Αν κάποιος δεν έχει διδαχθεί Αρχαία, δεν θα γνωρίζει π.χ. ότι η υδατόπτωση προέρχεται από το ύδωρ και το ρήμα πίπτω. Απλώς θα παπαγαλίζει τη λέξη χωρίς να γνωρίζει ότι η λέξη αυτή σημαίνει ότι σημαίνει και ταυτόχρονα εξηγεί γιατί σημαίνει αυτό που σημαίνει. Πρόκειται για λέξη "νοηματική", όπως πλήθος άλλων ελληνικών λέξεων. Αξίζει επ'αυτού να αναφέρουμε τι είπε ο Γερμανός Φιλόσοφος Βέρνερ Χάισεμπεργκ: "Η θητεία μου στην ελληνική γλώσσα υπήρξε η σπουδαιότερη πνευματική μου εμπειρία. Στη γλώσσα αυτή υπάρχει η πληρέστερη αντιστοιχία μεταξύ λέξεων και εννοιολογικού περιεχομένου. Θα αναφέρω δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις λέξεων με το αντίστοιχο εννοιολογικό περιεχόμενο.

Οισοφάγος: από το οίσω που είναι ο μέλλων του ρήματος φέρω, έφερον, οίσω, ήνεγκον, ενήνοχα, ενηνόχειν και το φάγος από τον αόριστο β' του ρήματος εσθίω, ήσθιον, έδομαι (εξ'ού και έδεσμα) έφαγον, εδήδοκα, εδηκόκειν. Είναι το όργανο που φέρει την τροφή στο στομάχι.

Βωμολόχος: Βωμός + λόχος = ενέδρα από το λοχάω = ενεδρεύω. Τι έκαναν οι βωμολόχοι ; Ενέδρευαν κρυμμένοι κοντά στο βωμό παρακολουθώντας την εναπόθεση των προσφορών προς τους θεούς. Μόλις οι πιστοί απομακρύνονταν, ορμούσαν και άρπαζαν τις προσφορές. Πράξη άκρως ασεβής και ιερόσυλη που συνδέθηκε με την αισχρολογία.

Πρόκειται για δύο λέξεις που συναντάμε συχνά στην καθομιλουμένη.

Η περίφημη ελληνίστρια της Γαλλικής Ακαδημίας Jaqueline de Romilly έγραψε: " Η καλύτερη άσκηση για την ανάπτυξη της ευφυΐας είναι η μελέτη της ελληνικής γλώσσας. Κάθε λέξη κρύβει μία ιδέα". Επ'αυτού έχει αναφερθεί το εξής επεισόδιο με τον Μαρξ. Κάποιος τον επισκέφτηκε για να συζητήσει μαζί του. Ο επισκέπτης ήταν τόσο χοντροκέφαλος που ο Μαρξ έχασε την υπομονή του και του είπε: "Πήγαινε πρώτα να μελετήσεις αρχαία ελληνικά και μετά να έρθεις να συζητήσεις μαζί μου".

Η γλώσσα που μιλάμε είναι ευθεία εξέλιξη της υπέροχης αρχαίας ελληνικής, με την οποία συνδέεται στενά. Οι δικοί μας όμως γλωσσοδιώκτες προτιμούν να κατεβάσουν τη γλώσσα μας χαμηλά και να προσφέρουν στο λαό ένα απογυμνωμένο γλωσσικό όργανο, ώστε να φθάνει ευκολότερα η παιδεία στη μάζα, αντί να φροντίσουν να ανέβει το επίπεδο της μάζας. Ισοπέδωση προς τα κάτω.

Ας δούμε τώρα πώς απαντούν μερικοί πνευματικοί γίγαντες στους ιδεοληπτικούς γλωσσοδιώκτες.

Ι. Θεοδωρακόπουλος, φιλόσοφος - Ακαδημαϊκός:

"Η γλώσσα των Ελλήνων από την εποχή του Ομήρου είναι μία και αδιαίρετη".

Francisco Adrados, ισπανός εξέχων ελληνιστής:

"Η ελληνική μαζί με την κινεζική είναι γλώσσες με συνεχή ζώσα παρουσία και πορεία στον ίδιο χώρο από τους ίδιους λαούς 4000 χρόνια, με γραπτή παράδοση 3500 χρόνων.

Ι. Κακριδής, Καθηγητής και εξέχων δημοτικιστής, είπε το 1984, οχτώ χρόνια μετά την κατάργηση των Αρχαίων στο Γυμνάσιο (1976):

"Η γλώσσα μας αργοπεθαίνει, της λείπει το οξυγόνο, δηλαδή τα Αρχαία. Μόνο όποιος έχει διδαχθεί τα Αρχαία μπορεί να γράφει και να μιλά σωστά την νεοελληνική δημοτική".

Γ. Σεφέρης, ποιητής, νομπελίστας:

"Από την εποχή που μίλησε ο Όμηρος ως τα σήμερα, μιλούμε, ανασαίνουμε και τραγουδούμε την ίδια γλώσσα."

Είπε επίσης ο Σεφέρης: "Ο Θεός μας χάρισε μία γλώσσα ζωντανή, εύρωστη, πεισματάρα, χαριτωμένη που αντέχει μολονότι έχουν εξαπολυθεί όλα τα θεριά να τη φάνε."

Οδ. Ελύτης, ποιητής, νομπελίστας: (Όταν τα Αρχαία καταργήθηκαν στα Γυμνάσια):

"Εγώ δεν ξέρω να υπάρχει παρά μία γλώσσα, η ενιαία ελληνική, όπως εξελίχθηκε από την αρχαία και που έπρεπε να είναι το μεγάλο καμάρι μας και το στήριγμα. Οι ρίζες της είναι εκεί στ Αρχαία και λυπάμαι που καταργήθηκαν στα Γυμνάσια"...

"Το να λέει ο έλληνας ποιητής ακόμα σήμερα "ουρανός" ή "θάλασσα" ή "ήλιος" ή "σελήνη" ή "άνεμος", όπως το έλεγαν η Σαπφώ και ο Αρχίλοχος, δεν είναι μικρό πράγμα. Είναι πολύ σπουδαίο. Επικοινωνούμε κάθε στιγμή μιλώντας με τις ρίζες μας, τις ρίζες μας που βρίσκονται εκεί: στα Αρχαία".

Ας θυμίσουμε και τους τρεις πρώτους στίχους από το ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ του Ελύτη:

"Τη γλώσσα μου έδωσαν ΕΛΛΗΝΙΚΗ, το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου".

ΔΥΟ ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Όπως έχουν καταγραφεί στην παιδική μου μνήμη

Συνέχεια από τη σελ. 1

τραβούσαν, δεν μας ενδιέφεραν καθόλου και η μνήμη θα τις περνούσε αδιάφορα και δεν θα τις κατέγραφε τόσο βαθιά, τόσο έντονα, τόσο ανεξίτηλα, ώστε να διατηρηθούν άσβεστα και αναλλοίωτα για τόσες δεκαετίες, εάν δεν διεξάγονταν αυτές οι αναμετρήσεις με τον τρόπο που διεξάγονταν τότε. Αλλά για να γίνουμε κατανοητοί και αντιληπτοί, ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά.

Η Θεσσαλία ελευθερώθηκε από τον τουρκικό ζυγό μετά από 4 αιώνες σκλαβιάς και μετά από 50 χρόνια από τη δημιουργία, τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους.

Στην ελεύθερη πατρίδα μας επί Βασιλείας Όθωνα η τοπική αυτοδιοίκηση πραγματοποιούνταν μέσω των δήμων, μικρών ή μεγάλων. Με την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στην Ελληνική Επικράτεια επόμενο ήταν με τους θεσμούς και τη νέα διοίκηση να δημιουργηθούν και οι δήμοι. Στην περιοχή μας δημιουργήθηκε ο Δήμος Ιτάμου με πρωτεύουσα το Ζωγλόπι, το οποίο ήταν ένα κεφαλοχώρι των Αγράφων και είχε και τον μεγαλύτερο πληθυσμό εν συγκρίσει με τα υπόλοιπα οκτώ χωριά, τα οποία συμπεριελήφθησαν στον νεοϊδρυθέντα δήμο και ήταν: 1) Τετάι (Λαμπερό), 2) Καστανιά, 3) Καταφύγι, 4) Μπόσκλαβος (Αμπελικό), 5) Σέκλιζα (Καλλίθηρο), 6) Βελέσι Παζάρι (Δαφνοσπηλιά), 7) Απιδιά και 8) Μαστρογιάννη (Αμάραντος). Έτσι με το Ζωγλόπι (Ραχούλα) ήταν εννιά χωριά. Για να μπορούν να λειτουργούν εύρυθμα οι δήμοι και να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους δημιουργήθηκαν και διάφορες υπηρεσίες πέραν του Δημαρχείου, οι οποίες λειτουργούσαν στις έδρες των δήμων και ήταν: σταθμός χωροφυλακής, ταχυδρομείο, δασικό φυλάκιο, αγροδικεία, αργότερα και έδρα αρχιφύλακα. Επιπλέον, η έδρα κάθε δήμου αποτελούσε το εκλογικό κέντρο αυτού. Τότε δηλαδή κάθε χωριό δεν αποτελούσε ξεχωριστό εκλογικό κέντρο, αλλά όλοι οι άνδρες ψηφοφόροι (οι γυναίκες δεν είχαν δικαίωμα ψήφου) έπρεπε να πηγαίνουν στην πρωτεύουσα του δήμου για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Οι μικροί δήμοι διαλύθηκαν, ή καταργήθηκαν επί Ελευθερίου Βενιζέλου και τα χωριά που απάρτιζαν τους δήμους έγιναν κοινότητες αλλά οι υπόλοιπες υπηρεσίες όπως και τα εκλογικά κέντρα παρέμειναν στην παλαιά έδρα των διαλυθέντων δήμων μέχρι τον Μάρτιο του 1946, όταν έγιναν οι πρώτες μεταπολεμικές εκλογές.

Ήταν Κυριακή 3 Νοεμβρίου 1935 και η ημέρα ήταν γλυκιά και ηλιόλουστη. Την ημέρα εκείνη στην Ελλάδα γίνονταν δημοψήφισμα για να καθορίσει ο λαός με την ψήφο του εάν θέλει αλλαγή του πολιτεύματος: Βασιλεία ή Δημοκρατία. Μέχρι τότε το πολίτευμα στη χώρα μας ήταν Δημοκρατία όπως είναι και σήμερα.

Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή έγινε η επανάσταση του Πλαστήρα, στη συνέχεια επικράτησε η δικτατορία του Πάγκαλου, ακολούθησαν διάφορα στρατιωτικά κινήματα και συχνές βουλευτικές εκλογές και εν γένει επικρατούσε ένα χάος ακυβερνησίας, αστάθειας και έλλειψη σταθερότητας. Ορισμένα πολιτικά κόμματα και κυρίως το Λαϊκό Κόμμα, το οποίο κυβερνούσε τότε και με την παρότρυνση του Κονδύλη, έριξαν την ιδέα δημοψηφίσματος για να αλλάξει το πολιτειακό καθεστώς και να έλθει από την Αγγλία ο Γεώργιος ο Β΄ προκειμένου, όπως υποστήριζαν, η χώρα μας να αποκτήσει την ησυχία, την ηρεμία, την πρόοδο και κυρίως την οικονομική ανάπτυξη που τόσο πολύ την είχε ανάγκη. Επειδή ο Κωνσταντίνος Τσαλδάρης, πρωθυπουργός τότε και αρχηγός του Λαϊκού Κόμματος είχε αντίρρηση ως προς το χρόνο του δημοψηφίσματος, ο Κονδύλης, ο Παπάγος και ο Μεταξάς που ήταν αναφανδόν υπέρ της γρήγορης επιστροφής του Βασιλιά, αναμέρισαν τον Τσαλδάρη από πρωθυπουργό και στη θέση του έβαλαν τον Κονδύλη, ο οποίος εκτός από πρωθυπουργός έγινε και αντιβασιλέας και προκήρυξε το δημοψήφισμα για την Κυριακή 3 Νοεμβρίου 1935.

Για μένα τον μικρό μαθητή των 6 ετών τότε, η ημέρα αυτή είχε κάτι το πρωτόγνωρο, το εντυπωσιακό, το μοναδικό, το συναρπαστικό, το εκπληκτικό. Ένα σκηνικό πολύ έντονο και συναρπαστικό που πρώτη φορά το βίωνα, το ζούσα. Ενώ καθόμασταν στο σπίτι μας ήσυχοι και αμέριμνοι και σ' ολόκληρο το χωριό επικρατούσε μια ατμόσφαιρα ηρεμίας, κατά την ώρα εννέα περίπου ακούμε από την κορυφή της Κουμπάραινας φωνές, σφυρίγματα, ζητωκραυγές, ένα δυνατό πανδαιμόνιο θορύβου και όλοι μας πεταχτήκαμε έξω να δούμε τι συμβαίνει. Ήταν ομάδα ψηφοφόρων από το Μαστρογιάννη που με σημαίες και φλάμπουρα, άλλοι καβάλα και άλλοι πεζοί, με τα ταγάρια, τους τρουβάδες στον ώμο ροβολούσαν για το εκλογικό κέντρο της Ραχούλας και στη θέση αυτή του χωριού μας, στο ύψωμα αυτό, εκδήλωναν τις εκλογικές τους προθέσεις. Σε λίγο, άλλο ανθρώπινο κοπάδι πάλι από το Μαστρογιάννη ακουγόταν να εκδηλώνει και αυτό τις εκλογικές του προθέσεις. Έτσι όσοι φώναζαν "Κονδύλαρος" θα ψήφιζαν βασιλεία και όσοι φώναζαν "Βενιζέλαρος" δημοκρατία. Εν τω μεταξύ ομάδες ψηφοφόρων άρχισαν να κατηφορίζουν από την κορυφή του Ντόβα προς το γεφύρι του Κατσαρού, άλλες ομάδες εμφανίστηκαν στο Κονδύλι, άλλοι έρχονταν από το Πατσιούρι και οι πολλοί ψηφοφόροι έρχονταν από το Μαρότι.

Οι ανθρώπινες αυτές ομάδες γύρω από τις κορυφές του χωριού σου έδιναν την εντύπωση ότι έκαναν έφοδο, γιουρούσι για να καταλάβουν, να κυριεύσουν, να εκπορθήσουν το χωριό μας. Σε λίγο η πλατεία του χωριού βούλιαξε από κόσμο και στους γύρω φράχτες ήταν δεμένα αμέτρητα μουλάρια, άλογα και γαϊδούρια λες και ήταν ζωοπανήγυρη. Η ψηφοφορία άρχισε από νωρίς, με την ανατολή του ηλίου και ως εκλογικό κέντρο ορίσθηκε το σχολείο, κτίσμα του Συγγρού. Τη φρούρηση αυτού καθώς και την όλη τάξη την είχε ο σταθμός χωροφυλακής της Ραχούλας, ο οποίος ήταν άγρυπνος για τυχόν επεισόδια μεταξύ των αντιπάλων. Τα μαγαζιά ήταν κλειστά και απαγορεύονταν το σερβίρισμα οινοπνευματωδών ποτών, επιτρέπονταν όμως οι καφέδες, οι οποίοι παρασκευάζονταν εκτός των καταστημάτων, και το λουκούμι. Το χωριό μας, ποιο στη χάρη του, ήταν στις δόξες του και στην πλατεία του οι χαιρετούρες και οι εγκάρδιες συναντήσεις δεν είχαν τελειωμό. Άλλοι ήταν συγγενείς, άλλοι συμπέθεροι, άλλοι παλιόφιλοι που είχαν καιρό να τα πουν. Πολλοί φιλοξενήθηκαν από χωριανούς μας, οι οποίοι έκαναν και τις σχετικές προετοιμασίες. Άλλωστε το Σάββατο σφάχτηκαν πολλές γίδες και προβατίνες από τους εγχώριους κρεοπώλες. Ανάμεσα στους μεγάλους, βρέθηκαν στην πλατεία και μικρά παιδιά που με απλανές βλέμμα περιεργάζονταν τα τεκταινόμενα, μεταξύ δε αυτών και εγώ.

Στην πλατεία και στους δρόμους του χωριού μας παρατηρήθηκε μεγάλη κίνηση, τα μαγαζιά λειτούργησαν υπαίθρια με καλές εισπράξεις και στην πλατεία ψήθηκαν αρνιά και γουρνοπούλες. Γυρίζοντας το μεσημέρι στο σπίτι, πήγα στην ντουλάπα της κουζίνας και την άνοιξα. Σε μια πιατέλα μέσα ήταν κρέας ψητό. Η μάνα μου μού είπε ότι είναι ψητό γουρνοπούλας και ότι το αγόρασε ο πατέρας μου για να φιλέψουν τον μπάρμπα μου, τον δάσκαλο Μήτρο Καραγιάννη, αδελφό του πατέρα μου. Μου έδωσε ένα μικρό κομματάκι απ' αυτό, το έφαγα, μου άρεσε πολύ και έκτοτε πέρασαν δεκαετίες για να γευθώ γουρνοπούλα ψητή. Μετά το μεσημέρι ο ξένος ο κόσμος άρχισε να επιστρέφει στα χωριά του, το πλήθος στην πλατεία αραίωνε και η επιστροφή τώρα γίνονταν ήρεμα και χωρίς φωνασκίες, γιατί ο ενθουσιασμός τους εκτονώθηκε με την ψήφο. Το βράδυ, κουρασμένος από την κινητικότητα της ημέρας έπεσα νωρίς για ύπνο.

Με τη βία και την νοθεία που άσκησε η κλίκα του Κονδύλη, ο βασιλιάς κέρδισε το δημοψήφισμα με 97% και κάτι, σχεδόν παμψηφεί, και στις 25 Νοεμβρίου 1935 επέστρεψε από την Αγγλία με καράβι και αποβιβάστηκε στο λιμάνι του Πειραιά. Εκεί τον περίμεναν η κυβέρνηση Κονδύλη με επικεφαλής τον πρωθυπουργό και αντιβασιλέα Κονδύλη, οι αρχές και πλήθος κόσμου από τον χώρο των βασιλοφρόνων. Μετά τις τελετουργικές εκδηλώσεις και την εκφώνηση του λόγου του θρόνου, τον οποίο είχε συντάξει η κυβέρνηση, ο βασιλιάς αναχώρησε για το Παλάτι με τη συνοδεία του κλείνοντας τη πόρτα του αυτοκινήτου του στον Κονδύλη. Ο Κονδύλης κατάλαβε ότι η ενέργεια αυτή του βασιλιά ήταν υποτιμητική για το πρόσωπό του και αμέσως κατάλαβε το μέγα σφάλμα που έκανε επαναφέροντας τον βασιλιά Γεώργιο στο θρόνο του και μάλιστα χωρίς τη θέληση του ελληνικού λαού. Ήταν όμως αργά, πολύ αργά για να αντιδράσει. Θυμήθηκε όμως τα λόγια που του είπε μια γυναίκα από το Κοπρεντζί (Γεφύρια) και είπε μονολογώντας: "Δεν είχαμε μυαλό ούτε ίσα με το μυαλό της Καραγκούνας από το Κοπρεντζί". Η ιστορία αυτή είναι πολύ διδακτική και αξίζει να την πούμε.

Ο Γ. Κονδύλης είχε για υπασπιστή του αλλά και ως πρόσωπο της απολύτου εμπιστοσύνης του τον ταγματάρχη Δημοσθένη Αναγνωστόπουλο, ο οποίος κατάγονταν από τα Γεφύρια Σοφάδων. Ο Δημοσθένης Αναγνωστόπουλος ήταν γιος τσιφλικά και μετά την απαλλοτρίωση κατείχε νόμιμα 1000 στρέμματα χωράφια μονοκόμματης έκτασης στο χωριό του. Ήταν πολύ ευκατάστατος και διέθετε και πολλά ζωντανά όπως άλογα, γελάδια, πρόβατα και πολλά πουλερικά. Ο Δημοσθένης είχε αδελφό το Γιώργο Αναγνωστόπουλο, δικηγόρο που έβγαινε τακτικά βουλευτής στην Περιφέρεια Καρδίτσας με το Φιλελεύθερο Κέντρο.

Πριν από το δημοψήφισμα οι αρχηγοί των κομμάτων έκαναν περιοδεία ανά την επικράτεια για να διαφωτίσουν τον λαό, άλλοι υπέρ της βασιλείας και άλλοι υπέρ της δημοκρατίας. Για τον λόγο αυτό και ο Κονδύλης αποφάσισε να επισκεφθεί τα Τρίκαλα, τα οποία θεωρούσε πατρίδα του, για να πείσει τους πατριώτες να ψηφίσουν υπέρ της βασιλείας. Ο δρόμος τους έφερνε να περάσουν και από τα Γεφύρια και έτσι δίνονταν και η ευκαιρία στον Δημοσθένη να δει και τους δικούς του και να φάνε και καμιά γαλατόπιτα που τόσο αγαπούσε και ο Κονδύλης. Έτσι φθάνοντας στα Γεφύρια, ο Κονδύλης, ο Δημοσθένης και οι υπόλοιποι συνοδοί τράβηξαν κατ' ευθείαν στο σπίτι το Δημοσθένη. Πολλοί συγχωριανοί όταν το πληροφορήθηκαν αυτό τους επισκέφθηκαν για να χαιρετήσουν τον αντιβασιλέα Κονδύλη, τον συγχωριανό τους Δημοσθένη και να μάθουν και νέα για το δημοψήφισμα, ενώ η μάνα του Δημοσθένη έβαλε μπρος για τη γαλατόπιτα και για το μεσημεριανό φαγητό βοηθούμενη από συγγενικές γυναίκες.

Στους υψηλούς επισκέπτες στο Αναγνωστοπουλέικο αρχοντικό προσφέρθηκε το παραδοσιακό ντόπιο τσίπουρο με εκλεκτούς μεζέδες. Μεταξύ τσίπουρου και μεζέδων άναψε και η κουβέντα γύρω από το δημοψήφισμα και ο Κονδύλης εξηγούσε στους συνδαιτυμόνες του τους σοβαρούς λόγους που επέβαλαν την γρήγορη επιστροφή του βασιλιά στο θρόνο του και τα αγαθά που θα προέκυπταν.

Η μάνα του Δημοσθένη, έξυπνη Καραγκούνα, ενώ ετοίμαζε την πίτα παρακολουθούσε και τη συζήτηση με την δέουσα, την πρέπουσα προσοχή. Σε μια στιγμή απευθύνεται στον Κονδύλη και με ευγενικό τρόπο του θέτει μια σοβαρή, καίρια ερώτηση με αφελή τρόπο: "Παιδιά μ' εσείς είστε μοναχοί σας βασιλιάδες, τι τον θέλετε να τον φέρετε;" Ο Κονδύλης άκουσε την ερώτηση αλλά δεν της έδωσε την ανάλογη απάντηση και συνέχισε την κουβέντα του. Όταν την θυμήθηκε στις 25 του Νοέμβρη ήταν πολύ αργά. Το πουλί είχε πετάξει.

Στην περίοδο που ο Κονδύλης ήταν στην εξουσία και απόλυτος κυρίαρχος των πραγμάτων, ο υπασπιστής και δεξί χέρι αυτού Δημοσθένης Αναγνωστόπουλος συγκρότησε ένα τάγμα από στρατιώτες που προέρχονταν από τις επαρχίες Καρδίτσας, Τρικάλων και Καλαμπάκας που συγκροτούσαν το Νομό Τρικάλων, αφοσιωμένους στον Κονδύλη, οι οποίοι στρατοπέδευαν στο Γουδί. Με αυτούς ο Κονδύλης ανά πάσα στιγμή ήταν κυρίαρχος της Αθήνας. Οι Έλληνες πολιτικοί και αξιωματικοί γνώριζαν καλά τον χαρακτήρα του, ότι ήταν άνθρωπος τολμηρός, άφοβος, γενναίος, σκληρός, απότομος και εκδικητικός. Ο Παπάγος που ήταν Υπουργός των Στρατιωτικών στην Κυβέρνηση Κονδύλη, το βράδυ της ημέρας που ήρθε ο βασιλιάς στην Ελλάδα, φοβούμενος την αντίδραση του Κονδύλη εξ αιτίας εκείνης της προσβλητικής στο πρόσωπό του ενέργειας του βασιλιά και την πιθανότητα πραξικοπήματος, διέλυσε νύχτα το τάγμα αυτό και τους στρατιώτες τους έστειλαν σε μονάδες στα σύνορα. Ο Κονδύλης εν τω μεταξύ υπέβαλε στον βασιλιά την παραίτηση της κυβέρνησής του για να σχηματισθεί κυβέρνηση εκλογών και να προκηρύξει νέες εκλογές, οι οποίες ορίσθηκαν για τις 26 του Γενάρη του 1936. Στις εκλογές αυτές έλαβε μέρος και το κόμμα του Κονδύλη, το οποίο και καταποντίστηκε. Από τις 300 έδρες το Λαϊκό Κόμμα του Τσαλδάρη πήρε 123 έδρες, το Κόμμα των Φιλελευθέρων του Σοφούλη 122 έδρες, το Κ.Κ.Ε. που για πρώτη φορά πήρε μέρος σε εκλογές 15, ο Μεταξάς 7 έδρες και τις υπόλοιπες έδρες μοιράστηκαν τα άλλα κόμματα.

Ο πανίσχυρος και ρυθμιστής της πολιτικής ζωής της χώρας μας Κονδύλης νικήθηκε κατά κράτος και το πρόσωπό του έσβησε από τα πολιτικά δρώμενα. Επόμενο ήταν τα πολιτικά του λάθη να τον βασανίζουν χωρίς να έχει δυνατότητες αντίδρασης. Επόμενο ήταν να στενοχωριέται και οι στενοχώριες αυτές να τον οδηγήσουν στο θάνατο. Πέντε ημέρες μετά τις εκλογές και συγκεκριμένα στις 31 Ιανουαρίου 1936, ο Κονδύλης πέθανε αιφνιδίως. Επειδή τη χρονιά αυτή πέθαναν και άλλες μεγάλες πολιτικές προσωπικότητες και φυσιογνωμίες όπως ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Κωνσταντίνος Τσαλδάρης, πολλοί θεώρησαν ότι οι θάνατοι αυτοί δεν ήταν συμπτωματικοί αλλά προέκυψαν από επέμβαση της πανίσχυρης αγγλικής μυστικής υπηρεσίας Intelligence Service, διότι θεωρούσε τους πολιτικούς αυτούς μεγάλο εμπόδιο στην μεταξική δικτατορία, η οποία έγινε στις 4 Αυγούστου 1936 με τη συγκατάθεση των ανακτόρων και του αγγλικού παράγοντα.

Και οι εκλογές στις 26 Ιανουαρίου 1936 έγιναν στο ίδιο μοτίβο και σκηνικό στην έδρα του τέως δήμου Ιτάμου στο χωριό μας με τη συμμετοχή των εννιά χωριών.

Από τότε πέρασαν πολλές δεκαετίες, πολλά γεγονότα μεσολάβησαν και πολύ νερό κύλισε στο αυλάκι της ζωής και τα γεγονότα αυτά τα ξέχασα τελείως. Τώρα στα γεράματα, και μάλιστα μέσα στην παντοδυναμία του κορωνοϊού, μην έχοντας τι να κάνουμε κλεισμένοι μέρα και νύχτα στο σπίτι μας, ξεσκαλίζω το λιθοσωρό της μνήμης μου κι αν βρω κάτι το ενδιαφέρον κάτω από καμιά πέτρα, το απλώνω στο χαρτί για πνευματική κληρονομιά των παιδιών μου και των εγγονιών μου αλλά και εκείνων που έρχονται πίσω μας, των νέων γενεών. Ποιος ξέρει, ίσως και αυτοί να ωφεληθούν από τα βιώματα της δικής μας ζωής.

Ιστορικές σελίδες

1. Επανάσταση για Σύνταγμα

3η Σεπτεμβρίου 1843

Καθ' όλον τον 19ο και ως τα μέσα του 20ου αιώνα η Ελλάδα συνταρασσόταν από επαναστατικά κινήματα. Είχαμε τα "πατσιφικά" του 1850, τα "σκιαδικά" του 1859, τα "Ευαγγελικά" του 1901, τα "Δεκεμβριανά" του 1944. Να προσθέσουμε και την "Επανάσταση για Σύνταγμα" του 1843, που ήταν το πιο γνήσιο και πατριωτικό κίνημα που άλλαξε το πολίτευμα της Ελλάδας από απόλυτη μοναρχία σε συνταγματική μοναρχία.

Από τον ερχομό του Όθωνα οι προσδοκίες των Ελλήνων για ένα δίκαιο κράτος, ευνομία, ισονομία και τάξη, εξανεμίστηκαν. Οι Βαυαροί αντιβασιλείς, αλλά και ο Όθωνας όταν ενηλικιώθηκε, κυβέρνησαν απολυταρχικά, τοποθέτησαν στις καίριες θέσεις ξένους και παρέβλεπαν τα δίκαια του λαού. Η αγανάκτηση του λαού, με τον καιρό κορυφώθηκε, και, με την ηγεσία του Μακρυγιάννη και άλλων αγωνιστών και κορυφαίων πολιτικών, μεταβλήθηκε σε κίνημα, που εκδηλώθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου του 1943.

Στρατός και λαός στην Πλατεία Συντάγματος

Τα ξημερώματα της 3ης Σεπτεμβρίου, όταν μαθεύτηκε ότι περικυκλώθηκε από χωροφύλακες το σπίτι του Μακρυγιάννη, ο συνταγματάρχης Δημήτριος Καλλέργης, υπεύθυνος για την ασφάλεια της Αθήνας και μυημένος στην ομάδα των επαναστατών, με δύναμη 2000 ανδρών διέλυσε την πολιορκία του Μακρυγιάννη, ενώ συγχρόνως κατέλαβε την Εθνική Τράπεζα, το νομισματοκοπείο και τα υπουργεία. Με τους υπόλοιπους άνδρες κατευθύνθηκε στα ανάκτορα, ενώ στη διαδρομή τους ενώθηκαν με χιλιάδες πολίτες που επιθυμούσαν το ίδιο.

Ο συνταγματάρχης Δημήτριος Καλλέργης

Ο Όθων, για να ηρεμήσει το πλήθος, έστειλε τον υπασπιστή του Γρίβα Γαρδικιώτη και τον Γραμματέα των Στρατιωτικών Αλέξανδρο Βλαχόπουλο, τους οποίους όμως ο Καλλέργης συνέλαβε. Τότε, φοβούμενος τις εξελίξεις, διέταξε τον αγγελιοφόρο του και τον Μιχαήλ Σχινά να φέρουν τα κανόνια! Ο Σχινάς ωστόσο, συντάχθηκε με τους επαναστάτες. Ο Όθων τελικά αναγκάστηκε να βγει στο παράθυρο με συνοδεία τον συνταγματάρχη Χες και ρώτησε τον Καλλέργη για τους σκοπούς του. Ο Καλλέργης απάντησε ότι ο λαός και ο στρατός ζητούν Σύνταγμα.

Γεώργιος Κουντουριώτης, πρόεδρος της Συνταγματικης Επιτροπής

Έτσι, στις 3 τα ξημερώματα οι επαναστάτες πολιτικοί Α. Μεταξάς, Α. Λόντος, Κ. Ζωγράφος και Ρίτσαρτ Τζώρτς κάλεσαν σε συνεδρίαση τους ανακτορικούς συμβούλους της Επικρατείας για να αναγνωρίσουν τα αιτήματα των επαναστατών. Το Συμβούλιο αναγνώρισε το κίνημα, καθόρισε τη σύγκληση Εθνικής Συνέλευσης και διόρισε επιτροπή από τους Γεώργιο Κουντουργιώτη, Α. Μαυρομιχάλη, Γ. Λαϊνά, Γ, Ψύλλα, Α. Λόντο και γραμματέα τον Κ. Προβελέγγιο, η οποία παρουσίασε τις αποφάσεις τους στον Όθωνα. Ανακοινώθηκε και νέο υπουργικό συμβούλιο, το οποίο αποτελούνταν από στελέχη των τριών μεγάλων κομμάτων.

Ι.Μακρυγιάννης- Α.Μεταξάς- Δ.Καλλέργης Οι πρωταγωνιστές

Το πλήθος του κόσμου και οι στρατιώτες διαλύθηκαν αργά το μεσημέρι, ενώ ανακοινώθηκε η διεξαγωγή εκλογών για τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο του 1843, οπότε και οι εκλεγμένοι πληρεξούσιοι συγκρότησαν συνταγματικά Εθνική Συνέλευση και συνέταξαν Σύνταγμα. Μ' αυτό τον τρόπο η απολυταρχική μοναρχία των Βαυαρών άλλαξε σε Συνταγματική. Ο Δημήτριος Καλλέργης παρασημοφορήθηκε, η πλατεία ανακτόρων μετονομάστηκε σε *πλατεία Συντάγματος* και η *3η Σεπτεμβρίου* ανακηρύχτηκε σε εθνική εορτή και έδωσε το όνομά της σε κεντρική οδό της Αθήνας.

2. Ομιλία του Κολοκοτρώνη στην Πνύκα

Στις 7 Οκτωβρίου 1838 ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης επισκέφθηκε το "Βασιλικό Γυμνάσιο" της Αθήνας για να παρακολουθήσει τη διδασκαλία του γυμνασιάρχη Γεωργίου Γενναδίου (1784-1854) για τον Θουκυδίδη. Τόσο εντυπωσιάστηκε από την παράδοση του σοφού γυμνασιάρχη και από την θέα τόσων μαθητών, ώστε εξέφρασε την επιθυμία να μιλήσει και ο ίδιος προς τους μαθητές. Την πρότασή του αποδέχθηκε ο Γεννάδιος και λόγω της στενότητας του χώρου και του πλήθους των μαθητών η ομιλία του Κολοκοτρώνη ορίσθηκε για τις 10 το πρωί της 8ης Οκτωβρίου 1838 στην Πνύκα.

Το γεγονός μαθεύτηκε στη μικρή τότε Αθήνα και εκτός από τους μαθητές, πλήθος ανθρώπων διαφόρων επαγγελμάτων και τάξεων συγκεντρώθηκε στην Πνύκα το πρωί της 8ης Οκτωβρίου για να ακούσει τον αρχηγό της Επανάστασης του '21. Ξαφνικά, στον χώρο της ομιλίας εμφανίσθηκε ομάδα χωροφυλάκων, αποφασισμένη να διαλύσει τη συγκέντρωση, επειδή προφανώς, τη θεώρησε αντικαθεστωτική. Όμως, μετά τη διαβεβαίωση του γυμνασιάρχη και των καθηγητών για το "αθώο της πράξεως", οι χωροφύλακες αποχώρησαν και η ομιλία έγινε κανονικά. Άλλωστε, ο Κολοκοτρώνης δεν αποτελούσε κίνδυνο για τη δυναστεία, αφού τα είχε βρει με τον Όθωνα και κατείχε μάλιστα το αξίωμα του Συμβούλου της Επικρατείας, δηλαδή του πολιτικού συμβούλου του βασιλιά.

Η Ομιλία

Παιδιά μου!

Εις τον τόπο τούτο, οπού εγώ πατώ σήμερα, επατούσαν και εδημηγορούσαν τον παλαιό καιρό άνδρες σοφοί, και άνδρες με τους οποίους δεν είμαι άξιος να συγκριθώ και ούτε να φθάσω τα ίχνη τους. Εγώ επιθυμούσα να σας ιδώ, παιδιά μου, εις την μεγάλη δόξα των προπατόρων μας, και έρχομαι να σας ειπώ, όσα εις τον καιρό του αγώνος και προ αυτού και ύστερα απ' αυτόν ο ίδιος επαρατήρησα, και απ' αυτά να κάμωμε συμπερασμούς και δια την μέλλουσαν ευτυχίαν σας, μολονότι ο Θεός μόνος ηξεύρει τα μέλλοντα. Και δια τους παλαιούς Έλληνας, οποίας γνώσεις είχαν και ποία δόξα και τιμήν έχαιραν κοντά εις τα άλλα έθνη του καιρού των, οποίους ήρωας, στρατηγούς, πολιτικούς είχαν, δια ταύτα σας λέγουν καθ' ημέραν οι διδάσκαλοί σας και οι πεπαιδευμένοι μας. Εγώ δεν είμαι αρκετός. Σας λέγω μόνον πως ήταν σοφοί, και από εδώ επήραν και εδανείσθησαν τα άλλα έθνη την σοφίαν των.

Εις τον τόπον, τον οποίον κατοικούμε, εκατοικούσαν οι παλαιοί Έλληνες, από τους οποίους και ημείς καταγόμεθα και ελάβαμε το όνομα τούτο. Αυτοί διέφεραν από ημάς εις την θρησκείαν, διότι επροσκυνούσαν τες πέτρες και τα ξύλα. Αφού ύστερα ήλθε στον κόσμο ο Χριστός, οι λαοί όλοι επίστευσαν εις το Ευαγγέλιό του, και έπαυσαν να λατρεύουν τα είδωλα. Δεν επήρε μαζί του ούτε σοφούς ούτε προκομμένους, αλλ' απλούς ανθρώπους, χωρικούς και ψαράδες, και με τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος έμαθαν όλες τες γλώσσες του κόσμου, οι οποίοι, μολονότι όπου και αν έβρισκαν εναντιότητες και οι βασιλείς και οι τύραννοι τους κατέτρεχαν, δεν ημπόρεσε κανένας να τους κάμει τίποτα. Αυτοί εστερέωσαν την πίστιν.

Οι παλαιοί Έλληνες, οι πρόγονοί μας, έπεσαν εις την διχόνοια και ετρώγονταν μεταξύ τους, και έτσι έλαβαν καιρό πρώτα οι Ρωμαίοι, έπειτα άλλοι βάρβαροι καί τους υπόταξαν. Ύστερα ήλθαν οι Μουσουλμάνοι και έκαμαν ό,τι ημπορούσαν, δια να αλλάξει ο λαός την πίστιν του. Έκοψαν γλώσσες εις πολλούς ανθρώπους, αλλ' εστάθη αδύνατο να το κατορθώσουν. Τον ένα έκοπταν, ο άλλος το σταυρό του έκαμε. Σαν είδε τούτο ο σουλτάνος, διόρισε ένα βιτσερέ (αντιβασιλέα), έναν πατριάρχη, και του έδωσε την εξουσία της εκκλησίας. Αυτός και ο λοιπός κλήρος έκαμαν ό,τι τους έλεγε ο σουλτάνος. Ύστερον έγιναν οι κοτζαμπάσηδες (προεστοί) εις όλα τα μέρη. Η τρίτη τάξη, οι έμποροι και οι προκομμένοι, το καλύτερο μέρος των πολιτών, μην υποφέρνοντες τον ζυγό έφευγαν, και οι γραμματισμένοι επήραν και έφευγαν από την Ελλάδα, την πατρίδα των, και έτσι ο λαός, όστις στερημένος από τα μέσα της προκοπής, εκατήντησεν εις αθλίαν κατάσταση, και αυτή αύξαινε κάθε ήμερα χειρότερα· διότι, αν ευρίσκετο μεταξύ του λαού κανείς με ολίγην μάθηση, τον ελάμβανε ο κλήρος, όστις έχαιρε προνόμια, ή εσύρετο από τον έμπορο της Ευρώπης ως βοηθός του ή εγίνετο γραμματικός του προεστού. Και μερικοί μην υποφέροντες την τυραννίαν του Τούρκου και βλέποντας τες δόξες και τες ηδονές οπού ανελάμβαναν αυτοί, άφηναν την πίστη τους και εγίνοντο μουσουλμάνοι. Και τοιουτοτρόπως κάθε ήμερα ο λαός ελίγνευε καί επτώχαινε.

Πίνακας του Θεόφιλου με τον Κολοκοτρώνη και τα παλικάρια του

Εις αυτήν την δυστυχισμένη κατάσταση μερικοί από τους φυγάδες γραμματισμένους εμετάφραζαν και έστελναν εις την Ελλάδα βιβλία, και εις αυτούς πρέπει να χρωστούμε ευγνωμοσύνη, διότι ευθύς οπού κανένας άνθρωπος από το λαό εμάνθανε τα κοινά γράμματα, εδιάβαζεν αυτά τα βιβλία και έβλεπε ποίους είχαμε προγόνους, τι έκαμεν ο Θεμιστοκλής, ο Αριστείδης και άλλοι πολλοί παλαιοί μας, και εβλέπαμε και εις ποίαν κατάσταση ευρισκόμεθα τότε. Όθεν μας ήλθεν εις το νου να τους μιμηθούμε και να γί-

Συνέχεια στην 7η σελ.

Ιστορικές σελίδες

Συνέχεια από την 6η σελ.

νουμε ευτυχέστεροι. Και έτσι έγινε και επροόδευσεν η Εταιρεία.

Όταν αποφασίσαμε να κάμωμε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι είμεθα ούτε πως δεν έχομε άρματα ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις ούτε κανένας φρόνιμος δεν μας είπε "πού πάτε εδώ να πολεμήσετε με σιταροκάραβα βατσέλα", αλλά ως μία βροχή έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας, και όλοι, και ο κλήρος μας και οι προεστοί και οι καπεταναίοι και οι πεπαιδευμένοι και οι έμποροι, μικροί και μεγάλοι, όλοι εσυμφωνήσαμε εις αυτό το σκοπό και εκάμαμε την Επανάσταση.

Εις τον πρώτο χρόνο της Επαναστάσεως είχαμε μεγάλη ομόνοια και όλοι ετρέχαμε σύμφωνοι. Ο ένας επήγεν εις τον πόλεμο, ο αδελφός του έφερνε ξύλα, η γυναίκα του εζύμωνε, το παιδί του εκουβαλούσε ψωμί και μπαρουτόβολα εις το στρατόπεδον και εάν αυτή η ομόνοια εβαστούσε ακόμη δύο χρόνους, ηθέλαμε κυριεύσει και την Θεσσαλία και την Μακεδονία, και ίσως εφθάναμε και έως την Κωνσταντινούπολη. Τόσον τρομάξαμε τους Τούρκους, οπού άκουγαν Έλληνα και έφευγαν χίλια μίλια μακρά. Εκατόν Έλληνες έβαζαν πέντε χιλιάδες εμπρός, και ένα καράβι μιαν αρμάδα. Αλλά δεν εβάσταξε!

Ήλθαν μερικοί και ηθέλησαν να γένουν μπαρμπέρηδες εις του κασίδη το κεφάλι. Μας πονούσε το μπαρμπέρισμά τους. Μα τι να κάμομε; Είχαμε και αυτουνών την ανάγκη. Από τότε ήρχισεν η διχόνοια και εχάθη η πρώτη προθυμία και ομόνοια. Και όταν έλεγες τον Κώστα να δώσει χρήματα διά τας ανάγκας του έθνους ή να υπάγει εις τον πόλεμο, τούτος επρόβαλλε τον Γιάννη. Και μ' αυτόν τον τρόπο κανείς δεν ήθελε ούτε να συνδράμει ούτε να πολεμήσει. Και τούτο εγίνετο, επειδή δεν είχαμε ένα αρχηγό και μίαν κεφαλή. Άλλά ένας έμπαινε πρόεδρος έξι μήνες, εσηκώνετο ο άλλος και τον έριχνε και εκάθετο αυτός άλλους τόσους, και έτσι ο ένας ήθελε τούτο και ο άλλος το άλλο. Ισως όλοι ηθέλαμε το καλό, πλην καθένας κατά την γνώμη του. Όταν προστάζουνε πολλοί, ποτέ το σπίτι δεν χτίζεται ούτε τελειώνει. Ο ένας λέγει ότι η πόρτα πρέπει να βλέπει εις το ανατολικό μέρος, ο άλλος εις το αντικρινό και ο άλλος εις τον βορέα, σαν να ήτον το σπίτι εις τον αραμπά και να γυρίζει, καθώς λέγει ο καθένας. Με τούτο τον τρόπο δεν κτίζεται ποτέ το σπίτι, αλλά πρέπει να είναι ένας αρχιτέκτων, οπού να προστάζει πως θα γενεί. Παρομοίως και ημείς εχρειαζόμεθα έναν αρχηγό και έναν αρχιτέκτονα, όστις να προστάζει και οι άλλοι να υπακούουν και να ακολουθούν. Αλλ' επειδή είμεθα εις τέτοια κατάσταση, εξ αιτίας της διχόνοιας, μας έπεσε η Τουρκιά επάνω μας και κοντέψαμε να χαθούμε, και εις τους στερνούς επτά χρόνους δεν κατορθώσαμε μεγάλα πράγματα.

Εις αυτή την κατάσταση έρχεται ο βασιλεύς, τα πράγματα ησυχάζουν και το εμπόριο και ή γεωργία και οι τέχνες αρχίζουν να προοδεύουν και μάλιστα ή παιδεία. Αυτή η μάθηση θα μας αυξήσει και θα μας ευτυχήσει. Αλλά διά να αυξήσομεν, χρειάζεται και η στερέωση της πολιτείας μας, η οποία γίνεται με την καλλιέργεια και με την υποστήριξη του Θρόνου. Ο βασιλεύς μας είναι νέος και συμμορφώνεται με τον τόπο μας, δεν είναι προσωρινός, αλλ' η βασιλεία του είναι διαδοχική και θα περάσει εις τα παιδιά των παιδιών του, και με αυτόν κι εσείς και τα παιδιά σας θα ζήσετε. Πρέπει να φυλάξετε την πίστη σας και να την στερεώσετε, διότι, όταν επιάσαμε τα άρματα είπαμε πρώτα υπέρ πίστεως και έπειτα υπέρ πατρίδος. Όλα τα έθνη του κόσμου έχουν και φυλάττουν μια Θρησκεία. Και αυτοί, οι Εβραίοι, οι οποίοι κατατρέχοντο και μισούντο και από όλα τα έθνη, μένουν σταθεροί εις την πίστη τους.

Εγώ, παιδιά μου, κατά κακή μου τύχη, εξ αιτίας των περιστάσεων, έμεινα αγράμματος και δια τούτο σας ζητώ συγχώρηση, διότι δεν ομιλώ καθώς οι δάσκαλοι σας. Σας είπα όσα ο ίδιος είδα, ήκουσα και εγνώρισα, δια να ωφεληθήτε από τα απερασμένα και από τα κακά αποτελέσματα της διχονοίας, την οποίαν να αποστρέφεσθε, και να έχετε ομόνοια. Εμάς μη μας τηράτε πλέον. Το έργο μας και ο καιρός μας επέρασε. Και αι ημέραι της γενεάς, η οποία σας άνοιξε το δρόμο, θέλουν μετ' ολίγον περάσει. Την ημέρα της ζωής μας θέλει διαδεχθεί η νύκτα του θανάτου μας, καθώς την ημέραν των Αγίων Ασωμάτων θέλει διαδεχθεί η νύκτα και η αυριανή ήμερα. Εις εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο, οπού ημείς ελευθερώσαμε· και, δια να γίνει τούτο, πρέπει να έχετε ως θεμέλια της πολιτείας την ομόνοια, την θρησκεία, την καλλιέργεια του Θρόνου και την φρόνιμον ελευθερία.

Τελειώνω το λόγο μου. Ζήτω ο Βασιλεύς μας Όθων! Ζήτω οι σοφοί διδάσκαλοι! Ζήτω η Ελληνική Νεολαία!

Νέα του χωριού

Συνέχεια από τη σελ. 1

Δ/νση τεχνικών Υπηρεσιών, στο τμήμα που λόγω "Ιανού" διαβρώθηκε το οδόστρωμα και μειώθηκε το πλάτος του σε 2 μέτρα, έγινε μία μικρή διαπλάτυνση στο σημείο αυτό, ώστε να περνούν τα οχήματα με κάποια ασφάλεια. Στο σημείο αυτό (βλέπε φωτογραφία) πρέπει να γίνει τεχνικό ώστε ο δρόμος να αποκτήσει το κανονικό του πλάτος.

Έκλεισε πάλι ο δρόμος Παλοζωγλόπι-Ίταμος

Ο δρόμος από Παλαιοζωγλόπι προς Ίταμο εξακολουθεί να είναι κλειστός στη θέση Δέση - Έλατος. Μέσα

Κατολίσθηση στη Τσιούκα Ιτάμου

από τη ρεματιά που υπάρχει στο σημείο αυτό διέρχονται όλα τα υλικά της κατολίσθησης της βορειοανατολικής πλευράς του Ιτάμου. Αν και πριν από ένα μήνα έγινε μια μικρή αποκατάσταση της βατότητας του δρόμου, με την πρώτη δυνατή βροχή και την πρώτη "κατεβασιά" ο δρόμος έκλεισε ξανά. Η πληγή που άφησε ο Ιανός στην πλαγιά του Ιτάμου δεν θα κλείσει εύκολα, ίσως να μη κλείσει ποτέ. Το γεωλογικό φαινόμενο της κατολίσθησης είναι μεγάλο και με ένα έντονο καιρικό φαινόμενο τύπου Ιανού ή και μικρότερο η πληγή του Ιτάμου θα μεγαλώσει με απρόβλεπτες συνέπειες στην περιοχή. Όσο για τον δρόμο πρέπει να γίνει μελέτη παράκαμψης του σημείου αυτού ώστε να αποκατασταθεί η κυκλοφορία, όχι μόνο για την επικοινωνία μεταξύ των οικισμών αλλά και για λόγους πυρασφάλειας.

Από πληροφορίες μας τα δύο ανωτέρω σημεία και η αποκατάσταση των βλαβών στον δρόμο από τη Ραχούλα μέχρι το Παλαιοζωγλόπι , δεν περιλαμβάνονται στο ποσό των 153.000.000 ευρώ που διατέθηκαν για αποκαταστάσεις ζημιών στην ευρύτερη περιοχή του νομού Καρδίτσας.

Σε εξέλιξη βρίσκεται η εργολαβία αποκατάστασης των ζημιών του δρόμου από διασταύρωση Ραχούλας - Καταφυγίου μέχρι τη Ραχούλα.

Εκλογές του Μ.Σ. Ραχούλας

Στις 29/4 ήταν προγραμματισμένες εκλογές για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. στον Μ.Σ. Ραχούλας.

Απογοήτευση και πλήρης αδιαφορία.

Προσέλευση μηδέν!

Τα μέλη του σημερινού Δ.Σ. αποφασίσαμε να συνεχίσουμε την λειτουργία του συλλόγου για μία ακόμη θητεία μόνο και μόνο για να μη διακοπεί η έκδοση της εφημερίδας μας η οποία χαίρει μεγάλης εκτίμησης όχι μόνο από τους χωριανούς μας αλλά και από πολλούς άλλους αναγνώστες της.

Είναι γνωστό σε όλους ότι η εφημερίδα μας για τους περισσότερους χωριανούς της διασποράς είναι το μόνο μέσο της επαφής τους με το χωριό και περιμένουν με λαχτάρα κάθε έκδοσή της. Αυτός είναι και ο κυριότερος λόγος που οι ηλικιωμένοι πλέον συντάκτες της εφημερίδας, που επί 30 χρόνια μοχθούν για την έκδοσή της, κάνουν την ανάγκη φιλοτιμία και υπερβαίνουν τις βιολογικές τους δυνατότητες. Όλα όμως έχουν ημερομηνία λήξεως.

Το χωριό μας, εξαιτίας της μείωσης του πληθυσμού του έχασε το πενταμελές Κοινοτικό Συμβούλιο, εξ αιτίας της μείωσης του μαθητικού πληθυσμού του έκλεισε το Δημοτικό Σχολείου του. Τι άλλο απομένει εκτός από τον Μορφωτικό Σύλλογο και την εφημερίδα του "Ζωγλοπίτικα χρονικά";

Θα είναι ντροπή για το χωριό με τους περισσότερους μορφωμένους ανθρώπους και τη μεγάλη ιστορία του, να βάλει λουκέτο στο Σύλλογο, και στην εφημερίδα του "**Ζωγλοπίτικα Χρονικά**", του μόνου μέσου επικοινωνίας με τους χωριανούς της διασποράς.-

Πάσχα στο χωριό

Ο φετινός αναφανός της Ανάστασης. Αν και δεν έχει καμιά ομοιότητα με τον παραδοσιακό Ζωγλοπίτικο αναφανό, έχει την αξία του, αφού διατηρεί την παράδοση.

Είναι κοινό μυστικό ότι το χωριό μας χρόνο το χρόνο φτωχαίνει από πληθυσμό. Τα τελευταία χρόνια το κακό παραέγινε. Θεομηνείες, ακρίβεια, θανατικό -πολλοί θάνατοι!- και προπαντός η πανδημία του κοροναϊού, επέβαλαν στον κόσμο να μετράει τις εξόδους του. Οι φωτογραφίες από τη γιορτή της Ζωοδόχου Πηγής, πολιούχου του χωριού μας, μόνο λύπη προξενούν, όταν αναλογίζεσαι παλιότερες πασχαλινές γιορτές.

Εικόνες από τη γιορτή της Ζωοδόχου Πηγής

ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΤΕΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

καταστροφή που ακολούθησε.

Πολλοί της γενιάς αυτής, επιστρατεύθηκαν με τον πόλεμο του 1912 και έμειναν στα πεδία των μαχών σχεδόν, με διακοπές ή χωρίς διακοπή, για μια δεκαετία. Σ' αυτούς οφείλουμε και την Ελλάδα των νεοτέρων χρόνων που την παρέλαβαν μέχρι τη Θεσσαλία και την παρέδωσαν στους επιγόνους τους σχεδόν διπλάσια.

Λίγες οι ειδήσεις για την τύχη των παιδιών τους στους χαροκαμένους γονείς. Ζουν; ή κάποιο βόλι του εχθρού τούς έκοψε πρόωρα το νήμα της ζωής των; Μόνη παρηγοριά το καντηλάκι του σπιτιού που έκαιγε ακατάπαυστα και η ελπίδα τους στην Παναγιά. Τα χρόνια αυτά χωρίς σταματημό ήταν οι στράτες από κάμπο και βουνά που οδηγούσαν στο Μοναστήρι της Πέτρας για να προσευχηθούν για την τύχη των παιδιών τους και την επιστροφή των στην πατρική γη. Τα καντήλια της μονής νυχθημερόν φλόγιζαν και ζωντάνευαν τα όνειρά τους, για την επιστροφή των παιδιών τους.

Ένα πρωινό του τελευταίου δεκαήμερου του Αυγούστου, μια Κυριακή πρωί, ο παππούς μου Σπύρος Κλήμος με τον ιερέα του χωριού παπα - Στέργιο Κλήμο κλήθηκαν να μεταφέρουν το θλιβερό μαντάτο του χαμού του Νικολάου Γιαγκλίση, ενός των θυμάτων του πολέμου, στην οικογένειά του. Πώς έφτασε το θλιβερό άγγελμα στο χωριό, άγνωστο. Ίσως από τον τότε Σταθμό Χωροφυλακής της γειτονικής Ραχούλας.

Το σπίτι το Γιαγκλισαίικο, ένα διώροφο παλιό κτίριο με μικρό μαγαζάκι στα νότιά του, έβλεπε όλη την άνω πλατεία του χωριού. Η μάνα, Χρυσούλα το γένος Γεωργ. Φράγκου, είδε δυο ανθρώπους σκυθρωπούς, να βαδίζουν προς το σπιτικό της. Ήταν ο παππούς μου Σπύρος να κρατά νωχελικά το κομπολογάκι του και ο παπάς του χωριού, ο παπα-Στέργιος, και ράγισε η καρδιά της. Κάτι το κακό τής προμήνυε ο ερχομός τους. Φώναξε τον άντρα της να 'ρθει κοντά της. Έχουμε μια επίσκεψη, του λέει, δε μου φαίνεται για καλό. Θέλω να φανείς ψύχραιμος.

Χτύπησαν οι δυο επισκέπτες την εξώπορτα του σπιτιού τους, μπήκαν στο σπιτικό της και ψύχραιμα η μάνα τούς ρωτά προς τι η επίσκεψη. Νά, της λένε οι επισκέπτες, ήρθαμε για έναν καφέ.

Η μάνα όμως δεν άντεχε την προσμονή. Πες τε μου καθαρά το σκοπό σας, ρωτούσε και ξαναρωτούσε. Δεν έχω τη δύναμη να περιμένω. Αν είναι για κακό πέστε το. Είδαν κι απόειδαν οι επισκέπτες την επιμονή της και μ' ένα κούνημα του κεφαλιού τους επιβεβαίωσαν τις υποψίες της.

Μια στιγμή, τους λέει η μάνα, περιμένετε. Πήγε βρήκε μια τριχιά, έδεσε τον άντρα της στην καρέκλα του, τράβηξε κοντά και τη δική της καρέκλα κι αφού δεθήκανε και οι δυο μαζί ως ένα σώμα, έδωσε το σύνθημα της αγγελίας.

Μια πράξη συγκινητική και πρωτάκουστη. Μια πράξη που ίσως πίστευε ότι μ' αυτόν τον τρόπο, προστάτευε τον εαυτό της και τον άντρα της από την οποιαδήποτε αποκοτιά και ήθελε ψύχραιμη αντιμετώπιση κάθε δυσάρεστου γεγονότος. Δεν γνωρίζω αν ήταν κάτι το εθιμικό από το σόι το δικό της, το Φραγκαίικο, ή οφειλόταν στο Γιαγκλισαίικο, μια και αντίστοιχο γεγονός δεν έχουμε ακούσει.

Σήμερα το γεγονός του θανάτου, στο μαρτυρικό καθώς αποδείχτηκε οροπέδιο του Αρντίζ Νταγ της Μικράς Ασίας, μαρτυρά η αναγραφή του ήρωά μας Νικολάου στο Ηρώο του Καταφυγίου και το μικρό βιογραφικό σημείωμά μας: *Γιαγκλίσης Νικόλαος του Γεωργίου (1899-1921). Λοχίας γεννηθείς εις το Καταφύγιον. Έλαβε μέρος στον Μικρασιατικό πόλεμο 1919-1921. Εφονεύθη εις Αρντίζ- Νταγ, κοντά στο Σαγγάριο ποταμό την 19η Αυγούστου του 1921. Μετά το θάνατό του προήχθη σε επιλοχία.*

Υ.Γ.: Πηγή της ιστορίας μας ήταν η Μαρία Ιω. Γιαγκλίση, σύζυγος του Χρήστου Ζήση. Για το όλο θέμα, με στοιχεία και των συμμετασχόντων Καταφυγιωτών ως και των νεκρών της Καστανιάς στο παραπάνω Μέτωπο, θα γίνει αναφορά στο υπό έκδοση περιοδικό ΄΄ Ιστόρηση ΄΄ του Δήμου Ν. Πλαστήρα.

Β΄ Οι Καταφυγιώτες νεκροί του πολέμου

Οι συμμετέχοντες στον πόλεμο της Μικρά Ασίας, για την ενίσχυση του μεγάλου μετώπου που έλαβε, ανήκαν σε πάρα πολλές κλάσεις με νεότερη αυτή του 1903. Εμείς στον παραπάνω πόλεμο για την καταγραφή των συμμετασχόντων χωριανών μου ως και των φονευθέντων δεν συναντήσαμε μεγάλη δυσκολία καθώς στην παραπάνω καταγραφή μεγάλη και ουσιαστική ήταν η συμβολή του χωριανού μου Γεωργίου Παππά (1927-1989), αξιωματικού της Στρατολογίας Ν. Καρδίτσας. Κατά την υπηρεσία του αυτή μελετώντας τα αρχεία του Στρατολογικού Γραφείου δημοσίευσε με λεπτομέρειες στοιχεία της στρατιωτικής τους ζωής, χρήσιμα στον σημερινό ερευνητή (βλ. εφ. *Καταφυγιώικα Νέα*, φ. 35 (1987).

Ωστόσο έκπληξη προκάλεσε και η ανεύρεση δύο άλλων συμμετασχόντων χωριανών μου, που η μνήμη Καταφυγιωτών τους είχε ξεχάσει καθώς ανήκαν στις ομάδες μετακινούμενων κτηνοτρόφων του Καταφυγίου, που από πολύ ενωρίς κατέφυγαν προς Αλμυρό και Βελεστίνο. Στο παραπάνω θέμα δεν μπορώ να παραλείψω τη συμβολή του συμπολίτη μας δικηγόρου και στενού μου φίλου Χρήστου Λιαπή, τον οποίο και θερμά ευχαριστώ.

Η παραπάνω καταγραφή είχε και μια δυσκολία καθώς στα επίσημα αρχεία του Στρατού πολλές φορές δεν ξεχωρίζει επακριβώς η γενέτειρα του κάθε αγωνιστή, πολύ περισσότερο, όταν οι οικισμοί αυτοί π.χ. Καταφύγι, Καστανιά κλπ. υπήρχαν και σε άλλους γειτονικούς και μη νομούς.

Εμείς ως ένα είδος μνημοσύνου και ευγνωμοσύνης, στο μεγάλο αυτό όραμα του Ελληνισμού, καταθέτουμε τον παρακάτω ονομαστικό κατάλογο των νεκρών του.

1. Αναστασίου [Παπαπολύζος;] Θωμάς (...-1921), οπλίτης. Αν και στο Καταφύγι υπήρχε το επώνυμο Αναστασίου, το όνομα αυτό, Θωμάς, δεν διασώθηκε από την παράδοση. Το όνομά του, πρέπει να αναζητηθεί, στους μετακινούμενους εκ Καταφυγίου κτηνοτρόφους (σκηνίτες ποιμένες) που μετακινήθηκαν προς Βόλο. Σκοτώθηκε στο Αρντίζ-Νταγ την 19η Αυγ. 1921.

2. Γερούκης Γεώργιος του Βασ. (1901-1921), οπλίτης. Υπηρέτησε στο 1ο Σύντ. Ευζώνων από Ιούλιο του 1920 ως Φεβρ. του 1921. Απεβίωσε στο Ιβ΄ ορεινό χειρουργείο Εορτάντσας (Μ. Ασίας) τις 24-2-1921.

3. Γιαγκλίσης Νικόλαος του Γεωρ. (1899-1921), λοχίας. Σκοτώθηκε στο Αρντίζ-Νταγ, κοντά στο Σαγγάριο ποταμό, την 19η Αυγ. του 1921. Μετά το θάνατό του προήχθη σε επιλοχία.

4. Κρικέλης Σεραφείμ του Δημ. (1896-1921), οπλίτης. Υπηρέτησε από Αύγ. 1917 ως Ιούν. του 1921 στο1ο Σύντ. Ευζώνων (1η Ορεινή Εφοδιοπομπή) και από Ιούν. ως Αύγ. του1921 στο 1/38 Σύντ. Ευζώνων, οπότε σκοτώθηκε κατά τη μεγάλη μάχη των υψωμάτων της Άγκυρας.

5. Παππάς Λάμπρος του Απ. (1894-1923), οπλίτης. Οι πληροφορίες για τις συνθήκες θανάτου του διίστανται. Σύμφωνα με τα αρχεία του Στρατού, πέθανε στις 25-10-1923. Πιάσθηκε αιχμάλωτος στη Μικρά Ασίας και εκεί χάθηκε. Ο χωριανός μας Στρατολόγος Γ. Παππάς, μας δίνει άλλες πληροφορίες. Υπηρέτησε από Σεπτ. 1914 ως τον Δεκ. 1919 στο 1ο Σύνταγμα Ευζώνων και από Μάρτιο 1921 μέχρι Ιαν. του 1923 στη Β΄ Μ. Πεδινού Πυροβολικού. Την 1-1-1923 πέθανε μαχόμενος ως ήρωας, χωρίς να χαρεί (ή γνωρίσει) το άγγελμα της νεογέννητης κορούλας του Μαρίας. Στη χήρα σύζυγό του Ανθίτσα (1898-1985)το γένος Δ. Μπάτσαρη χορηγήθηκε σύνταξη.

6. Παππάς Μενέλαος (ή Μηνάς) του Γεωρ. (1899-1921), οπλίτης. Κατετάγη το Μάρτ. 1919 ως τον Αύγ. 1921 στο 1/38 Σύντ. Ευζώνων και απεβίωσε στις 10 Αυγ. 1921στο Ιγ΄ ορεινό χειρουργείο συνεπεία πολεμικού τραύματος.

7. Ρίζος ή Ριζόπουλος Τρύφων του Βασ. (1902-1922), στρατοχωροφύλακας. Εξαφανίστηκε στον Μαίανδρο της Μ. Ασίας τον Αύγ. του 1922. Επακριβώς φέρεται αγνοούμενος από 10-8-1922. Προς τιμήν του στους γονείς του απονεμήθηκε Μετάλλιο Ανδρείας και τιμητική σύνταξη την οποία έπαιρνε ο πατέρας του Βασίλειος μέχρι το θάνατό του (1862-1938).

8. Σεκλιζιώτης Αλέξιος του Βαΐου (1902-1922), οπλίτης (το 1904 παρουσιάζεται να είναι εγγεγραμμένος στα Μητρώα Αρρένων Καρδίτσας). Υπηρέτησε στο 1/38 Σύντ. Ευζώνων. Στην οπισθοχώρηση (1922) πιάστηκε αιχμάλωτος, όπως και πολλοί άλλοι του τάγματος ή του λόχου τους, από Τούρκο που τους υπέδειξε λάθος δρόμο διαφυγής και τους έστειλε σε τουρκικό στρατόπεδο. Στις 18 Μαρτίου 1923 πέθανε στην αιχμαλωσία συνεπεία υπερβολικής αιμορραγίας.

Υ.Γ.: Η αναφορά περί των παρακάτω νεκρών του Μικρασιατικού Μετώπου, σε κάποιες πηγές τών: Κασούμη Θεόδ., Κουτσούκη Χαρίλαου, Πιτσάβα Ιωάννη και Στεργιούλα Αστέριου, γεννηθέντων στο Καταφύγιο, δεν αφορά το Καταφύγι Καρδίτσας.

Ο ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΒΑΡΙΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1

και άλλα στην ευρύτερη περιφέρεια. Αυτά ήταν τα έχη του και μ' αυτά πάλευε τη ζωή και τα κατάφερνε μια χαρά.

Το καλοκαίρι όμως ο Γιαννέλης, όπως και όλοι σχεδόν οι άντρες του χωριού, δούλευε στην υλοτομία που έκανε ο Δασικός Συνεταιρισμός, καθότι το χωριό έχει ένα απέραντο δάσος από έλατα. Έτσι λοιπόν κάθε πρωί ο Γιαννέλης και οι άλλοι άντρες του χωριού ξεκινούσαν νύχτα, γιατί έπρεπε να περπατήσουν μια και μερικές φορές μιάμιση ή και δυο ώρες για να φτάσουν στον τόπο εργασίας τους, κουβαλώντας πάντα στον ώμο τους τον τρουβά με το απαραίτητο φαγητό της ημέρας.

Μια μέρα λοιπόν ο μπαρμπα-Γιάννης που ξύπνησε αχάραγα, όπως κάθε μέρα, έφαγε κάτι πρόχειρο για πρωινό, ήπιε στα γρήγορα τον καφέ του, πήρε τον τρουβά του από το κούνταλο, όπου τον κρεμούσε κάθε φορά που τον ετοίμαζε η γυναίκα του και βγήκε στο δρόμο. Προχώρησε λίγο και στάθηκε περιμένοντας έναν γείτονά του, με τον οποίο ανηφόριζαν παρέα κάθε πρωί. Δεν χρειάστηκε να περιμένει πολύ. Σε λίγο ήρθε κι ο γείτονας, καλημερίστηκαν και ξεκίνησαν.

Προχωρώντας προς τα πάνω, γιατί στο βουνό ανέβαιναν πάντα για τη δουλειά, συναντήθηκαν και με άλλους. Έτσι γινόταν μια μεγάλη παρέα κάθε πρωί. Στη διαδρομή κουβέντιαζαν διάφορα, έκαναν κάποια σχόλια και συχνά-πυκνά λέγανε και τα καλαμπούρια τους, στο άκουσμα των οποίων η παρέα ξέσπαγε σε τρανταχτά γέλια και ξεφωνητά. Όποιος τους άκουγε τόσο ευδιάθετους και τόσο χαρούμενους πρωί-πρωί, έλεγε πως αυτοί οι άνθρωποι είναι ευτυχισμένοι, δεν τους απασχολεί τίποτα, δεν έχουν κανένα πρόβλημα.

Έτσι έφταναν στον προορισμό τους χωρίς να νιώθουν ποτέ έστω και λίγη κούραση από την πορεία που προηγήθηκε. Εκεί σταματούσαν τα καλαμπούρια, τα πειράγματα και τα τρανταχτά γέλια και άρχιζε η δουλειά. Μια δουλειά χειρονακτική, βαριά και δύσκολη, καθότι ήθελε συγκέντρωση, μυϊκή δύναμη, προσοχή και αντοχή. Έπρεπε να κόψουν τα έλατα με πολλή προσοχή, να καθαρίσουν τους κορμούς και να τους τοποθετήσουν επάνω στο κρεβάτι, στο τεζάκι, την ξύλινη κατασκευή όπου τους πριόνιζαν για να βγάλουν τα σανίδια και τις άκρες. Όμως οι άντρες του χωριού είχανε συνηθίσει σε αυτές τις συνθήκες, ήταν αρκετά έμπειροι και δεν είχανε ιδιαίτερες δυσκολίες.

Όπως λοιπόν κάθε μέρα, έτσι και τη μέρα εκείνη ξεκίνησαν με κέφι τη δουλειά τους και όλα πήγαιναν μια χαρά. Άλλοι έκοψαν έλατα, άλλοι καθάρισαν τους κορμούς, άλλοι πριόνισαν και σιγά-σιγά έφτασε το μεσημέρι. Άιντε, φώναξε κάποιος, αρκετά δουλέψαμε, ήρθε η ώρα για φαγητό. Τότε άφησαν όλοι τα σύνεργά τους, τις κόφτρες, τα πριόνια και τα τσεκούρια τους και μαζεύτηκαν στο χώρο που είχαν κρεμάσει τους τρουβάδες τους. Τους ξεκρέμασαν, στρογγυλοκάθισαν, έβγαλαν τα φαγητά τους κι άρχισαν να τρώνε.

Ξεκρέμασε κι ο Γιαννέλης τον τρουβά του, κάθισε κι έβαλε το χέρι του μέσα να βγάλει το φαγητό του. Η πρώτη επαφή του χεριού του με το περιεχόμενο του τρουβά τον παραξένεψε. Ύστερα, ψάχνοντας καλύτερα, τον ξάφνιασε δυσάρεστα. Δυσάρεστα, γιατί ψάχνοντας για ψωμί και φαγητό, βρήκε κουβάρια! Τον ανοίγει, κοιτάζει καλύτερα, ξανακοιτάζει και το μόνο που έβλεπε ήτανε κουβάρια!

Ρίχνει μια ματιά γύρω του και τους βλέπει όλους να μασουλάνε με βουλιμία και κανένας δεν είχε προσέξει τη δυσάρεστη έκπληξή του. Τότε τους κοιτάζει και τους λέει σοβαρά-σοβαρά!

-Πιδιά, κάντι κάτι, γιατί ου Γιαννέλης σήμερα θα φάει κουβάρια! Και με μια σβέλτη κίνηση, αδειάζει μπροστά τους τον τρουβά. Τα γέλια που ακολούθησαν, αντήχησαν σ' όλη τη λαγκαδιά.

Αφού τελείωσαν τα γέλια και χωρίς άλλη κουβέντα, άρχισαν όλοι να του δίνουν κάτι. Άλλος λίγο ψωμί, άλλος λίγο τυρί, άλλος ένα αυγό, άλλος έναν κεφτέ, άλλος λίγο κοτόπουλο κι έτσι συμπληρώθηκε μια πολύ καλή μερίδα (ποικιλία) για τον άτυχο Γιαννέλη. Εκείνος αφού τους ευχαρίστησε όλους για τις προσφορές τους, άρχισε να τρώει. Έτρωγε και το μυαλό του ήταν κολλημένο στο πάθημά του, δεν το παρηγορούσε και κάθε τόσο έλεγε: Ρε, τι έπαθα ου καημένους σήμιρα, ρε τι έπαθα!

Όταν γύρισε το βράδυ στο σπίτι, τα 'βαλε με τη γυναίκα του.

-Τι είν' αυτά ρε γυναίκα, κουβάρια μου 'βαλις να φάουσήμιρα; Καλά πού το ' χεις του μυαλό σ';

Εκείνη, η δόλια, κάποια στιγμή της μέρας κατάλαβε ότι ο άντρας της πήρε λάθος τρουβά, αλλά ήταν μακριά για να του πάει το φαγητό του. Και βάλθηκε να του εξηγήσει. Του ετοίμασε το φαγητό, το έβαλε στον τρουβά και τον άφησε στο τραπέζι. Εκεί όμως είχε και τον τρουβά με τα κουβάρια, με τα οποία ήθελε να πλέξει ένα πουλόβερ για τον γιο της. Μετά έκανε κάποιες άλλες δουλειές. Ύστερα πήρε τον τρουβά με τα κουβάρια, κατά λάθος, γιατί ήταν ίδιος με τον τρουβά με το φαγητό και τον κρέμασε στο κούνταλο από όπου τον πήρε το πρωί ο Γιαννέλης φεύγοντας.

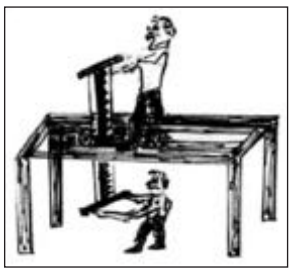

Σκίτσο χειροκίνητου πριονιστηρίου, από το βιβλίο του Λ. Γριβέλλα «Λες και ήταν χτες...»

Όταν μου έλεγε αυτή την ιστορία ο πατέρας μου, ο οποίος ήταν ένας απ' την παρέα, θυμήθηκα μια δική μου μικρή περιπέτεια που βίωσα σ' εκείνη την περιοχή.

Ένα καλοκαιρινό πρωινό μου λέει η μάνα μου:

-Ου πατέρας σ' είπισήμιρα να πάρεις του γουμάρικαι να πας στο Κράκι (τοποθεσία με ελατόδασος δυτικά του χωριού, όπου δούλευαν οι υλοτόμοι). Θα είνικεί, θα σ' τουνφουρτώσει μι άκρις και θα τουν φέρεις πίσου.

Είχα ξαναπάει εκεί και τον ήξερα το δρόμο κι άλλο που δεν ήθελα. Θα έκανα μια μεγάλη βόλτα καβάλα στο γάιδαρο. Ετοιμάστηκα στα γρήγορα, πήρα το γαϊδαράκο μας, ένα κανούτο, μικρόσωμο αλλά δυνατό και υπάκουο γαϊδουράκι, μπήκα καβάλα και ξεκίνησα.

Είχα μια διαδρομή πολύ ευχάριστη. Απολάμβανα την καβάλα, την καλοκαιριάτικη φύση και τη λιακάδα. Όταν έφτασα στις παρυφές του δάσους για πότε συννέφιασε και μαύρισε παράξενα ο ουρανός ούτε που το κατάλαβα. Ύστερα άρχισε να μπουμπουνίζει πολύ δυνατά και λίγο πριν φτάσω στον προορισμό μου, μου ήρθανε οι πρώτες ψιχάλες. Όταν έφτασα ξέσπασε μια δυνατή και άγρια μπόρα και η μέρα έγινε νύχτα. Οι αστραπές και οι βροντές έρχονταν η μια μετά την άλλη και ακούγονταν πολύ κοντά. Τρόμαξα και φοβήθηκα πάρα πολύ και κρατώντας το γάιδαρο απ' το καπίστρι, πήγα και στάθηκα στη ρίζα ενός έλατου για να προφυλαχτώ. Εν τω μεταξύ εκεί στο "εργοτάξιο" που θα εύρισκα τον πατέρα μου δεν υπήρχε κανένας!

Ξαφνικά, μετά από λίγο, από μια απόσταση γύρω στα εκατό περίπου μέτρα, άκουσα δυνατές φωνές και τρανταχτά γέλια. Ήταν η παρέα των υλοτόμων που είχαν πάει να δουν τα έλατα που θα έκοβαν την επομένη και γυρνούσαν. Ο λόγος που γελούσαν, όπως μου εξήγησε μετά ο πατέρας μου, ήταν που κάποιος απ' την παρέα, επειδή φοβόταν πολύ τους κεραυνούς κι επειδή είχε ακούσει πως οι κεραυνοί πέφτουν στα δέντρα, πήγε και κάθισε σ' ένα ξέφωτο, σε μια λάκκα, ενώ ακόμη έβρεχε καταρρακτωδώς.

Ύστερα από λίγο ήρθαν όλοι εκεί που ήμουνα. Τότε ήρθε κι εμένα η καρδιά μου στη θέση της, γιατί δεν σας κρύβω πως φοβήθηκα πάρα πολύ. Φοβήθηκα γιατί ήμουνα μόνος μου μέσα σ' ένα σκοτεινό δάσος, όπου η τρομερή καταιγίδα δεν έλεγε να κοπάσει και τα συνεχή αστραπόβροντα που ακούγονταν πολύ κοντά μου, μου προκαλούσαν φόβο και τρόμο. Ήμουνα μόνο 11χρονών! Βέβαια είχα βιώσει κι άλλες φορές παρόμοιες καταστάσεις έξω στη φύση, με δυνατές μπόρες και αστραπόβροντα, αλλά δεν ήμουνα ποτέ μόνος μου και μάλιστα μέσα σε τόσο πυκνό δάσος.

Και κλείνοντας εδώ να πούμε πως την επόμενη μέρα που πήγε στη δουλειά ο Γιαννέλης, κουβαλούσε δυο τρουβάδες. Έναν με το φαγητό του κι έναν με το γλυκό του ταψιού που έφτιαξε τη νύχτα η γυναίκα του, για να κεράσει και να ευχαριστήσει την παρέα του που του συμπαραστάθηκε τόσο θερμά.

Αργότερα, μετά από χρόνια, όταν ο μπαρμπα-Γιάννης έσμιγε με κανέναν απ' την παρέα, θυμόταν το πάθημά του και του έλεγε με ένα χαρακτηριστικό υπομειδίαμα στα χείλη: Θυμάσι, μωρέ, τι χ'νέρι έπαθα μι τα κουβάρια; Θυμάσι;

Λαϊκοί στιχουργοί και περιπαιχτικά τραγούδια

Από το βιβλίο της "Λαογραφικά Αργιθέας Αγράφων"

Γράφει η Λαογράφος
Σοΰλα Τόσκα-Κάμπα

Ο ελληνικός λαός είναι ένας λαός περιπαιχτικός. Από τα αρχαία χρόνια, τα προομηρικά, υπήρχαν και λαϊκοί ραψωδοί, λαϊκούς τραγουδιστάδες και στιχουργούς θα τους αποκαλούσαμε σήμερα, που το μεγαλείο τους κορυφώνεται την εποχή του Ομήρου. Όπως είναι γνωστό, ακόμα και για το έπη του Ομήρου, έχουν ειπωθεί διάφορες απόψεις, ότι δηλαδή δεν προέρχονται όλα από τον Όμηρο, αλλά ο ίδιος συναρμολόγησε και επεξέτεινε διάφορα λαϊκά στιχουργήματα, ώστε να δημιουργηθούν τα δύο Ομηρικά έπη. Είναι το λεγόμενο ομηρικό ζήτημα, το οποίο περιστασιακά αναφέρουμε, και που αποτελεί τεκμήριο της ποιητικής αίσθησης του λαού μας, από τις αρχικές του καταβολές στην ελληνικό χώρο.

Η ποιητική αυτή παράδοση συνεχίστηκε και στα επόμενα χρόνια, τα βυζαντινά (χαρακτηριστικό παράδειγμα τα ακριτικά τραγούδια), ακόμα και την περίοδο της τουρκοκρατίας, το ’21, αλλά και στα νεότερα χρόνια. Τα τραγούδια, ανώνυμα τα πιο πολλά, δηλαδή απροσδιόριστα από τους συγκεκριμένους φορείς τους, περνάνε από στόμα σε στόμα και αρκετά σώζονται ως σήμερα. Καταγράφουμε μερικά περιγελαστικά τραγούδια, που φανερώνουν την ευρηματικότητα των δημιουργών τους και τον αντικειμενικό στόχο τους, που ήταν να διασκεδάσουν τους συμπατριώτες τους.

Μια καλή νοικοκυρά
πάει να μάσει λάχανα
κι έμασε καρδάγκαθα.
Τά ’μασε και τα ’τριψε
και στον τέντζερη τάβαλε,
στη φωτιά τ’ απίθωσε
κι έπεσε να κοιμηθεί
και να ξεροτεντωθεί.
Μια κλωτσιά τον τέντζερη
ζεματάει την πεθερά
και το δόλιο πεθερό.
-Ε, μωρ’ νύφη τ’ είν’ αυτά;
θα μας έφκιανες πατσιά!
.....
Κίνησα μια μέρα Τρίτη
για να πάω στ’ παπά το σπίτι.
Βρίσκω πέρδικα ψημένη
και την παπαδιά αλλαγμένη.
Τρώγω, πίνω μια βραδιά,
και φιλώ την παπαδιά.
Στέκεται ο παπάς στη θύρα
με μια ξυλοφορτωτήρα.
Δε με βάρεσε πολλές,
πεντακόσιες μετρητές,
μούκανε και τη ραχιά
απαλότερη απ’ τη κλιά,
μούκανε και το κεφάλι,
σαν ξεγάνωτο κακάβι.
.....
Αφήνει ο Γιάννος την κλεψιά
κι παίρνει το ζευγάρι.
Φκιάνει τ’ αλέτρι από κρανιά
κι το ζυγό από γαύρο.
Κι όργωνε κι ζόργωνε,
τρία κουβέλια στάρι.
Τόνα το χρώσταε τόδωκε,
τ’ άλλο το παίρνει ο φόρος.
Το τρίτο το καλύτερο
το πάει να τ’ αλέσει.
Βρίσκει το μύλο χάρβαλο
και το νερό κομμένο.
Ώσπου να βάλουν το νερό,
να ξεκινήσει ο μύλος,
ο ποντικός από μεριά
τρυπάει το σακκούλι.
Πωπώ, σακλάκι μ’ τ’ έπαθα,
καινούργιο, μπαλωμένο,
σαρανταδυό μπαλώματα
και δυο κουβάρια γνέμα
κι μπάλωνα ξιμπάλωνα,
τρεις μέρες κι τρεις νύχτες.
.....
Τις μεγάλες αποκριές,
αποκρεύουν οι κυρές
και την Καθαρή Δευτέρα
παίρνει η φούστα τους αέρα.
Την ημέρα των Βαϊών
πήγα να ξομολογηθώ.
-Δεν εφίλησες καμιά;
-Φίλησα μια δεκαριά,
πέντε δέκα παπαδιές
κι άλλες τόσες καλογριές!

Περί αρετής

• ***Αρετή υγείά τε τις αν είη και κάλλος και ευεξία ψυχής, κακία δε νόσος τε και αίσχος και ασθένεια.***

(Η αρετή είναι μια υγιής διάθεση της ψυχής και ομορφιά και δύναμη, ενώ κακία είναι η αρρώστια, η ασχήμια και η αδυναμία της)

ΠΛΑΤΩΝ (Πολιτεία)

• ***Η αρετή επιστήμη εστίν ου θεωρητική μόνον, αλλά και πρακτική... και τον εσόμενον αγαθόν άνδρα μη μόνον εκμανθάνειν όσα μαθήματα φέρει προς αρετήν, αλλά και γυμνάζεται κατά ταύτα φιλοτίμως και φιλοπόνως.***

(Η αρετή είναι επιστήμη όχι μόνο θεωρητική, αλλά και πρακτική. Κι αυτός που θέλει να γίνει ενάρετος, είναι ανάγκη να μάθει καλά, όχι μόνο τα μαθήματα που τον κατευθύνουν στην αρετή, αλλά ν’ ασκείται και στην πράξη σ’ αυτά με εργατικότητα και φιλοτιμία).

ΜΟΥΣΩΝΙΟΣ

• ***Αύξεται δ’ αρετά, χλωραίς εέρσαις ως ότε δένδρεον άσσει, εν σοφοίς ανδρών αερθείσ’ εν δικαίοις τε προς υγρόν αιθέρα.***

(Όπως το δέντρο μεγαλώνει στον καθαρό αέρα με τις δροσιές, έτσι και η αρετή μεγαλώνει στους σοφούς και δίκαιους ανθρώπους)

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

Εθνικός Διατροφικός Οδηγός για ηλικιωμένους

Συνταγές που επηρεάζουν την πρόσληψη της τροφής

Με το πέρασμα του χρόνου παρατηρούνται αλλαγές στον οργανισμό που μπορεί να επηρεάσουν την πρόσληψη της τροφής. Επιπλέον, οι διατροφικές συνήθειες ενδέχεται να επηρεάζονται και από διάφορους κοινωνικούς, ψυχολογικούς και άλλους παράγοντες.

Ειδικότερα, παρατηρούνται:

Αλλαγές στη γεύση και στην όσφρηση. Η γεύση και η όσφρηση μειώνονται με την ηλικία. Περίπου 1 στα 4 άτομα παρουσιάζει μειωμένη ικανότητα να αντιληφθεί μία ή περισσότερες από τις βασικές γεύσεις (γλυκό, πικρό, ξινό και αλμυρό), σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Χρήσιμες συμβουλές

Χρησιμοποιείτε μυρωδικά, μπαχαρικά, κρεμμύδι, σκόρδο, χυμό ντομάτας και λεμονιού, τα οποία προσδίδουν επιπλέον γεύση στα φαγητά.

Τρώτε αργά, ώστε να αντιλαμβάνεσθε καλύτερα τις γεύσεις και τα αρώματα των τροφίμων.

Αλλαγές στη λειτουργία του εντέρου: Η κινητικότητα του εντέρου και η απορρόφηση ορισμένων θρεπτικών συστατικών μπορεί να μειωθεί με την ηλικία.

Εάν έχετε προβλήματα δυσπεψίας (π.χ. πόνος στην κοιλιά, φούσκωμα, καούρες).

-Μαγειρεύετε αρκετή ώρα το φαγητο.

-Μοιράζετε τα ωμά φρούτα και λαχανικά σε διαφορετικά γεύματα κατά τη διάρκεια της ημέρας (π.χ. φρούτο το πρωί και σαλάτα το μεσημέρι).

-Καταναλώνετε μικρές ποσότητες ανά τακτά χρονικά διαστήματα και προτιμήστε τα τρόφιμα που σας είναι πιο εύπεπτα.

-Μασάτε αργά για να διευκολύνετε την πέψη των τροφών.

Εάν έχετε προβλήματα δυσκοιλιότητας

-Καταναλώνετε τρόφιμα πλούσια σε φυτικές ίνες (π.χ. δημητριακά ολικής αλέσεως, φρούτα, λαχανικά, όσπρια κ. ά.).

-Κάνετε καθημερινά σωματική δραστηριότητα.

-Πίνετε άφθονο νερό.

Ορισμένα άτομα ενδέχεται να αντιμετωπίζουν **προβλήματα με τα δόντια τους,** τα οποία μπορεί να επηρεάσουν την πρόσληψη τροφής.

Χρήσιμες συμβουλές

-Προτιμήστε σούπες, αλέστε τα τρόφιμα, εάν χρειάζεται και μαγειρέψτε τα καλά.

Ειδικότερα:

Λαχανικά: Προτιμήστε βραστά ή ψητά ή αλεσμένα λαχανικά (πουρέ), που είναι πιο μαλακά, καθώς και σούπες λαχανικών.

Φρούτα: Προτιμήστε ώριμα ή μαλακά φρούτα, όπως μπανάνα, ακτινίδια, ροδάκινο, και κόψτε τα σε μικρά κομμάτια ή καταναλώστε φυσικό χυμό φρούτων.

Γαλακτοκομικά: Προτιμήστε τυριά και γαλακτοκομικά προϊόντα με μαλακή υφή, όπως π.χ. μυζήθρα, ανθότυρο, γιαούρτι, γάλα, ριζόγαλο ή προσθέστε τριμμένο τυρί στο φαγητό σας.

Δημητριακά: Βράστε για πολλή ώρα τα δημητριακά, αφήστε να μαλακώσουν, π.χ. ρύζι λαπάς.

-Μαγειρέψτε σούπες ή χυλούς από δημητριακά, π.χ. τραχανάς, μακαρονάκι κοφτό, βρόμη.

-Αλέστε τα στο μπλέντερ, π.χ. πατάτες πουρές.

-Βρέξτε τα με νερό ή άλλο υγρό, π.χ.βρεγμένο παξιμάδι, ψωμί βουτηγμένο στο γάλα, φρυγανιές βουτηγμένες στο τσάι κ. ά..

Κρέας: Προτιμήστε μαλακά κρέατα χωρίς ίνες ή κιμά από κρέας. Μαγειρέψτε το κρέας για πολλή ώρα σε σιγανή φωτιά για να μαλακώσει. Αναμείξτε το κρέας ή το κοτόπουλο στο μπλέντερ με διάφορα λαχανικά, ρύζι ή πατάτες. Μαγειρέψτε σούπες με κρέας ή κοτόπουλο, π.χ. κρεατόσουπα ή κοτόσουπα.

-Προτιμήστε **αβγά** ως εναλλακτική πηγή πρωτεΐνης.

Ψάρια: Προτιμήστε ψάρια χωρίς πολλά κόκαλα, βράστε τα καλά και κόψτε τα σε μικρά κομμάτια.

Ξηροί καρποί: Αλέστε τους στο μπλέντερ. Εναλλακτικά μπορείτε να καταναλώσετε ταχίνι.

Το καλωσόρισμα της χελώνας στο χωράφι

Συνέχεια από τη σελ. 1

Τέτοιο καιρό κάθε χρόνο σε όλα τα χωριά παρατηρούνταν ένας οργασμός καθώς όλοι φύτευαν κηπευτικά και λαχανικά από την παραγωγή των οποίων εξαρτιόνταν η διατροφή το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου. Την τιμητική τους βέβαια είχαν οι πατάτες καθώς αυτές δεν έχουν πολλές απαιτήσεις στην καλλιέργειά τους, θέλουν λιγότερα ποτίσματα και διατηρούνται πολλούς μήνες. Ακολουθούν τα φασόλια, κοντά ή κλαρωτά που σαφώς είναι πιο μπελαλίδικα, πολλά κολοκύθια για να έχουν τροφή και τα ζώα, ντομάτες, πιπεριές, μελιτζάνες, αγγούρια. Ένα λλο προϊόν το οποίο φυτεύονταν αυτές τις ημέρες ήταν το καλαμπόκι, βασικό είδος διατροφής μέχρι και την δεκαετία του ΄50 και το οποίο παραμερίστηκε σύντομα εξαιτίας της μεγάλης προσφοράς σιταριού προερχόμενο είτε από τις μηχανοκαλλιέργειες στους κάμπους της χώρας μας ή από το διεθνές εμπόριο.

Θυμάμαι πως αυτές οι ημέρες του Απρίλη ήταν οι πιο κουραστικές στο χωριό και είναι ζήτημα αν συνέπιπτε Μεγάλη Εβδομάδα να πηγαίνουν πολλοί στην εκκλησία γιατί ξεθεώνονταν όλη την ημέρα στη δουλειάς στα χωράφια. Μόνο κάτι γριές πήγαιναν τα βράδια στην εκκλησία και τίποτα αργόσχολοι. Μόνο τις τελευταίες ημέρες της Μεγάλης Εβδομάδας και φυσικά την Ανάσταση πήγαινε ο πολύς κόσμος και δεν έβλεπε πότε θα τελειώσουν οι λειτουργίες και οι τελετές να συνεχίσει τις δουλειές που άφησε στη μέση.

Σήμερα δεν γίνονται αυτά τα πράγματα. Η γενιά που ανέστησε την Ελλάδα μετά την τραγική δεκαετία 1940 - 1950 έφυγε για τους ουρανούς και οι νεότεροι δεν νιώθουν τα πράγματα όπως τα έβλεπαν οι γονείς τους. Τούτο οφείλεται στην αλλαγή των συνηθειών, αλλά και στην ευκολία που δίνει η σύνταξη κυρίως, και καμιά φορά ο μισθός, αν εργάζονται κι έτσι δεν το θεωρούν όλοι απαραίτητο να καλλιεργήσουν χωράφια και να φτιάξουν κήπια.

Έτσι είναι λίγοι αυτοί που κάθε χρόνο ανασκουμπώνονται να φυτέψουν κάποια λίγα πράγματα και λιγότεροι αυτοί που μένουν ευχαριστημένοι από την προσπάθεια. Γιατί δεν είναι μόνο το φύτεμα και ακολουθούν ένα σωρό απαραίτητες δουλειές: βοτάνισμα, πότισμα, λίπανση, φύλαξη από αδέσποτα ζώα, προφύλαξη από αρρώστιες, πράγματα που πολλούς δεν ενθουσιάζουν και η καλλιέργεια πολλές φορές γίνεται αγγαρεία.

Θα μπορούσαν να γραφτούν σελίδες και σελίδες γι’ αυτό το φαινόμενο και δεν αποκλείεται να το ξεκινήσω αυτές τις ημέρες μόλις πάρω ανάσα από τις δικές μου καλλιέργειες. Φέτος είναι η πρώτη χρονιά που ξεκίνησα να καλλιεργώ ένα χωράφι στο Έξω Γιούρτι, στις Καρυές, το οποίο είχε να νιώσει αλέτρι και τσαπί στο κορμί του σαράντα και παραπάνω χρόνια. Ξεκουράστηκε με το παραπάνω, που λένε οι παλιοί και ήρθε η ώρα να το ξυπνήσω και να του θυμίσω τον ρόλο του. Το είχα ετοιμάσει από πέρσι, είχα κόψει τις φτέρες και τις είχα αφήσει καιρό να λιώσουν εκεί οχτώ μήνες και αυτό αποκάλυψε ένα αφράτο χώμα γεμάτο υποσχέσεις για καλή παραγωγή. Σε αυτό λοιπόν το χωράφι φύτεψα σήμερα 80 φωλιές πατάτες, μισές αγορασμένο σπόρο και μισές απ’ αυτόν που κρατάει η μάνα μου.

Η ημέρα ήταν πολύ ανοιξιάτικη με ένα ελαφρό βοριαδάκι που μείωνε την κάψα του ήλιου και προσέφερε ωραίο αγροτικό μαύρισμα. Γύρω από το χωράφι, οι κουτσουπιές και οι γκορτσιές φούσκωναν τα μπουμπούκια τους και αύριο, μεθαύριο θα γεμίσουν λουλούδια. Το ίδιο έκανε και ο μεγάλος πλάτανος του Βασιλάρα που σε λίγες μέρες θα είναι σαν τρικάταρτο πλοίο, ενώ ζευγάρια από κοράκια έψαχναν στα μεγάλα δέντρα που θα φτιάξουν φωλιά. Όλα έδειχναν μια εύνοια σε αυτά που έκανα και εκεί που έσκυβα στη φωλιά να βάλω με προσοχή να μην σπάσω τα φύτρα της πατάτας, ένα σούρσιμο από τον κοντινό θαμνότοπο με έκανε να στρέψω το βλέμμα μου. Ήταν μια μικρή χελώνα που μάλλον ξύπνησε από την χειμερία νάρκη της και ζαλισμένη άρχισε να περπατάει μέσα στο σκαμμένο χωράφι.

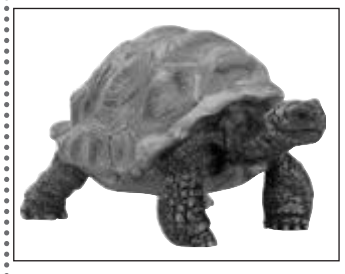

Την εμφάνισή της είδα σαν μια ανταπόδοση του χωραφιού που το ξύπνησα από τον λήθαργο τόσων δεκαετιών και έβαλε τη χελώνα να έρθει πρώτη να χαιρετήσει την μεγάλη αλλαγή. Δεν υπήρχε πιο όμορφο καλωσόρισμα στη νέα καλλιέργεια απ’ αυτό της χελώνας, η οποία είναι και μόνιμη κάτοικος του χωραφιού και καθώς αυτές ζουν πολλά χρόνια, δεν αποκλείεται να θυμάται την τελευταία φορά που είδε εκεί φυτεμένα καλαμπόκια από την μάνα μου και τον πατέρα μου και το χωράφι οργωμένο από το ιστορικό ζευγάρι μουλαριών, τον δικό μας Μάρκο και την φοράδα του γείτονα Λουκομήτσιου (Δημήτρης Λουκόπουλος). Το όμορφο πλάσμα αφού περπάτησε λίγο μέσα στο χώμα και αφού τρόμαξε λιγάκι σαν βρέθηκε στα χέρια μου προκειμένου να μας φωτογραφήσει η Άρτεμη, έφυγε και χώθηκε πάλι στον θαμνότοπο. Μετά από λίγο άκουσα πάλι θόρυβο από εκεί, διπλό μάλιστα.

Ήταν η μικρή χελώνα, αρσενική όπως διαπίστωσα που είχε πάρει από κοντά μια μεγαλύτερη θηλυκή με σκοπό να ζευγαρώσουν. Δεν ξέρω αν η θηλυκή βαριόνταν τους έρωτες, μόλις μάλιστα είχε ξυπνήσει από τον χειμώνα, γιατί ανέπτυξε ταχύτητα και παρέσυρε την αρσενική μακρύτερα από το χωράφι. Φαίνεται δεν ήθελε να τις βλέπουμε τι θα κάνουν ή από την άλλη να μας αφήσουν στην ησυχία μας να τελειώσουμε το φύτεμα, όπου στον κήπο που θα δημιουργηθεί θα βρίσκουν κι αυτές φρέσκα χορταράκια να τρώνε.-

Μεγάλη Κάψη 13-4-2022

**Ο Ηλίας Προβόπουλος κατάγεται από τη Μεγάλη Κάψη Φθιώτιδας, είναι δημοσιογράφος, συγγραφέας, "αθεράπευτος" φυσιολάτρης και καλός φίλος.*

Για να γελάσει ο «πάσα πικραμένος»

Σατυρικά τραγούδια

Οι Έλληνες παντού και πάντα τραγουδάμε· στη χαρά και στη λύπη, στις κατακτήσεις και στις συμφορές, στη σάτιρα και στη διακωμώδηση. Τα σατυρικά τραγούδια λέγονται κυρίως τις αποκριές αλλά και σε άλλες περιπτώσεις και κυρίως στα γλέντια.

Παντρεύουνε τον κάβουρα

Παντρεύουνε τον κάβουρα,
ωωω!
και του δίνουν τη χελώνα
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα.
Κάλεσαν και τον πόντικα, ωωω!
τα συμβόλαια να γράψει
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα.
Καλέσαν το σκατζόχοιρο, ωωω!
λεν τα στέφανα ν' αλλάξει
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα.
Καλέσαν και το τζίτζικα, ωωω!
για να παίξει το βιολί του
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα.
Καλέσαν και το γάιδαρο, ωωω!
για να πάει να τραγουδήσει
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα!
Καλέσαν και το μέρμηγκα,
ωωω!
τα προικιά να κουβαλήσει
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα!
Καλέσαν και την αλεπού, ωωω!
λεν τις κότες να μαδήσει
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα.
Καλέσαν και το βάτραχο, ωωω!
το νερό να κουβαλήσει
ντράγκα ντρούγκα τα 'ργανα
ώρε τα 'ργανα.

- - - - - - -

Μια καλή νοικοκυρά

Μια καλή βρε μια καλή,
μια καλή νοικοκυρά.
Μια καλή νοικοκυρά,
έβαλε να μαγειρέψ'.
Λαχανάκι λάχανα,
λαχανάκι λάπατα.
Λαχανάκι λάπατα
και καμπόσο τραχανά.
Τέντζερης βρε τέντζερης
τέντζερης χωρίς καπάκι.
Τέντζερης χωρίς καπάκι,
πυροστιά μ' ένα ποδάρι.
Ξάπλουσι βρε ξάπλουσι,
ξάπλουσι να κοιμηθεί.
Ξάπλουσι να κοιμηθεί,
ψύλος που την τσίμπησι.
Άπλουσι βρε άπλουσι
άπλουσι τον πόδαρου τς.
Άπλουσι τον πόδαρου τς,
κλώτσησε τον τέντζερη.
Κλώτσησε τον τέντζερη,
χύθηκαν τα λάχανα.

Ο ΠΑΠΑΣ ΜΕ ΤΑ ΚΟΥΚΙΑ

Τα πολύ παλιά τα χρόνια, ο παπάς τριών χωριών
έβρισκε τα εορτολόγια με το μέτρημα κουκιών.
Της Αποκριάς το βράδυ, κάθε χρόνο με σπουδή,
έβαζε κουκιά στην τσέπη, δίχως άλλος να τον δει.
Θα έτρωγε ένα κάθε μέρα, σύμφωνα με συνταγή,
κι όταν τα κουκιά τελειώναν, θα 'ταν Πάσχα και Λαμπρή.
Κύλαγαν γοργά οι μέρες κι ο παπάς την πονηριά
δεν την είπε σε κανέναν ούτε και στην παπαδιά.
Όμως για κακή του τύχη, μια ημέρα η παπαδιά,
κει που έπλενε το ράσο, βρήκε μέσα τα κουκιά.
Μπα, ο παπάς μου ροκανίζει δίχως δόντια τα κουκιά!
Και χωρίς να τον ρωτήσει, βάζει κι άλλη μια χουφτιά.
Πέρασαν πενήντα μέρες κι ο παπάς την Κυριακή
ούτε για Χριστό μιλάει ούτε ψέλνει για Λαμπρή.
Μα ο φουκαράς τι φταίει, αν στην τσέπη τα κουκιά,
τρώγοντάς τα ένα ένα, τελειωμό δεν είχαν πια ;
Ο παπάς μια μέρα πήγε σ' ένα διπλανό χωριό
και στο δρόμο τσόφλια είδε από κόκκινο αβγό.
Πατριώτες, δε μου λέτε τι συνήθεια κι αυτή,
κόκκινα αβγά να τρώτε, πριν να έρθει η Λαμπρή ;
Απ' τη σύμπτωση εκείνη έμαθε ο χριστιανός
πως την Κυριακή την περασμένη αναστήθηκε ο Χριστός.
Ύστερα απ' το πάθημά του γύρισε με σιγουριά.
το Χριστό για ν' αναστήσει στα δικά του τα χωριά.
Φόρεσε το πετραχήλι και κρατώντας το σταυρό
ο παπάς, πριν ανατείλει, από το καμπαναριό,
με τους ήχους της καμπάνας και φωνή πιο δυνατή
ψέλνει το "Χριστός Ανέστη", να το μάθουν κι οι πιστοί.
Πάσχαااα πάνω Μπέλεσι, Πάσχα σ' όλη την Καρυά,
Πάσχα κάτω Μπέλεσι και το νου σας... στα κουκιά.

Σπύρος Κ. Καραμούντζος

Σημ: Η ντόπια παράδοση λέει ότι το πάθημα του παπά με τα κουκιά συνέβη στο παλιό Ζωγλόπι της τουρκοκρατίας. Να, που τώρα το γεγονός (μάλλον μύθος) το συναντούμε και στην Πελοπόννησο, και ο φίλος Σπύρος το έκαμε ποίημα.Μικρός που είναι ο κόσμος!

Ντε ρα, π' ξέρ'ν οι γιατροί!!!

Αντρόϊνου ήταν ου Βασίλτς μι τν Μέλπου! Πιδί δεν τσάκουναν κι όλ' ν' αγάπη ν' έδουνι ου ένας στουν άλλουν! Ου Βασίλτς πάεινι στου καφινείου κι κάθουνταν ως αργά μι τν παρέα τ' ικεί! Η Μέλπου καρτιρούσι κάθι βράδ' μι αγουνία γιά να αγκαλιαστούν ύστιρα στου κριββάτ όλ' τ' νύχτα!

Ένα βράδ' όμους ου Βασίλτς γύρτσει αρχήτιρα στου σπίτ'! Η Μέλπου λόζιαξι κι τουν ρώτσει:

-Τι έπαθις ρα Βασίλ' κι γύρτσεις αγλήγουρα; Γιατί δε κρέντς; Έχ'εις τίπουτα πουνίδια; Σαν να γκουχάς λίγου μι φαίνιτι!

-Να, μα Μέλπου! Πήγα στουν γιατρό γιατί μι πόνισι ου λιμός κι γκουχούσα πουλύ τώρα του δειλνό κι μ' είπι να κόψου ν' τσιγάρα! Να ν' πιτάξου σιαπέρα μ' είπι γιά να σταματήσου να γκουχώ!

-Έμ! Καλά σ' είπι ρα Βασίλ'! Να του κόψς, δλειά είνι αυτή, όλ' ν' ώρα πάφα -πούφα τι να σι κάμ κι η γκούσια; Κάτ ξέρν κι οι γιατροί!

Ν' απόκουψι ν' τσιγάρα ου Βασίλτς κι σταμάτσι να γκουχάει! Στιναχουριούνταν όμους που δε μπουρούσι να τραβήξ' τσιγάρου κι του γύρτσει στου πχει! Δε πέρασι κιρός κι ένα βράδ' γύρτσει πάλι αρχήτιρα στου σπίτ' διπλουμένους κι στιναχουρημένους! Παραξινέφκει κι ανησύχσει πάλι η Μέλπου κι τουν ρουτάει:

-Τι έπαθις πάλι ρα Βασίλ κι είσι διπλουμένους; Έχ'εις τίπουτα πουνίδια πάλι; Μήπους σ' έπιασι σφαϊό; Πέμι, γιατί δε μι λές;

-Να μα Μέλπου, μι πόνισι λίγου η κλοια, πήγα στου γιατρό κι μ' είπι να κόψου του πχιουτό!

-Μμ! Καλά σ' είπι ρα Βασίλ'! Κάθι βράδ' στ' ταβέρνα μέχρι αργά πίντι πουλύ. Κλοια είνι κι τούτην, πόσο θ' αντέξ'; Να του κόψς γιά να γιερέψς! Κάτ' ξέρν παραπάν οι γιατροί!

Τι να κάμ' κι ου Βασίλτς, τόκουψι κι του πχιουτό. Πέρασι πάλι λίγους κιρός κι ένα βράδ' γύρτσει πάλι νουρίς ου Βασίλτς στου σπίτ! Αυτή τ' φουρά είχι του κιουφάλ κατιβαζμένου κι ήταν μούτους, δεν κρένουνταν ντίπ!

-Τι βάσανου έχ'ς πάλι ρα Βασίλ', γιατί δεν απουλουιέσι; Γιατί δε μι λές ρα, θα μι σκάισς!

Μι τα πουλλά λέει ου Βασίλτς:

-Να μα Μέλπου, είχα κάτ' αντράλις ιπρουχτέ κι πήγα στου γιατρό! Μ' ιξέτασι κι μ' είπι να κόψου κι τ' άλλου!

-Ποιό άλλου πάλι ρα Βασίλ';

-Να μα, αυτή τ' δλειά που φκιάνουμι τα μισμέρια στου κριββάτ'! Αυτό μα που γκανταλιούμιστι γκόλιαβ'οι, ξέρτς ισύ!

-Ντέ ρα τώρااα Βασίλ'!!! Τήρα τη δλειά σ' ισύ! Ισύ νουμίζς ούλα τα ξέρν οι γιατροί! Ν'τυφλαμάρα τς ν' κακιά ξέρν κι αυτοί!

Ηλίας Κατσανίδης Φ/Μ

38 χρόνια από την ίδρυση της Ε.Α.Χ.

Από το 1ο φύλλο της "ΑΓΡΑΦΙΩΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ"

Η Ένωση Αγραφιώτικων Χωριών (ΕΑΧ) συγκροτήθηκε σε σωματείο τον Οκτώβριο του 1984. Πέρασαν από τότε 38 χρόνια και σήμερα μόνο οι 55/ρηδες και πάνω μπορούν να θυμούνται τη συγκρότηση και τη δράση της, αλλά και εκείνοι μόνο αμυδρά. Η ΕΑΧ, με τις πολύπλευρες δράσεις της, τις δεκαετίες 1980 και 1990, έβαλε τις βάσεις για την ανάπτυξη των Αγραφιώτικων Χωριών.

Ξέρουμε ότι στα χείλη των νεότερων κρέμεται η ερώτηση: "Για ποια ανάπτυξη μιλάμε, αφού τα χωριά μας κατάρρευσαν;". Η απάντηση είναι, πως μέχρι την εποχή εκείνη τα Αγραφιώτικα Χωριά ήταν "άγραφα" στο χάρτη της Ελλάδας. Δεν υπήρχαν δρόμοι· για να πάει κάποιος από την Καρδίτσα στο Καροπλέσι π.χ. με αυτοκίνητο, έπρεπε να ακολουθήσει το δρομολόγιο Καρδίτσα-Μητρόπολη-Μεσενικόλα- Βουνέσι- Τσαρδάκι-Καστανιά-Ίταμο-Καροπλέσι διάρκειας τουλάχιστο τριών ωρών, μέσα από χωματόδρομους με αμέτρητες στροφές και επικίνδυνες κακοτοπιές. Άλλο παράδειγμα: Σε κανένα Αγραφιώτικο Χωριό δεν υπήρχε ασφαλτόδρομος! Τρίτο παράδειγμα: Ελάχιστα χωριά είχαν επαρκή και υγιεινή ύδρευση κ.ο.κ. Περισσότερο βέβαια ευνοήθηκαν τα χωριά της Νευρόπολης, λόγω της Λίμνης που έγιναν πολλά έργα, αλλά τελικά όλα τα χωριά των Θεσσαλικών Αγράφων ευνοήθηκαν αναλόγως. Όσο αφορά στην ερήμωση των ορεινών χωριών, αυτό είναι ένα γενικότερο πολυσύνθετο πρόβλημα που συνέβη σε όλα τα χωριά της Ελλάδας και δεν εξαρτάται από τη δραστηριότητα της Ένωσης.

Το ότι όμως οι συνθήκες που επικρατούν σήμερα στα χωριά μας δεν συγκρίνονται με εκείνες του 1984, αυτό κατά μέγα μέρος οφείλεται και σ' εκείνους που συγκρότησαν τότε την ΕΑΧ, στους προέδρους και στα κοινοτικά συμβούλια των χωριών, στους Μορφωτικούς Συλλόγους και στους Αγραφιώτες που πλαισίωσαν την ένωση και προσέφεραν ηθική και υλική υποστήριξη. Πολλοί από τους πρωτοπόρους της Ένωσης δεν βρίσκονται σήμερα στη ζωή, άλλωστε τα 38 χρόνια είναι πολλά. Αξίζει όμως να θυμόμαστε την προσφορά και τις θυσίες τους.

Απόσπασμα από το 1ο φύλλο της ΑΓΡΑΦΙΩΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1985 — ΑΓΡΑΦΙΩΤΙΚΗ ΦΩΝΗ — ΣΕΛΙΔΑ 13

Όργανα τής Ένωσης Αγραφιώτικων χωριών

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Από την πρώτη Γενική Συνέλευση της Ένωσης Αγραφιώτικων χωριών πού πραγματοποιήθηκε στις 6 Οχτώβρη 1984 στό Δημοτικό Κινηματοθέατρο Καρδίτσας, εκλέχτηκε 11μελής ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ή όποία άποτελείται άπό τούς παρακάτω:

	Τηλέφωνο
α) Θανάσης Καπνιός: Πρόεδρος Μορφ. Συλλόγου Καλλιθέρου	27921
β) Λάμπρος Γρβέλας: Πρόεδρος Μορφ. Συλλόγου Ραχούλας	20480
γ) Εύαγγελίου Νίκος: Πρόεδρος Μορφ. Συλλόγου Δαφνοστηλιάς	–
δ) Γούλας Χρήστος: Πρόεδρος Κοινότητας Απιδιάς	26458
ε) Τσαντήλας Βασίλης: Πρόεδρος Μορφ. Συλλόγου Αμαράντου	21334
στ) Καραμέτος Νίκος: Πρόεδρος Κοινότητας Νεράϊδας	94345
ζ) Τραχανής Κώστας: Πρόεδρος Κοινότητας Καροπλεσίου	94255
η) Κλήμος Μόδεστος: Πρόεδρος Κοινότητας Καταφυγίου 83280 –	83257
θ) Γούσιας Κώστας: Πρόεδρος Κοινότητας Καστανιάς	94265
ι) Κουτής Ανδρέας: Πρόεδρος Γεωργικού Συν/σμού Λαμπερού	94215
κ) Σκαμπαρδώνης Σωτήρης: Εκπρόσωπος Μορφ. Συλλόγου Καρίτσας	23513

Αναληρωματικά μέλη, είναι οι κοινότητες:

1. Μπελοκομύτη	93214
2. Αμπελικού	71285
3. Καρβασαρά	93210

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΥΠΟΥ

Βογενάς Βασίλης: Δημοσιογράφος	22118
Τόκης Βασίλης: Εκπαιδευτικός	83250
Νικολάου Αντώνης: Δημοσιογράφος	20314
Μπάρκας Βάϊος: Εκπαιδευτικός	21528
Ντόλκερας Γιώργος: Εκπαιδευτικός	83226

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ρήτας Δημήτρης: Εκπαιδευτικός	71469
Καπαταίνας Αποστόλης: Υπάλληλος	26611
Νικολόπουλος Σπύρος: Εκπαιδευτικός	23337

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Χαβδούλας Κώστας: Γυμναστής	24846
Κολοκύθας Βαγγέλης: Εκπρόσωπος Ποδοσφ. σωματείου	25065
Κόκκινος Κώστας: Εκπρόσωπος Ποδοσφ. σωματείου	94345
Τσαντήλας Γιώργος: Εκπρόσωπος Ποδοσφ. σωματείου	28784
Καντάς Κώστας: Εκπρόσωπος Ποδοσφ. σωματείου	
Κατσίκας Δημήτρης: Εκπρόσωποι Ποδοσφ. σωματείου	22036

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΘΗΝΑΣ

ΝΕΡΑΪΔΑ: Χαλάτσης Δημήτρης	9810958
ΚΑΡΙΤΣΑ: Παΐσης Κώστας	4705445
ΡΑΧΟΥΛΑ: Κωστάκος Γιάννης	7650049
ΚΑΡΟΠΛΕΣΙ: Φώτης Χρήστος	7515313
ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ: Κουκουλιάκος Βασίλης	7799406
ΜΠΕΛΟΚΟΜΥΤΗΣ: Αντωνίου Λουκάς	7643884
ΛΑΜΠΕΡΟ: Τσουκνίδας Απόστολος	9734656
ΚΟΥΤΣΟΡΟ: Αλεξάκος Λάμπρος	6923155
ΑΠΙΔΙΑ: Μπάρκας Θωμάς	7703902
ΚΑΣΤΑΝΙΑ: Κόγιας Γιώργος	8021164
ΜΟΛΟΧΑ: Κρικέλης Κώστας	7770876
ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ: Στύλας Σταύρος	8624162

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η επιτροπή αύτή θά πλαισιωθεί άπό τεχνοκράτες επιστήμονες. Πρέπει νά τονίσουμε ότι οι επιτροπές όχι μόνο δέν είναι κλειστές, άλλά αντίθετα, ζητάμε πλαισίωση καί συνεργασία μέ κάθε συμπατριώτη.

Τα μαθητικά μας χρόνια (1940-1950)

(Για να θυμούνται οι παλιοί και να διδάσκονται οι νεότεροι)

Μόνο όποιοι έζησαν την εποχή της Κατοχής και του Εμφύλιου στη χώρα μας μπορούν να καταλάβουν τη δυσχερή κατάσταση που βρέθηκε ο κόσμος και ιδιαίτερα τα 12/χρονα χωριατόπαιδα που βρεθήκαμε ξαφνικά μακριά από τις πατρογονικές εστίες μας. Πώς να δώσουμε το φθινόπωρο εισαγωγικές εξετάσεις για το γυμνάσιο και να συναγωνιστούμε μαθητές της πόλης που είχαν κανονική φοίτηση και ήταν καλά προετοιμασμένοι;

Το καλοκαίρι του 1947 το πέρασα διαβάζοντας για τις εισιτήριες εξετάσεις του Γυμνασίου. Τα "κενά" μου ήταν πολλά, λόγω της ανώμαλης κατάστασης, και έπρεπε να τα αναπληρώσω, όσο μου ήταν δυνατό. Πώς να διαβάσεις όμως, όταν σ' ένα δωμάτιο κατοικούσαμε δυο οικογένειες! Παρ'όλα αυτά, στις εξετάσεις τα πήγα αρκετά καλά. Θυμάμαι τον καθηγητή των μαθηματικών, που μου έβαλε να λύσω ένα πρόβλημα με μικτούς αριθμούς, που αναφερόταν στο βούτυρο! Μου έδωσε το μικτό βάρος και το απόβαρο της ...τσουκάλας και ζητούσε να βρω το καθαρό βάρος του βουτύρου. Είπαν και άλλα παιδιά ότι τους έβαλε πρόβλημα με βούτυρο και συμπέρανα ότι ο καθηγητής είχε ιδιαίτερη αδυναμία σ' εκείνο! Έλυσα το πρόβλημα με ευχέρεια και εισέπραξα ένα "μπράβο"! Τι να σου κάμουν κι εκείνοι, που τους έδερνε φτώχεια με τους μισθούς που έπαιρναν!

Το Γυμνάσιο Αρρένων Καρδίτσας ήταν "στα χαρτιά" 8/τάξιο, αλλά στην πράξη 6/τάξιο. Αυτό γιατί διατηρούσε ακόμα τον τίτλο των παλιών Γυμνασίων, στα οποία εγγράφονταν μαθητές από την Τετάρτη Δημοτικού. Με το νόμο του 1929 όλα τα γυμνάσια έγιναν 6/τάξια καθώς και τα Δημοτικά. Έτσι, εγώ εγγράφηκα στο Γ1 τμήμα του Γυμνασίου. Το Γυμνάσιο είχε τότε περισσότερους από χίλιους μαθητές και η Γ΄ τάξη -Πρώτη στην πραγματικότητα - είχε τέσσερα τμήματα!

Την πρώτη μέρα της σχολικής χρονιάς 1947-1948, συγκεντρωθήκαμε όλοι οι μαθητές στο προαύλιο του Γυμνασίου. Εγώ, πρώτη φορά έβλεπα τόσα πολλά παιδιά συγκεντρωμένα στον ίδιο χώρο και σάστισα. Κάποια στιγμή ακούστηκε το κουδούνι του επιστάτη, του μακαρίτη του Σκάρλου. Εκείνος ήταν αρκετά ηλικιωμένος και, καθώς έπασχε από πάρκινσον, το κουδούνι χτυπούσε στα χέρια του από τη στιγμή που το έπιανε, ώσπου να το ξαναφέρει στο γραφείο! Άρχισαν να βγαίνουν στον εξώστη αργά αργά οι καθηγητές σιγοκουβεντιάζοντας ανά δυο, ανά τρεις, αναλόγως. Κάτω, γινόταν χαμός από τα ξεφωνητά των μαθητών. Τέλος, ακούστηκε ένα διαπεραστικό σφύριγμα και στη συνέχεια είδαμε να προβάλλει ένας γεροδεμένος καθηγητής.

-Προσοχή! Ανάπαυση! Στοιχηθείτε!

Εμείς οι ...μικροί, τα πρωτάκια του Γυμνασίου, τρέχαμε αλαφιασμένοι πέρα δώθε, μη ξέροντας πού πρέπει να στοιχηθούμε!

Ώσπου, η φωνή ξανακούστηκε:

-Εσείς, τα χαζοπούλια, εδώ! και έδειξε στο άκρο δεξιό της παράταξης.

Ψιθυριστά, ρώτησα το διπλανό μου:

-Ποιος είναι αυτός;

-Αυτός είναι ο Κασιούρας, μου απάντησε, το ίδιο ψιθυριστά. Πάψε όμως, μη σε ακούσει, γιατί χάθηκες!

Το 1947 και 1948 τα μαθήματα, λόγω του Εμφύλιου, γίνονταν μετ' εμποδίων. Άλλωστε δεν υπήρχαν και αρκετοί καθηγητές και έτσι κάναμε δύο ως τρεις ώρες μάθημα καθημερινά. Από την Ε΄(Τρίτη) τάξη τα πράγματα βελτιώθηκαν και έτσι αρχίσαμε και εμείς να αισθανόμαστε μαθητές!

Το επίπεδο των μαθητών, ιδίως τα πρώτα χρόνια, ήταν, από κάθε άποψη, από κακό ως άθλιο. Στην τάξη μας των 50 ως 60 μαθητών είναι ζήτημα αν υπήρχαν 4-5 μαθητές προερχόμενοι από αστικές οικογένειες. Οι άλλοι ήμασταν χωριατόπαιδα. Οι αστοί μαθητές ήταν καλοταϊσμένοι, καλοντυμένοι με σιδερωμένα ρούχα και είχαν άλλον "αέρα" στην τάξη. Όσοι ήταν παιδιά επιστημόνων και υπαλλήλων είχαν και βιβλιοθήκες, λέξη άγνωστη σε εμάς τους υπόλοιπους τότε. Οι μαθητές που προέρχονταν από χωριά διακρίνονταν από μακριά. Κακό και αλλοπρόσαλλο ντύσιμο (σακάκι αμερικάνικο από την UNRRA, παντελόνι ντρίλινο ασιδέρωτο και στα πόδια καουτσούκια ή παλιάρβυλα). Θυμάμαι ένα περιστατικό από την πρώτη σχολική χρονιά, τις πρώτες μέρες του Σεπτέμβρη: Ήταν ακόμα ζεστός καιρός και τα περισσότερα χωριατόπαιδα πηγαίναμε στο σχολείο ξυπόλητοι. Μας συγκέντρωσε όλους ο Κασιούρας στο προαύλιο και, με τη χαρακτηριστική αγραφιώτικη προφορά του (Νεοχωρίτης), μας είπε:

-Ελάτε εδώ, εσείς οι ξυπόλυτοι. Ξέρω από μαύρη φτώχεια, αλλά δεν μπορείτε να κυκλοφορείτε ξυπόλυτοι, σαν μουλάρια. Φορέστε ό,τι να 'ναι· παλιά, καινούργια, αλλά να είστε ποδεμένοι!

Το φαγητό ερχόταν από το χωριό με τον τρουβά, ξεροφαγία και άγιος ο θεός! Τα βιβλία μας τα αγοράζαμε από το "παζάρι βιβλίων" που γινόταν κάθε Σεπτέμβρη στο προαύλιο του Γυμνασίου. Οι μαθητές πουλούσαν τα βιβλία της προηγούμενης τάξης τους και αγόραζαν τα βιβλία της επόμενης. Εκείνα τα βιβλία πρέπει να είχαν περάσει από πέντε και έξι χέρια, και η κατάστασή τους ήταν ανάλογη με τη μεταχείριση που είχαν. Απόδειξη ήταν οι αμέτρητες υπογραφές, χρονολογίες και ...στιχάκια από ημερολόγια που ...διακοσμούσαν τις σελίδες τους.

Σημειώνω μερικά από εκείνα:

"Η αγάπη είναι ποταμός
και πιάσε μου το χέρι
ή θα πνιγούμε και οι δυο
ή θα γενούμε ταίρι".

Και ισόβιες υποσχέσεις:

"Και να μπορούσα μάτια μου
χίλιες φορές να ζούσα,
χίλιες φορές πιο δυνατά,
εσένα θ' αγαπούσα".

Τα περισσότερα βιβλία ήταν χωρίς εξώφυλλα, ώστε να διπλώνουν και να χωρούν στην κωλότσεπη! Η σχολική τσάντα ήταν είδος άγνωστο σ' εμάς. Δυο τρία από εκείνα τα βιβλία βρίσκονται ακόμα στη βιβλιοθήκη μου, για να με συγκινούν και να μου θυμίζουν τη βασανισμένη μαθητική ζωή μας, όταν τα βρίσκω παραμερισμένα σε κάποια ράφια. Ένα από εκείνα είναι η "ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ-ΖΩΟΛΟΓΙΑ" για τη Β΄ Γυμνασίου, του Παναγιώτη Τσίληθρα, που διδασκόταν στη Δευτέρα τάξη (Δ΄ στην ορολογία της εποχής). Οι σελίδες του είναι ...διακοσμημένες με άπειρες υπογραφές γνωστών και αγνώστων και με πολλά στιχάκια. Θέλετε η εφηβεία που πάντα ρέπει προς το ρομαντισμό, θέλετε το εμφυλιοπολεμικό κλίμα που επηρέαζε και τα παιδιά, εκείνα τα στιχάκια ήταν όλα απαισιόδοξα, μέχρι πεισιθανάτια!

"Το όνομά μου γέγραφα στη βίβλο μου επάνω,
να με θυμάσαι, φίλε μου, αν τύχει και πεθάνω!"

Είναι ένα εξαίρετο βιβλίο 240 σελίδων. Εκείνο που μου έκαμε εντύπωση είναι ότι βρήκα στη σελίδα 24 σημείωσή μου, με τη φράση: "Τέλος του Α΄εξαμήνου". Πόσες ακόμα σελίδες μπορούσαν να διδαχτούν μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους; Σε κάθε περίπτωση, λιγότερη από τη μισή ύλη του βιβλίου! Είναι κι' αυτό ένα δείγμα του τρόπου που λειτουργούσαν τα σχολεία την περίοδο του εμφύλιου πολέμου (1946-1849).

Ύστερα από εβδομήντα και πλέον χρόνια, κάπου κάπου επιχειρώ να μετρήσω τους παλιούς συμμαθητές μου, και δύσκολα τα καταφέρνω. Οι πιο πολλοί έχουν περάσει στην απέναντι όχθη. Πού είναι ο Μιχαλάκης, ο μικροσκοπικός ζαβολιάρης, που το χειμώνα τον κοίμιζε η μανιά κάτω από τα σκεπάσματά της, για να μην παγώσει από το ανυπόφορο κρύο; Πού είναι ο Θωμάς, που όλο το απόγευμα έπαιζε τα "σίκια" και, στο δρόμο για το σχολείο, τα έβαζε μαζί μου, γιατί ...πηγαίνω διαβασμένος! Πού είναι ο άλλος Θωμάς, που, αντί για δωμάτιο, είχε εγκατασταθεί στο στάβλο του Μεργέτη, δίπλα στην αγελάδα, που συχνά πυκνά έβγαζε κάτι μουγκανητά, σαν σειρήνα βαποριού; Πού είναι ο Κωστάκης, που πουλούσε τα αβγά που του έστελνε η μάνα του και αγόραζε σαρακωμένες ελιές, με το ακλόνητο σκεπτικό, ότι με ένα αβγό τρως μια φορά, με τις ελιές, αν τις "προσφαΐζεις", τρως δυο και τρεις φορές! Πού είναι ο Τάσιος, ο Λάμπρος, ο Δημητράκης, ο Θεόφιλος, ο Γιώργος, ο Γιάννης; Πού χάθηκαν όλοι τους εκείνοι, που με την, εξ ανάγκης, ασκητική μαθητική ζωή τους, στους απάνθρωπους στάβλους της πόλης, προσδοκούσαν σ' ένα πιο ανθρώπινο μέλλον και, με τις ισχνές δυνάμεις τους, προχωρούσαν από τάξη σε τάξη, με κρύα και με ζέστες, άλλοτε χορτάτοι κι άλλοτε πεινασμένοι, χωρίς εφόδια, χωρίς βιβλία, χωρίς τις στοιχειώδεις ανθρώπινες συνθήκες, με βάρκα την ελπίδα;

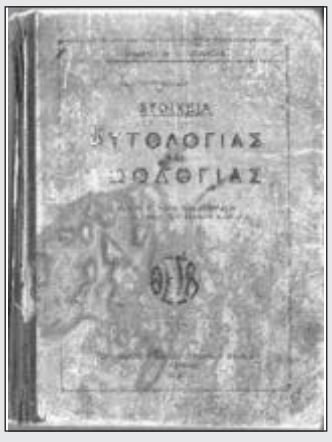

ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ-ΖΩΟΛΟΓΙΑ
Παν.Τσίληθρα, Έκδοση 1940
(Από το παζάρι βιβλίων)

Εκείνη την εποχή λίγοι από τους συμμαθητές μου είχαν την ευκαιρία να σπουδάσουν σε πανεπιστήμια, για πολλούς λόγους, αλλά κυρίως διότι οι οικογένειές τους δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στα έξοδα των σπουδών. Αρκετοί τράπηκαν προς τις παιδαγωγικές Ακαδημίες (διετής φοίτηση)για να γίνουν δάσκαλοι, άλλοι σε στρατιωτικές και αστυνομικές σχολές, ακόμα και σε ιερατικές. Η μεγάλη μάζα όμως δεν κατάφερε να προχωρήσει πέρα από το Γυμνάσιο. Και εκείνοι με τον καιρό εξαργύρωσαν την επιμονή και την υπομονή τους στις κακουχίες, αφού έγιναν υπάλληλοι στο δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.-

Λάμπρος Γριβέλλας

ΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Νικολάου Πολίτη

Το νερό της αλησμονιάς

(Επαρχία Γορτυνίας)

Κάθε άνθρωπος, όταν πεθάνει, πηγαίνει στον Κάτω Κόσμο. Εκεί κλαίει και κόβεται επειδή πέθανε, γιατί ο απάνω κόσμος του φαίνεται γλυκός. Οι άλλοι πεθαμένοι γελάνε που τον βλέπουν και κάνει έτσι. Τούτο γίνεται μια μέρα σε κάθε πεθαμένονε. Έπειτα τον λυπώνται, και τον πάνε σε μια βρύση και του λένε να πιεί νερό. Αφού πιεί νερό, αμέσως αλησμονάει κι εκείνος τον απάνω κόσμο και γελάει μ' εκείνους πο 'ρχονται από την άλλη μέρα. Τούτο γίνεται σ' όλους τους πεθαμένους.

Της αρνησιάς η βρύση

(Σε πολλά μέρη)

Ο χάρος μόλις πάρει τον πεθαμένο, τον περνάει πρώτα από της Άρνης το βουνό. Στη ρίζα του βουνού είναι της Αρνησιάς η βρύση. Του δίνει και πίνει νερό και αρνείται για μιας τους δικούς του. Έπειτα τον περνάει από την Αλησμονιά, ένα λιβάδι που έχει το αλησμονοβότανο. Άμα περάσει και από κει ο μαύρος άνθρωπος, λησμονάει τον κόσμο και τις στράτες και τα διαβάσματά του.

Από τις παραδόσεις του ελληνικού λαού εμπνεύστηκε ο ποιητής Λορέντζος Μαβίλης το παρακάτω θαυμάσιο σονέτο, που δημοσιεύτηκε το 1899:

ΛΗΘΗ

Καλότυχοι οι νεκροί, που λησμονάνε
την πίκρα της ζωής. Όντας βυθίσει
ο ήλιος και το σούρουπο ακλουθήσει,
μην τους κλαις, ο καημός σου όσος και να 'ναι!
Τέτοιαν ώρα οι ψυχές διψούν και πάνε
στης Λησμονιάς την κρουσταλλένια βρύση·
μα βούρκος το νεράκι θα μαυρίσει,
α' στάξει γι' αυτές δάκρυ, όθε αγαπάνε.
Κι αν πιουν θολό νερό, ξαναθυμούνται,
διαβαίνοντας λιβάδι' απ' ασφοδίλι,
πόνους παλιούς, που μέσα τους κοιμούνται.
Α δεν μπορείς παρά να κλαις το δείλι,
τους ζωντανούς τα μάτια σου ας θρηνήσουν·
θέλουν, μα δε βολεί να λησμονήσουν.

Λορέντζος Μαβίλης

Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΑΣ Η ΚΑΛΗ

Αλλάζουν οι εποχές, αλλάζει ο κόσμος, αλλάζει και η γιαγιά!
Το βλέπουμε στα δυο ποιηματάκια.

Η παλιά γιαγιά

Η γιαγιά μας η καλή
έχει κότες στην αυλή
κότες και κοτόπουλα
χήνες και χηνόπουλα.

Άσπρη πάπια με παπιά
γάιδαρο με τόσα αυτιά
γαλοπούλες κι ένα γάλο
φουσκωμένο και μεγάλο.

Και τον πρώτο πετεινό
μέσα σ' όλο το χωριό
που λαλεί κάθε πρωί
στης γιαγιάς μας την αυλή.

Η γιαγιά μας η καλή
έχει ραπτομηχανή
και γαζώνει και μπαλώνει
του παππού το παντελόνι.

Η μοντέρνα γιαγιά

Η γιαγιά μας η καλή
πια δεν βγαίνει στην αυλή
ούτε στάμνα να γεμίσει
ούτε κότες να ταΐσει.

Η γιαγιά πάει στο γραφείο
κι όχι πια με λεωφορείο
με το αυτοκίνητό της
κι έχει και το κινητό της.

Ποιος θα πλύνει πιάτα αράδα
ποιος θ' απλώσει την μπουγάδα
και στο σπίτι θα αφήσει
τον παππού να συγυρίσει.

Πάει και στη χορωδία
διακοπές και στη Γαλλία
μάθημα ζωγραφικής
και χορού και μουσικής

Κι έτσι τώρα έχει κλειστή
και τη ραπτομηχανή
δε γαζώνει ούτε μπαλώνει
του παπού το παντελόνι.

Μα την αγαπώ πολύ
και με αγαπάει κι αυτή!!!

Το χρονογράφημά μας

Ο πύργος της Βαβέλ

"...και είπον· δεύτε οικοδομήσωμεν εαυτοίς πόλιν και πύργον, ου έσται η κεφαλή έως του ουρανού, και ποιήσωμεν εαυτοίς όνομα προ του διασπαρήναι ημάς επί προσώπου πάσης της γης. (Παλαιά Διαθήκη)"

Ο πύργος της Βαβέλ
Πίνακας του ζωγράφου Μπρίγκελ
(1550 π.)

Η ιστορία της Παλαιάς Διαθήκης που αναφέρεται στον "Πύργο της Βαβέλ" τον οποίο αποπειράθηκαν να χτίσουν οι "Υιοί Ισραήλ" για να φτάσουν ως τον Θεό είναι διδακτική για τους ανθρώπους όλων των εποχών γιατί θέλει να μας δείξει τα όρια της παντοδυναμίας του Θεού, αλλά και της φύσης, που κυριαρχούν πάνω στους ανθρώπους και τιμωρούν τη ματαιοδοξία τους, όταν αυτοί ξεπερνούν τα όρια. Όρια τα οποία, βεβαίως, στην εποχή μας τα έχουμε ξεπεράσει προ πολλού, χωρίς να ιδρώνει τ' αυτί μας.

Δυστυχώς, η ματαιοδοξία του ανθρώπου φαίνεται πως είναι σύμφυτη με τη φύση του. Πύργους της Βαβέλ χτίζουν πάντα οι άνθρωποι, χωρίς να υπολογίζουν τις συνέπειες. Μήπως, πύργος της Βαβέλ δεν είναι τα ατομικά όπλα, που απειλούν την ανθρωπότητα με αφανισμό; Κάθε, που κάποιος από τους "μεγάλους" απειλεί να τα χρησιμοποιήσει (βλέπε Πούτιν), πηγαίνει η ψυχή μας στην ...Κούλουρη, όπως - κακή ώρα- συμβαίνει στα πλαίσια του Ρωσο-Ουκρανικού πολέμου.

Προ ετών επισκέφτηκα το Πλανητάριο, το θαυμαστό αυτό δημιούργημα, που μας δείχνει την κίνηση του σύμπαντος, σε πιστή αναπαράσταση της πραγματικότητας. "Δόξα τω θεώ" είπα, μόλις βγήκα έξω, "δόξα τω θεώ" που ζούμε σ' ετούτον τον παράδεισο, τον γαλήνιο, τον ήρεμο, με τις θάλασσες και τα βουνά του, με τα καθαρά νερά του, με τα άνθη και τα φρούτα του... Δες τι χαμός γίνεται εκεί έξω, στο σύμπαν!

Δυστυχώς όμως, σ' αυτόν το παράδεισο, τη γη μας, κάθε μέρα χτίζουμε "πύργους Βαβέλ", και κάθε μέρα την καταστρέφουμε. Ξεχνούμε ότι είμαστε παιδιά της φύσης, αλλά πόσο καλά παιδιά είμαστε, όταν καθημερινά πληγώνουμε τη μάνα μας! Βρομίζουμε το θαυμαστό φόρεμά της, πετώντας τήδε κακείσε τα σκουπίδια μας, μολύνουμε την ξηρά και τη θάλασσα που μας θρέφουν, με κάθε λογής δηλητήρια, που τελικά καταλήγουν στο πιάτο μας, μολύνουμε τα καθαρά νερά της μεταβάλλοντας τα ποτάμια σε χωμετερές, μολύνουμε τον αέρα που αναπνέουμε με καυσαέρια και άλλες δηλητηριώδεις ουσίες.

Η τιμωρία ήταν αναπόφευκτη. Καρκίνοι, θανατηφόρες πανδημίες, θεομηνίες, απειλούν το ανθρώπινο γένος με αφανισμό. Ο Θεός της Παλαιάς Διαθήκης, για να τιμωρήσει τους Ισραηλίτες, άλλαξε τις γλώσσες τους για να προκαλέσει ασυνεννοησία. Στους καιρούς μας, τι να σου κάμει η αλλαγή στις γλώσσες, αφού και οι ομόγλωσσοι αδυνατούν να συνεννοηθούν μεταξύ τους; Η φύση φαίνεται πω είναι πιο αυστηρή και ήδη καθημερινά μας δίνει οδυνηρά μαθήματα.-

Ο νέος Διογένης

Εκδήλωση στον Αηλιά Παλιοζωγλοπιού στη μνήμη Χαρίλαου Φλωράκη

Τη μνήμη του ιστορικού ηγέτη του ΚΚΕ, Χαρίλαου Φλωράκη, τίμησαν την Κυριακή 22 Μάη, αντιπροσωπείες της Τομεακής Επιτροπής Καρδίτσας του ΚΚΕ και του Τομεακού Συμβουλίου της ΚΝΕ, με επικεφαλής, τον Γιάννη Τσιούτρα, μέλος της ΚΕ και του Γραφείου Περιοχής Θεσσαλίας του ΚΚΕ, καταθέτοντας λουλούδια στον τάφο του, στο Παλιοζωγλόπι, στο αγνάντι του Αη Λια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι 20 μήνες μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του "Ιανού" δεν έχουν αποκατασταθεί οι ζημιές στο ορεινό οδικό δίκτυο της περιοχής Ιτάμου, πολλά σπίτια στο Παλιοζογλώπι διατρέχουν ακόμα σοβαρούς κινδύνους, ενώ και η πρόσβαση στον τάφο του Χαρίλαου Φλωράκη δεν έχει αποκατασταθεί.

ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΑΓΡΑΦΑ

Επανεκδόθηκε σε πολυτελή έκδοση το φωτογραφικό ΛΕΥΚΩΜΑ για τα ιστορικά ΑΓΡΑΦΑ. Είναι η τέταρτη, κατά σειρά, έκδοση του Λευκώματος, με φωτογραφική ύλη επαυξημένη και βελτιωμένη. Φορέας της έκδοσης είναι η Ένωση Αγραφιώτικων Χωριών, η οποία ήδη διανύει το 38ο έτος από την ίδρυσή της και έχει στο ενεργητικό της αξιόλογη προσφορά στον αγραφιώτικο χώρο. Στο ΛΕΥΚΩΜΑ παρουσιάζεται εικονογραφημένη η ιστορική πορεία της Ένωσης, αλλά και ο ιστορικός και λαογραφικός πλούτος των Αγράφων. Αποτελεί απτό δείγμα της συλλογικής αγραφιώτικης μνήμης και είναι υψηλής αισθητικής αξίας.

Συγχαρητήρια σε όλους τους συντελεστές της έκδοσης.

Το ΛΕΥΚΩΜΑ διανέμεται δωρεάν.

Φωτιά, φωτιαά!

Θα είναι πάνω από εβδομήντα χρόνια, όταν μια αυγουστιάτικη νύχτα, κατά τις δέκα, ακούστηκε στην πλατεία του χωριού η κραυγή: φωτιά, φωτιαά! Όσοι παρευρεθήκαμε εκείνη την ώρα, στρέψαμε το κεφάλι προς τον Ίταμο και είδαμε το δάσος, κοντά στην Κρανιά, να λαμπαδιάζει.

Η καμπάνα πήρε την ανθρώπινη κραυγή και τη μετάδωσε σ΄ όλο το χωριό. Τι συναγερμός ήταν εκείνος! Εκατοντάδες άνθρωποι, με τσεκούρια, τσαπιά και άλλα εργαλεία, ξεχύθηκαν προς το βουνό, έφτασαν σε χρόνο ασύλληπτο και κατάσβεσαν τη φωτιά.

Τώρα, όλα εκείνα είναι μια ανάμνηση. Οι εναπομείναντες χωριανοί δεν είναι για τέτοιες παλικαριές! Το κράτος; Το πολύ, ως εκεί που τελειώνει ο δρόμος!

Ας έχουμε όλοι ανοιχτά τα μάτια μας, να μη γίνει το κακό. Το δάσος και τα μάτια μας!

ΤΑΪ ΤΑΪ

Το "Τάι-τάι" είναι "ο Εθνικός Ύμνος", θα λέγαμε, του Αηδονοχωρίου Καρδίτσας και -παλαιότερα τουλάχιστο- χορεύονταν το απόγευμα της Μ.Τρίτης στην πλατεία του χωριού. Ο Σύλλογος του Αηδονοχωρίου, ένας από τους πιο αξιόλογους λαογραφικούς και πολιτιστικούς συλλόγους της χώρας, όλες τις εκδηλώσεις του, που δεν είναι λίγες, τις ανοίγει με το εν λόγω τραγούδι, που χορεύεται σε κλειστό ρυθμό, όπως δείχνει και η φωτογραφία.

Οι στίχοι του τραγουδιού:

"Της Αλεξάνδρας το βουνό κανείς δεν τ' ανεβαίνει
κι η κόρη που τ' ανέβαινε, πλέκοντας το γαϊτάνι,
πλέκοντας και αναπλέκοντας και ψιλοτραγουδώντας
κι ο χρυσικός αγνάντευε από το παραθύρι.
Αυτού σου στέλνω, κόρη μου, ένα σκαρδί μετάξι
να φκιάξεις μπόλκες δώδεκα και δέκα φουστανέλλες
κι αν σ' απομείνει τίποτα φτιάξτε μια σιρεβέτα
κι η σιρεβέτα να 'ν' καλή να ·χει σαράντα φούντες
πάσα φούντα να κρέμεται δεκάρια και 'κοσάρια.
Αυτού σου στέλνω χρυσικέ ένα δραμάκι ασήμι
να φτιάσεις κούπα και σταυρό, σταυρό και δαχτυλίδι
κι αν σ' απομείνει τίποτα φτιάξε και μια αρραβώνα
κι η αρραβώνα να 'ν' καλή, να 'χει σαράντα πούλιες".

Λ.Γ.

Σημ: Τον παρουσιαστή του σημειώματος συνδέουν με το Αηδονοχώρι και τους εξαίρετους Αηδονοχωρίτες ιδιαίτερα ευχάριστες μνήμες, από το εναρκτήριο λάκτισμα της σταδιοδρομίας του (1960).

ΑΓΓΕΛΙΑ - ΠΩΛΗΤΗΡΙΟ
Πωλείται αγροτεμάχιο 1.600 τμ στη θέση Παλαιοκκλήσι - Χάνια με πρόσωπο στην επαρχιακή οδό Καρδίτσας - Ραχούλας.
Πληροφορίες τηλ.: 6976701223